

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

PREDSEDNIK EISENHOWER V PARIZU

Razgovori na tri strani

Predsednik ZDA se je včeraj sestel s premierom Segnijem in zunanjim ministrom Pello ter z zastopniki Atlantskega pakta, popoldne pa je nadaljeval razgovore z de Gaulleom

PARIZ, 3. sept. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower je prisostvoval danes v palači »Chaillet« začetku izrednega zasedanja sveta Atlantskega pakta. Ko je otvoril to tajno sejo, je imel krajši govor. Predsednik Eisenhower, katerega obisk na sedežu sveta Atlantskega pakta ni bil predviden, je ostal v palači »Chaillet« samo 10 minut. V tem času ga je ob vstopu v ameriško veleposlaništvu sprejel italijanski ministrski predsednik Antonio Segni, ki je za to priložnost posebej prispel v Pariz iz Rima. Takoj po povratku v rezidenčno ameriškega veleposlaništva se je Eisenhower sestel z italijanskim ministrskim predsednikom Segnijem in ministrom za zunanje zadeve Giuseppom Pello.

Pred obiskom v palači »Chaillet« in pred sestankom s Segnijem in Pello se je Eisenhower v rezidenčni ameriškega veleposlaništva zgodaj davi sestel s predsednikom Atlantskega pakta Lunsom in generalnim sekretarjem pakta Spasikom. Temu razgovoru so prisostvovali tudi zastopniki ZDA v Stalnem svetu Atlantskega pakta.

Tiskovni ataše Hagerty je sporočil, da sta predsednik Eisenhower in italijanski mini-

strski predsednik Segni razpravljala o mednarodnem položaju v zvezi s sedanji razgovori predsednika Eisenhowerja v zahodni Evropi in z njegovo bližnjo izmenjavo obiskov s sovjetskimi ministrskimi predsedniki Hruščevom. Posebno pozornost sta posvetila problemu razoročitve in se strinjala, da je kontrolirano in uravnavano omejevanje oboroževanja najugodnejše sredstvo za zagotovitev mirujočih odnosa-

jev med Vzhodom in Zahodom. Po tem sporočilu sta se predsednik Eisenhower in ministrski predsednik Pella popolnoma strinjala v vseh zadevah, ki sta jih obravnavala in sta ponovno poudarila namen za-

Dr. Marijan Breclj v Londonu

London, 3. sept. (Tanjug). Danes je državni sekretar za blagovni promet FLRJ dr. Marijan Breclj, ki je na zasebnem obisku v Londonu, obiskal ministra za trgovino Velike Britanije Davla Ecklesa, s katerim je imel razgovor. Kakor se je zvedelo, sta govorila o gospodarskih odnošjih med obema državama in o perspektivah njihovega razvoja. Razgovorom je prisostvoval jugoslovanski veleposlanik v Londonu Ivo Vejvoda.

hodnih držav, da nadaljujejo prizadevanja za okrepitev pravičnega mira.

Ob koncu poudarja sporočilo, da bosta predsednik Eisenhower in ministrski predsednik Segni nadaljevala razgovore še to je- sen v Washingtonu.

Predsednik francoske republike de Gaulle je bil danes gost na obedu pri predsedniku ZDA Eisenhowerju. Obad je bil pri- rejen v rezidenčni ameriškega veleposlanika v Parizu.

V ameriških krogih so danes izjavili, da je predsednik Eisenhower ponovno povabilo predsedniku francoske republike de Gaulle, naj obišče ZDA. Povabil ga je že prvokrat lani, kmalu po prihodu de Gaulle na oblast. Kakor se je zvedelo, je predsednik de Gaulle obve- stil sfa ameriške vlade, da bo z zadovoljstvom sprejel takšno povabilo, ko mu bodo to dopu- ščale razmere v državi, vendar pa za zdaj ne more točno do- ločiti roka obiska.

Uradno so objavili, da sta se popoldne sestala v Parizu fran- coski ministrski predsednik De- bre in vodja State Departmenta Herter. Tem razgovorom sta prisostvovala francoski minister za zunanje zadeve Couve de Murville in veleposlanik v Wa- shingtonu Alphant.

Medtem je predsednik ZDA Eisenhower odpotoval v Ram- boulet, rezidenco predsednika francoske republike de Gaulle izven Pariza, kjer se bodo na- daljevali politični razgovori.

Predsednik republike Tito je v torek v Beogradu sprejel predsednika Lige za človeške pravice Renéja Mayera

Pomirjevalna vloga OZN

Na konferenci združenj OZN je Vladimir Simić govoril o pomirjevalni vlogi OZN v mednarodnih političnih odnosih

ZENEVA, 3. sept. (Tanjug). V Zenevi se je začela 14. generalna skupščina Svetovne federacije združenj za OZN. Na dnevnem redu je revizija statuta federacije, kakor tudi razprava o problemih napetosti v mednarodnih odnosih.

Na slavnostni seji, s katero se je začela skupščina, je govoril David Mors, generalni direktor Mednarodne organizacije dela, katere 40-letnico so proslavili na skupščini Svetovne federacije združenj za OZN. Za podpredsednika komisije za re-

vizijo statuta je skupščina iz- volila jugoslovanskega delegata Borka Stosića.

Na posebni seji, posvečeni napetosti v mednarodnih odno- šjih, je govoril vodja jugoslo- vanske delegacije Vladimir Si- mić.

Medsebojno priznavanje suve- renosti, neodvisnosti, integral- nosti, je izjavil Vladimir Simić, načela nenapadanja, enakosti, medsebojnega spoštovanja in nevmešavanja v notranje zade- ve drugih držav ne glede na razlike v družbenem in poli- tičnem sistemu so načela, na podlagi katerih se lahko poglo- bi koeksistenca med državami. To naj bo podlaga za delavnost Svetovne federacije združenj za OZN, katere glavna naloga je propagiranje načel in idej, ki jih vsebuje ustanovna listina OZN.

Prav tako je treba obsediti politične blokove, je dejal Vla- dimir Simić. Aktivna koeksis- tenca med državami pa mora biti v stalnem prizadevanju za uresničenje načel ustanovne li- stine OZN v njihovo lastno ko- rist in v korist drugih držav. Aktivna koeksistenca zahteva ohranitev mira, sodelovanje vseh držav na svetu in njihovo splošno medsebojno pomoč.

Ko je govoril o pomirjevalni delavnosti OZN, je Vladimir Simić poudaril, da je OZN de- lala za zmanjšanje nasproti- stev in odpravo nasprotnih ta- borov na svetu v duhu, ki je bistveno nasproten politiki sile in politiki blokov. V tem smislu se lahko reče, da je OZN pripravila Bandung, prav tako kakor pomeni Bandung na svoji strani zelo pomembno prispe- vek za OZN. OZN je mnogo storila za sedanje popuščanje napetosti po svetu. Ko daje na razpolago svoje metode in svo- ja sredstva za miroljubno sode- lovanje zainteresiranih, je omogočila uporabljanje politike so- delovanja za urejanje medna- rodnih problemov. Takšna poli- tika ni nič drugega kakor upo- rabljanje načel, ki jih vsebuje ustanovna listina OZN.

PRVA SEJA ODBORA ZA SPOMENIK REVOLUCIJE V LJUBLJANI

Spomenik revolucije

naj bi stal sredi novega republiškega upravnega središča pred Ljudsko skupščino

LJUBLJANA, 3. sept. Odbor za postavitev spomenika revolucije v Ljubljani, ki ga je letos 21. julija imenoval Izvršni svet Ljudske skupščine LRS na osnovi odloka za postavitev tega spomenika, je imel danes dopolne svojo prvo sejo pod predsedstvom predsednika odbora Franca Leskoka-Luke, podpredsednika Zvezne ljudske skupščine. Razpravljali so o programu dela ter sprejeli s tem v zvezi ustrezne sklepe.

Vse delo bo sodelovalo na ugotovitvah, da mora spomenik re- volucije po svoji veličini in obli- ki dostojno ponazarjati veli- častno zmago slovenskega ljud- stva v njegovi nenaki borbi za svobodo in neodvisnost ter so- cialistično družbeno ureditev. Prav zaradi tega mora biti spo- menik postavljen v središču mesta, ki je dalo svoj delež v tej borbi.

Po temeljnih razpravah so na se- ji odbora ugotovili, da bi bilo najprimernejše mesto za spo- menik revolucije pred novim po- slopijem Ljudske skupščine LRS, na tako imenovanem namskem vrtu. Ta prostor naj bi obliko- vali v zaključen trg, ki bi bil

urejen po sodobnih urbanistič- nih in arhitektonskih načelih, trg pa bi dobil ime Trg revolucije. Vsa okolica bi s spomeni- kom vred ponazarjala dosežek naše revolucije.

Zaradi tega je bil odbor mne- nja, da bi njegovih ugotovitev in predlogih razpravljaj ljub- ljanski mestni svet in jih spre- jel. Mestni svet naj bi hkrati razpisal poseben natečaj, ki bi dal osnovne zamisli za urbanis- tično ureditev tega področja. Glede natečaja oziroma programa je odbor menil, da bi moral biti širši, da bi v njem lahko sodelovalo čimveč projektantov. Razpisal naj bi ga še ta mesec, trajal pa naj bi pol leta. Pro- jektant bi moral upoštevati predlog odbora za postavitev spomenika revolucije, da bi bilo treba na tem področju, se pravi

Grški veleposlanik pri Aleksandru Rankoviću

Beograd, 3. sept. (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvr- šnega sveta Aleksandar Ranko- vić je sprejel včeraj dopolno grškega veleposlanika v Jugosla- vljavi g. Trasibula Cakalotosa na njegovo prošnjo.

Konferenca za politične vede v Opatiji

Opatija, 3. sept. (Tanjug) — Udeleženci sedme konference svetovnega združenja za poli- tične znanosti, ki se je začela 1. septembra v Opatiji, so pro- učili 16 referatov in poslušali razpravo, danes pa so zaklju- čili prvo temo: »Odnos voja- škikh in civilnih oblasti.« V razpravi se je pokazalo, da so se za to vprašanje zanimali delegati iz vseh dežel in je zborovanje v Opatiji prispeva- lo k izmenjavi izkušenj. Med prebranimi referati je vzbudil pozornost tudi referat našega predstavnika, glavnega uredni- ka »Naše stvarnosti« dr. Naj- dana Pašića. Danes popoldne se je začela razprava o raz- vojju političnih znanosti v Za- hodni Evropi. Podlaga za raz- pravo je bil referat profesorja

Gospodarski razgovori z Indonezijo

Beograd, 3. sept. (Tanjug) Danes so se v Beogradu začela pogajanja med gospodarskima delegacijama Jugoslavije in Indonezije. Jugoslovanska de- legacija vodi namestnik predse- dnika komiteja za zunanjo trgo vino in državni podsekretar dr. Vladimir Velebit, indonezijsko delegacijo pa direktor gospo- darskega oddelka v indonezijs- kem ministrstvu za zunanje za- dve Ismail Thajabet. Na da- našnjem sestanku sta delegaciji začeli razpravljati o napredku izmenjave in drugih oblikah go- spodarskega sodelovanja oben držav.

Svet Mednarodne unije odvmetikov v Dubrovniku

Dubrovnik, 3. sept. Sinoči se je v Umetniški galeriji v Du- brovniku začelo zasedanje sve- ta Mednarodne unije odvmeti- kov. Mednarodna unija odvmeti- kov je združba umetnikov, ki se ga udeležuje približno 40 delegatov iz 16 evropskih in ameriških držav. Otvoritvi za- sedanja je prisostvoval sekre- tar ZIS Veljko Zeković. Na zase- danju so prebrali tudi po- zdravno pismo podpredsednika ZIS Aleksandra Rankovića. Po poročilu upravnega odbora uni- je so razpravljali o združitvi sorodnih organizacij v skupni organizaciji.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 2 — Pred novimi pred- pisi o velesejnih
- Nižje cene kme- tijskih pridelkov
- Str. 3 — Enotna organiza- cija v gozdarstvu
- Str. 4 — Pred zasedanjem OZN
- Str. 5 — Rossellinijeva vrnitev
- Stoletniki ali nestoletniki
- Str. 6 — Knjiga — naša prijateljica
- Str. 7 — Nova šola v Šišli
- Str. 8 — Trifunovičev šahovski komentar

VREME

Stanje 3. septembra: Nad Sredo- zemljem se zadržuje slabotno po- dročje nizkega zračnega pritiska, ki povzroča tudi nad našimi kraji oblačno vreme, nadvine pa zlasti ob jedranu od vzhoda se prite- ka hladen zrak. Napoved za petek: Zmerno ob-lačno vreme v južni Sloveniji pretežno oblačno in nekaj rahlih padavin. Najnižje nočne tempera- ture med 4 in 9 v Primorju 15, najvišje dnevne med 17 in 22 stopi- ni C.

Japonski gosti v Sloveniji

Japonska parlamentarna delegacija je včeraj dopolne obiskala Bled, popoldne pa so prebili v Ljubljani, kjer jih je sprejel Miha Marinko

LJUBLJANA, 3. septembra — Davi ob deseti uri in deset minut je na letališču v Lescah pristalo posebno le- talo Jugoslovanskega aerotransporta, ki je iz Sarajeva pripeljalo japonsko parlamentarno delegacijo na čelu s poslancem Sinirom Jamamuro.

V imenu ljudske skupščine LR Slovenije je delegacijo po- zdravil in ji želel dobrodoš- lico predsednik republiškega zbora ljudske skupščine ing. Pavle Zavar. Japonske poslan- ce so pozdravili tudi predse- dni odbora za organizacijo ob- lasti in uprave ljudske skupš- čine in ljudski poslanec Milan Apin, sekretar odbora za družbena sredstva ljudske skupščine, ljudski poslanec Julij Beltram in šef kabineta predsednika ljudske skupščine LRS Franc Kutin.

Japonska parlamentarna de- legacija se je nato odpeljala na Bled, kjer si je ogledala grajski muzej in obkroževala pogled na jezero in goré z gradu. Po vožnji okrog jezera so se neka- teri poslanci odpeljali s čolnom tudi na otok, ki jih je posebno navdušil.

Popoldne so se japonski po- slanci odpeljali v Ljubljano, kjer so si z zanimanjem ogla-

dali muzej narodne osvoboditve in grafično razstavo v Moderni galeriji. Med drugim so si ogledali tudi oddelke japonske grafike, med katero je bilo eno delo nagajeno z nagrado Mo- derne galerije.

Ob sedmih zvečer je japonsko parlamentarno delegacijo spre- jel v poslopiju ljudske skup- ščine LRS predsednik ljudske skupščine Miha Marinko, ki se je zadržal s člani delegacije v zanimivem pogovoru.

Po pogovoru je predsednik Miha Marinko povabil japonske poslance na večerjo, ki jo je priredil njim na čast. Večerje so se poleg gostov iz Japonske ude- ležili še podpredsednik Ljudske skupščine LRS Stane Kavčič, podpredsednica Glavnega odbo- ra SZDLS Vida Tomšičeva, pred- sednik Republiškega zbora Lojze Ocepek, član Izvršnega sveta Tone Boie, organizacijski sekre- tar SZDLS Franc Kimovec-Ziga in predsednik OLO Ljubljane

Na beograjski postaji ob odhodu državnega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića na bližnje zasedanje Generalne skup- ščine OZN

180 milijard prometa

na letošnjem beograjskem sejmu tehnike

Beograd, 3. septembra. (Tan- jug) Po uradnih podatkih di- rekcije sejma so bili na III. mednarodnem sejmu tehnike v Beogradu sklenjeni posli v vrednosti nad 180 milijard (skupni lanski promet 149 mi- lijard). Razen tega so bile sklenjene večje pogodbe med tujimi rastavljavci in tujimi kupci v približni vrednosti 2 milijardi deviznih dinarjev. Notranji promet na sejmu je znašal kakih 162 milijard. Največji promet je imela letos

strojna industrija, nadalje in- dustrija prometnih sredstev in elektroindustrija.

Naša industrija je sklenila letos na sejmu izvozne posle za nad 10,5 milijard din, med- tem ko so bili sklenjeni do- govori za uvoz opreme v vred- nosti 7,7 milijard, predvsem strojev za kovinsko industrijo, nadalje gradbenih strojev, strojev in opreme za obrt, me- hanografskih sredstev ter pro- izvodov kovinske in elektro- industrije za široko potrošnjo.

Predpisi o sejmih Nižje cene kmetijskih pridelkov vplivajo na dviganje življenjskega standarda

Ze nekaj let se kaže potreba po ureditvi položaja sejmov, po določitvi njihovega področja, načina poslovanja in ureditvi vrste drugih problemov, da bi določili pravni položaj sejmskih organizacij. Ureditev te zadeve je tembolj potrebna, ker so se pojavljali nezdružni odnosi med sejmi, nespornosti o značaju posameznih sejmov in času njihovega prirejanja. Na drugi strani je neurejen tudi pravni, zlasti pa finančni položaj sejmov kot organizacij, kar je zaviralo tudi samo poslovanje teh organizacij, ki imajo lahko zelo pomembno vlogo v razvoju blaginje izmenjave tako v državi in v tujini, pa tudi v sami proizvodnji.

Dosedanja delavnost sejmskih organizacij je prinesla dovolj izkušenj, ki omogočajo, da bi z zakonskimi predpisi uredili tudi sejme. V sekretariatu za blaginjo promet pripravljajo zdaj osnutek zakona o sejmi. Delo je v zaključni fazi in je pričakovati, da bo že v prihodnjem mesecu izročen v proučevanje sejmskim in drugim gospodarskim organizacijam. Ko bodo le-te poslele svoje pripombe o njem, bo osnutek bržkone že meseca oktobra predložen Vseznemu izvršnemu svetu v obravnavo in odobritev. Nemara ga bo tudi Zvezna ljudska skupščina že letos sprejela.

Glede na ustaljene prakse pri nas in v tujini bi bili sejni domači in mednarodni ter

splošni in specializirani. Ena izmed glavnih značilnosti bodočega zakona bo določitev resnih kriterijev za ustanavljanje sejmskih organizacij. Potrebna bo namreč prejšnja privolitve v ustanovitve sejmske organizacije za razliko od gospodarskih organizacij, ki takšne odobritve ne potrebujejo.

Posebna pomena bo položaj sejmov: ali bodo namreč obravnavani kot gospodarska podjetja ali pa kot ustanove s samostojnim finansiranjem. Tega v osnutku zakona še ni in bo značilno določeno šele po končni ureditvi zakonskega besedila.

Novi zakon bo urejal področje, na katerem je bilo precej neurejenih in spornih vprašanj. Izkušnje kažejo, da morajo biti sejmi izraz dejanskih potreb našega gospodarstva. V gospodarstvu se zmeraj glasneje slišijo mnjenja, da imamo preveč sejmov in da pomenijo breme za gospodarske organizacije. Mnoge izmed njih se s svojimi razstavnimi predmeti kar selijo s sejma na sejem, nekatere pa nimajo posebne potrebe, da bi se pojavljale na raznih sejmih v državi. Tudi ni brez pomena, da vplivajo stroški za razstavljanje na ceno predmetov.

Pričakovati je, da bo bodoči zakon mnogo stvari postavil na njihovo mesto in odpravil mnogo slabosti, ki se kažejo sedaj v poslovanju sejmskih organizacij.

BEograd, 3. sept. (Tanjug). Po podatkih državnega sekretariata za blaginjo promet se cene industrijskih izdelkov v splošnem povprečju že dobro leto dni ne spreminjajo. Stalnost tovarniških cen industrijskih izdelkov je bila posledica splošne ustalitve in ureditve trga, delno pa tudi izpolnjevanje odloka o kontroli in evidenci cen. Evidenca cen za obdobje januar-avgust kaže, da so ostale cene industrijskih izdelkov v primerjavi z letinskimi letom neizpremenjene.

Na trgu kmetijskih pridelkov so nastale večje spremembe, toda v pozitivni smeri. Cene nekaterih vrst sečiva in sadja so zlasti v zadnjih mesecih znatno nižje od lanih. Po podatkih, ki se nanašajo na obdobje januar-julij, so bile cene kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih povprečno za 10,7% nižje kakor v istem lanskem obdobju.

V zveznem uradu za cene poudarjajo, da so letošnje cene kmetijskih pridelkov znatno nižje, kakor je dolocal družbeni plan. V planu je bilo določeno, da bodo ostale letošnje cene na višini lanih, kar bi spričlo povečanih osebnih dohodkov delavcev in uslužbencev že pov-

zročilo tudi ustrezno zboljšanje življenjskega standarda. Ker so denarni prejemki prebivalstva nenehoma narasčali, cene pa so nižje, kakor je bilo predvideno, so delavci in uslužbenci v bolj-šem položaju in njihova kupna moč je bila večja, kakor je bilo pričakovati.

Goriška delavska univerza

za intenzivnejše in vsestransko izobraževanje odraslih v gospodarskih organizacijah

Nova Gorica, 3. sept. V Novi Gorici je bilo danes dopoldne posvetovanje o izobražbi odraslih, ki ga je sklical Okrajni odbor SZDL. O problemih izobraževanja je govoril predsednik Okrajnega odbora

SZDL Tine Remškar, referat o oblikah poškolskega izobraževanja pa je imel prof. Viljem Nemec, član komisije za pripravo in organizacijo delavske univerze na Goriškem.

Po živahni razpravi so predlagali, naj bi čimprej ustanovili v Novi Gorici okrajno delavsko univerzo, katere ustanovitelj naj bi bil Okrajni ljudski odbor. Soustanovitelji delavske univerze naj bi bila še večja podjetja, zbornice in politično-družbene organizacije.

Razen tega so predlagali, naj bi tudi po občinah ustanovili občinske delavske univerze. Podedovana nizka prosvetna in kulturna raven na Primorskem namreč nujno terjaja ustanovitve takega zavoda, ki bo v tesni povezavi z zavodom za organizacijo dela in ki bi skrbel za sistematično izobrazbo naših delovnih ljudi.

Najvažnejše torišče dela tega zavoda naj bi bila organizacija tečajev in seminarjev za delavce v industriji, trgovini, gostinstvu, obrti, prometu in drugih panogah našega gospodarstva, kjer je strokovna usposobljenost delavcev in uslužbencev še precej pomanjkljiva. Okrajna delavska univerza bo nudila pomoč tudi centrom za strokovno izobraževanje, ki jih bodo organizirala podjetja. Poljudno-znanstveni oddelek pri okrajni delavski univerzi naj bi skrbel za splošno izobrazbo vseh delovnih ljudi, medtem ko bi politični in družbeno-gospodarski oddelek prevzela nalogo za osnove večernih političnih šol ter organizacijo tečajev in seminarjev iz politične ekonomije.

Spričlo nekoliko hladnejšega vremena in pogostnega dežja so dozoreli kmetijski pridelki le nekaj dni prej kot letošnjem. Spričlo je bilo nekoliko pozneje, povprečno za dva tedna, in zato primerjava z istim lanskim časovnim obdobjem ni povsem realna. Cene nekaterih kmetijskih pridelkov še vedno padajo, in v septembru in oktobru lahko pričakujemo nadaljnje znižanje cen sezonskih vrst sečiva in sadja.

Po podatkih Zveze trgovinskih zbornic Jugoslavije je znašala n. pr. cena čebule v času od 17. do 22. avgusta v prodaji na drobno povprečno 27 din, lani pa 65 din. Zelje so prodajali po 42, broskve po 75, lani po 97, sveže slive letos po 33, lani po 36, krompir letos po 20, lani po 23, pšenico letos po 33, lani po 37 itd.

Dovoz nekaterih kmetijskih pridelkov je še šele zdaj razmahnil in v nekaterih pridelovalnih središčih je ponudba znatno večja od povpraševanja. Velik dovoz paradiznikov n. pr. je sprožil vprašanje prodaje tega sečiva. V Senti je zadnje dni avgusta cena paradiznikov padla na 4 din kilogram in nekaj podobnega se je zgodilo tudi na področju Novega Sada. Tudi

dovoz lubenic in dinj je velik in na trgu jih je preveč. Na nekaterih pridelovalnih področjih jih ne morejo prodati, ker je ponudba prevelika. Tudi češkelj je čedalje več na trgu, hkrati pa je pričakovati tudi večji dovoz in pocenitev grozdja.

Spričlo pozitivnih težej na trgu industrijskih izdelkov, zlasti pa kmetijskih pridelkov, se je znatno zboljšal položaj delavcev in uslužbencev, katerih dohodki so skladno z uporabo predpisov o povečanju osebnih dohodkov narasli. Celotno povečanje prejemkov delavcev v primerjavi s povprečjem v lanskem letu je znašalo letos v juliju 15,7%, uslužbencev pa 21,8 odstotka. Povečanje dohodkov prebivalstva in ugodni položaj na trgu prispevala h krepitvi realne mezd in znižanju življenjskih stroškov. Statistika življenjskih stroškov štiričlanske delavske družine n. pr. je že letos v juliju kazala v primerjavi z lanskim letom padec stroškov za 1%. Zmanjšali so se zlasti stroški prehrane, in sicer za 5%, nadalje za oblačila, obutev, pohištvo itd. Važno je zlasti, da narasčajo realne plače hitreje od nominalnih plač.

Zahvala pripadnikom vojske

Beograd, 3. sept. (Tanjug). Generalni direktor Jugoslovanskih železnice Vojin Nikolić je poslal garniziji JLA v Banji Luki brzojavko, v kateri se zahvaljuje pripadnikom vojske za pomoč pri reševanju potnikov in po-pravljanju železniške proge po nesreči pri Zalužanah. V imenu skopnosti jugoslovanskih železnice je Vojin Nikolić poudaril, da so pripadniki teh enot naše vojske še enkrat potrdili globoko patriotsko zavest in pripravljenost, da prispevajo na pomoč in pomagajo svojemu ljudstvu, kadarkoli je to potrebno.

Ta teden v »Komunistu«

»Komunist« objavlja ta teden v svoji slovenski izdaji: Korak naprej — Državljan in administracija — Nesreča — Dogodki v svetu — Več stvarnosti — Eisenhower v Evropi — Previdni optimizem — Proučevanje programa ZKJ v Beogradu — Sprejem v ZK v Crni gori — Če se bojimo zamere — Preskrba mest — Omalno zaupanje — Izobraževanje delavskega razreda — Dodatki k plačam udeležencem narodnoosvobodilne vojne — Potrošniški sveti v Kranju — Pred otvoritvijo novega središča rudarskega Vele-nja — Petletni plan in dosedajni rezultati — Proizvodnja premo-ga in koksa — Prvi učbeniki pravofasno — Kata Govorščič (2) — Inženir Tomanec — Beograjska univerza (7) — Zapisnik ilegalca (33) — Snopci s fašisti — VII. kongres Kominterne

PRIPRAVE ZA JESENSKO SETEV PŠENICE

Letos na 830.000 hektarih

Porabili bodo več ko milijon ton umetnih gnojil — Nad 30.000 traktorjev

BEograd, 3. sept. (Tanjug) Predsedstvo Glavne združne zveze Jugoslavije bo na seji, ki je napovedana za prihodnji četrtek, obravnavalo dosedanje priprave na jesensko setev. V gradivu, ki so ga pripravili za to sejo, je poudarjeno, da so se začele letos te priprave prej kakor lani. Na podlagi akcijskih programov združenih organizacij bodo kmetijske organizacije in zasebni kmetovalci zasedali z italijanskimi vrstami pšenice nad 830.000 ha. Združne organizacije že sklepajo dogovore o raznih oblikah kooperacije.

Semenska pšenica je zagotovljena, razen v Makedoniji, kjer potrebujejo še kakih 40.000 italijanske semenske pšenice. V nekaterih krajih na Hrvaškem zasebni kmetovalci seme med seboj zamenjajo. Zaradi tega je nevarnost, da bi uporabili tudi nekaj ne-pripravljenih semenskih pšenice, kar bi neugodno vplivalo na pridelek. Zato dajejo združne organizacije zasebnim kmetovalcem letos semensko pšenico pod ugodnejšimi pogoji kakor prejšnja leta.

Umetna gnojila so v glavnem zagotovljena. Z zalaganji in količinami, za katere so pogodbe v tujini že sklenjene, jih bo na razpolago nad 950.000 ton, ostalih 100.000 ton pa bodo dobili do začetka setve. Te količine bodo zadostovale za setev. Važno pa je, da jih bodo pravočasno razdelili po re-

publikah in okrajih. Znano ni samo, ali bodo te količine po sestavi ustrezale letošnji setvi. Naše kmetijstvo je dobilo letos tudi mnogo traktorjev, tako da jih imamo sedaj v vsej državi nad 30.000. Po mnenju nekaterih republikanskih poslovni-zvez bi jih potrebovali še več, ker se je načrt setve italijanskih vrst pšenice povečal.

Pred nekaj meseci je bilo v

skladiščih poslovnih zvez in v tovarnah še več sto traktorjev, ki pa so jih kmalu prodali. Industrija traktorjev in kmetijskih strojev v Beogradu bi morala dobaviti za setev še 200 traktorjev, vprašanje pa je, ali bodo do začetka setve izdelani. Zato na pristojnem mestu menijo, da bi bilo treba organizirati delo traktorjev v dveh izmenah nočno oranje. Kmetijska posestva, ki imajo najboljšo mehanizacijo, pa bi morala pospešiti dela na svojih poljih, da bi lahko pozneje pomagala pri setvi zasebnim kmetovalcem. To bi lahko opravili v obliki preproste storitve ali pa proizvodnega sodelovanja. Tako bi zagotovili hitrejšo jesensko setev in do-bro obdelavo večjih površin.

Pocenitev učbenikov v Srbiji

Beograd, 3. septembra. Starši v Srbiji bodo letos izdali 60 milijonov dinarjev manj za šolske knjige svojih otrok. Republiški zavod za izdajanje učnih knjig, ki je od decembra lani edini izdajatelj učnih knjig v Srbiji, je znižal cene vsem knjigam za okrog 25 od-

stotkov. V zavodu pravijo, da je izključena selтерна podražitev in je moč pričakovati le še ponovno pocenitev učnih knjig. Vsi učbeniki so tiskani v veliki nakladi, tako da jih ne bo zmanjkalo že sredi septempra.

V zavodu naglašajo, da do pocenitve knjig ni prišlo zaradi dotacij, temveč zaradi notranje organizacije dela v zavodu, večje naklade in doseženi prihrankov. Zavod je pripravil učne knjige za šole splošnega izobraževanja, kakor tudi za strokovne, katerih prej zaradi visokih tiskarskih stroškov ni bilo dovolj na razpolago. Septembra bodo razpravljal tudi o izdaji univerzitetnih učnih knjig ter učnih knjig za odrasle. Zavod pripravlja tudi različne priročnike, ki naj nadomestijo nekatere doslej še neizdane učne knjige.

Hkrati je razpisal natečaj za učne knjige za prve štiri razrede osnovnih šol, v katerih bodo v šolskem letu 1960-61 poučevali po novem učnem programu. Za letošnje šolsko leto je zavod natisnil 200 različnih učnih knjig.

Nad beograjskim sejmom se je zrušil helikopter

BEograd, 3. sept. V višini kakih 8 metrov se je včeraj okrog 14.30 pred dvorano II na beograjskem sejmu helikopter najprej zamajal, se nagnil na levo in desno, potem pa je začel padati. Po padcu je odskočil in obšel na boku. Pilot Stanislav Džodović ter potnik Branka Stanić in Srdan Mitrović so ostali živi. Pilot je s smrtjo nekoliko opraskan po čelu, otroka pa po telesu.

Helikopter je padel na tla zato, ker se je pretrgala žica, ki vrtil propeler. Ko je helikopter padel, se je del propelerja odtrgal in odskočil ter zlomil nege in poskodoval glave svetiljav Simpcu. Oficir JLA Dragutin Sivčević pa je poskodoval desno roko.

Predstavniki Združenja podjetij za izboljšanje poslovanja gospodarskih organizacij so imeli sestanek s proizvajalci mehanizacijskih sredstev, na katerem so sprejeli idejo, da bi v okviru beograjskega sejma tehnike stalno organizirali zlasti oddelek mehanografije. Zainteresirane tvrdijo, se pripravljene za daljše obdobje vzeti v najem razstavni prostor za to prireditelje. Predvidena je tudi stalna razstava mehanografije v Beogradu. Takšne razstave imajo za zdaj samo

Stalna razstava mehanografije?

Beograd, 3. sept. (Tanjug). Na sestanku z novinarji, ki je bil danes na beograjskem sejmu, je predstavnik Združenja za izboljšanje poslovanja gospodarskih organizacij govoril o pomenu razstave mehanografije in pojasnjeval najnovejša mehanografska sredstva, ki so prikazala za-interesiranim ustanovam možnosti za mehanizacijo registracije.

Predstavniki Združenja podjetij za izboljšanje poslovanja gospodarskih organizacij so imeli sestanek s proizvajalci mehanizacijskih sredstev, na katerem so sprejeli idejo, da bi v okviru beograjskega sejma tehnike stalno organizirali zlasti oddelek mehanografije. Zainteresirane tvrdijo, se pripravljene za daljše obdobje vzeti v najem razstavni prostor za to prireditelje. Predvidena je tudi stalna razstava mehanografije v Beogradu. Takšne razstave imajo za zdaj samo

Novi stolpnici v Ravnah na Koroškem

Ugodne perspektive za živinorejo

Ustvarjeni so pogoji za rejo 800.000 govedi in 5,5 milijona prašičev

BEograd, 3. sept. (Tanjug). Kmetijske proizvodne organizacije obravnavajo te dni načrte o reji živine v prihodnjem letu in možnosti, da bi se število goveje živine znatno povečalo, ker imamo letos na razpolago več živinske krme kakor prejšnja leta. Po že odobrenih načrtih lahko pričakujemo, da bomo prihodnje leto zredili 800.000 glav goveje živine ali štirikrat več kakor letos. Tudi reja prašičev bo rekordna, saj jih bomo zredili 5,5 milijona, od teh kake 3 milijone belih.

Prihodnje leto se bo povečalo tudi število plemenske živine v socialističnem sektorju za kakih 500.000 glav. Banka je že odobrila sredstva za rejo 10.000 glav plemenske živine za socialistične kmetijske organizacije. To govedo bodo redili v kooperaciji z individualnimi kmetovalci. Iz kooperacije bo dobil socialistični sektor kakih 300.000 plemenskih živali, kakih 200.000 pa jih bodo zredile kmetijske organizacije ali pa jih bomo uvozili. Z

Univerzitetno središče za družbene vede

Beograd, 3. sept. (Tanjug). V Beogradu so danes odprli mednarodno univerzitetno središče za družbene vede. Odprl ga je predsednik upravnega odbora te ustanove, rektor beograjske univerze dr. Borislav Blagojević. Poudaril je njegov pomen za sodelovanje znanstvenih delavcev ter njegovo vlogo v razvoju sodobne sociološke, filozofske, ekonomske in prava. Na prvem seminarju, ki se je začel danes, bodo jutri udeleženci poslušali dva referata — Teorija gospodarskega razvoja — dr. Gojka Grdjića in »Spremembe socialne sestave v procesu družbenega razvoja« Janeza Stanovnika.

Most čez Savo v Zagrebu v prometu

Zagreb, 3. sept. (Tanjug). Bil-zu velesajma v Zagrebu se je danes začel promet po jeklenem mostu čez Savo, ki je eden največjih in najsoodnejših pri nas. Svečanosti so se udeležili predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić, sekretar za promet ZIS Peko Dapčević, podpredsednik Izvršnega sveta Sabora Ivan Kraljačić, predsednik OLO Zagreba Večeslav Holjevac in več tisoč Zagrebčanov. Most, ki so ga začeli graditi

uresničenjem tega načrta bi imel socialistični sektor prihodnje leto na razpolago kakih 800.000 glav dobre plemenske živine. Načrt reje belih prašičev je za letos malone že izpolnjen, saj je dobila prehranska industrija od planiranih 1,1 milijona nad 900.000 prašičev. Razen tega smo načrt izvoza svinjine v prvem polletju, ki je znašal kakih 4000 ton, preslegli za 100 odstotkov. So možnosti, da izpolnimo tudi letošnji načrt reje živine, ki znaša kakih 205.000 glav; od tega je dobila doslej industrija kakih 90.000 glav, v reji pa je še 150.000 glav, računajo pa, da bo dobila industrija v naslednjih mesecih kakih 100 tisoč glav živine za zakol.

Ker je bil načrt reje za leto 1960 v primerjavi z letošnjim letom znatno povečan, si kmetijske organizacije prizadevajo, da bi se dobiro pripravile na njegovo izpolnitev. Razen preskrbe mesa je izpolnitev načrta važna tudi za zagotovitev hlevskega gnojila, kajti naglo naraščanje poljedelske proizvodnje terja povečanje števila glav goveje živine. Tako bi se ti dve kmetijski panogi razvijali vzporedno.

Možnosti za rejo goveje živine so zelo velike. Doslej smo pri nas zaklali letno povprečno kakih 800.000 do milijon telet, katerih težo dostikrat ni preslegla 60 kg. Če pa bi zredili teleta, težka 300 do 350 kg, bi dobili pet do šestkrat več mesa, katerega okus se bistveno ne razlikuje od okusa telečine, vsebuje pa celo nekatere bolj hranljive sestavine.

S preskrbo notranjega trga z zadostnimi količinami govedine iz organizirane reje bi odpravili »divje« klanje goved, zlasti v okolici večjih mest. Onemogočili bi namreč prodajo dostikrat nehygieničnega mesa, kakor tudi klanje večjega števila goved, kakor bi to morali dopustiti spričlo potrebe po vzdrževanju osnovne živine in povečanju njenega števila. Razen v proizvodnih organizacijah bodo načrt reje proučili tudi na seji predsedstva Glavne združne zveze Jugoslavije 10. septembra v Beogradu.

Potrjena smrtna kazen

za roparja in ubijalca Franceta Rihtarića

Vrhovno sodišče FLRJ je potrdilo razsodbo vrhovnega sodišča Slovenije in okrožnega sodišča Maribor, ki je obsodilo Franceta Rihtarića na smrt z ustrelitvijo, ker je dle časa vianjal v številne posiovalnice kmetijskih združenj in ropal ter na mostu v Radgoni ubil mileničnka Bartola, da bi laho usel čez mejo. Zvezno vrhovno sodišče je te popolnoma strinjalo z ugotovitvami okrožnega sodišča, da je bil Rihtarić skrajno brezobziren, ko je kradel in ropal po Stajerskem in Prekmurju. Rihtarić je tudi med pravnim postopkom z vsem svojim ravnanjem in obnašanjem pokazal, da se svojih zločinov ne kesa. Pri Rihtariću sodišče ni našlo nobenih olajševalnih okoliščin, kar se res redkokdaj zgodi. Vsa zločinska pretektost Rihtarića kaže, da je to človek z zločinskimi nagnjenji, moralno popolnoma pokvarjen in nepopravljiv.

Rihtarić se je po vojni izselil za nižega kmetijskega tehnika. Ko mu je bilo 20 let, je leta 1949 prvič prejel sodnikova. Dvo-mesečne kazni pa ni držal. Po-meneje je in se skrivaj ter skrivaj prebajal na Stajerskem in delno po Avstriji. Večkrat je oborožen slegalo prehajal mejo. Ko je na radgonskem mostu v avgustu 1955 ubil mileničnka Bartola in se stalno po aktivnih družbenih delavcih in jim grozil. Stalno je bil oborožen z dvema samokresoma. S seboj je nosil tudi odprake in pile. Razbojniško je napadal ljudi in se takoj posluževal orožja. Vsi primeri kažejo na Rihtarića izredno pokvarjenost, kar je ugotovilo tudi Zvezno vrhovno sodišče, ko je potrdilo smrtno ob-sodbo.

DNEVNE VESTI

Ukinitev izrednih vlakov

BEograd, 3. septembra (Tanjug). Po odločitvi Generalne direktorije železnice bosta jutri zjutraj ukinjena dva izredna vlaka na progi Beograd-Split. Iz Splita proti Beogradu bosta zadnjičkrat odpeljala 5. septembra. Spričlo večkega števila potnikov bodo izredni vlaki, ki vozijo na progi Beograd-Niš-Skopje in nazaj ter na progi Beograd-Zagreb in nazaj. Vozili bodo do 13. septembra, potrebo pa tudi do 1. oktobra.

Drugi sezonski vlaki bodo ukinjeni tako, kot je bilo že prej določeno. Sezonski vlak iz Beograda v Pulj bo zadnjičkrat vozil 26. septembra, vlak iz Pulja v Beograd pa 27. septembra. Na progi Beograd-Sarajevo in nazaj bosta vozila sezonska vlaka zadnjičkrat 3. oktobra.

V osmih mesecih 110.000 potnikov

BEograd, 3. sept. (Tanjug). Naš promet se je letošnje leto primerjavi z lanskim letom za kakih 3%. Dobili smo tudi dve novotračni progi, in sicer Zagreb-Tito-grad in Bled-Dubrovnik. Letala JAT letajo letos na 13 mednarodnih in 21 notranjih progah, oziroma na prometnem omrežju, dolgem nad 18.500 km. V prvih osmih mesecih so letala JAT prepeljala 110.000 potnikov, ali za 25% več, kakor lani. Največ potnikov, 86.900, so sprepeljala na notranjih progah, na mednarodnih pa 23.000. Blaga so prepeljala 950 ton, lani v prvih osmih mesecih pa 720 ton.

Bogati pridelek grozdja v Vojvodini

Novi Sad, 3. sept. (Tanjug). V Vojvodini pričakujejo letos najbogatejši pridelek grozdja po vojni. Po prvih centihab bo znašal pridelek na površini 28.000 ha vinogradov povprečno 50 do 60 metra. Na plantžnih vinogradih na področju Fruške gore in v nekaterih drugih krajih bodo pridelali na hektar najmanj en vagon grozdja. Na tako bogato letino grozdja sta uplavila po mnenju vinograd-nižnik strokovnjakov dobro orga-nizirana zaščita vinogradov in uporaba popolnejše agrotehnike.

Smrtina nesreča pri delu

Sempeter, 3. sept. Danes ob 7. uri zjutraj se je v tovarni Krn obrat Bovec, smrtno ponesrečil delavec Emil Kaus. Komisija še ni ugotovila vzroka nesreče.

Prometna nesreča

Ljubljana, 3. sept. Ob 14.30 se je na križišču Titove in Livarske ceste pripetila prometna nezgoda. Studentka Bojana S. je s kolegom pri Livarski ulici nenadoma zavila na levo, čez cesto, ne da bi na-kazala spremembo smeri in se pre-pirčala, če je pot prosta. Za njo je prišel na desni motorist Alojz O. Klubu temu, da je začel zavirati, nezgode ni mogel preprečiti. Pri trčenju sta oba padla po cesti. Kolesarica ima pretesne možganov, poskodbne na roki in nogi. Motorist pa na glavi. Oba so prepeljali v bolnišnico.

IZBAJA VSAK DAN

UREJUJE GA UREDNIŠKI ODBOR

Miran Zakrjak, Aleksander Javornik, Pavle Zmucki, Rudi Vogrinc, notranje politično in gospodarsko področje — Milan Soga, Cene Kranjc, (kultura, prosveta) — France Drenovec (znanost, politika) — Boštjan Zagar, (dnevna redakcija) — Milan Starin (dopisništvo) — Aljan Ajdich (ljudjanska rubrika) — Dušan Kurek (telesna vzgoja) — Ivan Kranjc (znanost) — Dušan Vrtovc (tehnična uredništvo)

Po Jugoslaviji

NOV USPEH BOMBAŽNE INDUSTRIJE V MOSTARJU

Izpolnjevanje letošnjega proizvodnega načrta v mostarski bombažni industriji »Djuro Salaj« se ugodno razvija. Od 1. januarja do konca junija so izdelali 1050 ton finega predliva ali 104% predvidenega plana. Računajo, da se bo proizvodnja povečala do konca leta na 1820 ton, s čimer bi dosegli rekord v proizvodnji, ki nepristano narašča od ustanovitve te mlade tovarne.

V BIH BO ČEZ NEKAJ LET DOVOLJ MESA, MLEKA IN VOLNE

Po računih strokovnjakov bodo sedanji ukrepi za napredke kmetijstva v Bosni in Hercegovini, ki se bodo z vsakim letom razširili, omogočili v relativno kratkem času neovirano oskrbovanje prebivalstva v tej republiki s kmetijskimi pridelki. V Bosni in Hercegovini naj bi dobili z organizirano proizvodnjo leta 1966 že 51.000 ton mesa, 266.000 ton mleka in 5000 ton volne. To bo do znatno večje količine, kakor pa jo daje vsa dosedanja skupna proizvodnja.

V SARAJEVU GRADE DOM TABORNIKOV

V Sarajevu so začeli graditi velik dom tabornikov Bosne in Hercegovine. Zgradili ga bodo v središču mesta in bo veljal 70 milijonov dinarjev. V tem modernem poslopiju, ki ga bodo zgradili do konca prihodnjega leta, bodo vsi potrebni prostori za teoretično in praktično delo tabornikov.

60 IZDAJ »DŽEPNE KNJIGE«

Sarajevsko založniško podjetje »Džepna knjiga« bo na tiskarstvo izdalo 60 izdaj v 800.000 izvodih. To založniško podjetje povečuje z vsakim letom število svojih izdaj. Zaradi dostopnih cen so izdaje »Džepne knjige« zelo priljubljene med bralci.

»JUGOSLOVANI V ŠPANIJI«

V založbi »Jubilarna biblioteka«, ki jo izdaja sarajevsko založniško podjetje »Svetlost«, v počastitev 40-letnice Partije in SKOJ, bo izšlo do konca leta sedem knjig. Skupina nekdanjih španskih borcev Ivan Gošnjak, Aleš Bebler, Kosta Nagy, Čedo Kapor, Marko Orešković in drugi bodo objavili spomine iz španske državljanske vojne v knjigi pod naslovom »Jugoslovani v Španiji«.

»KRALJ EDIP« V SARAJEVSKEM GLEDALIŠČU

Sarajevsko narodno gledališče bo začelo novo premiero s Sofokleovo tragedijo »Kralj Edip«. V novi sezoni bo na repertoarju še nekaj premier: Shakespeare »Hamlet«, Molierova »Soja za ženske«, Domanovičeva »Stradija« in dramatičarja Borisa Mihačovića, O'Neilova »Dolgo potovanje v noč«, nadalje Ibsen, Müller, Trifunović, Dostojevski, Osborn, Nušić in drugi.

V začetku sezone se pričakuje tudi premiera prve opere, in sicer Masenetove »Manon«. Na repertoarju opere in baleta bodo tudi Mozartova »Čarobna piščalka«, Delibesova »Kopelja«, Wagnerjev »Lohengrin«, nadalje »Amalija gre na ples« in Menotti »Telefon«. Mlakarjeva »Danina« in Krešimir Baranovič »Lectov srce«.

NOV FILM »BOSNA-FILMA«

Po scenariju znanega beograjskega humorista Vase Požarčiča piše režiser uspešnega domačega filma »Črni biseri« Tomo Janjič smemalno knjigo z naslovom »Košček modrega neba«. Film bodo snemali v proizvodnji »Bosna-Filma«, snemanje pa se bo začelo v oktobru. Režija je poverjena Tomu Janjiču, izbira igralcev in drugih sodelavcev pa še ni končana.

Ljudje med seboj

ZAKON IZ RACUNA

— Kaj boš na stare dni sam, žensko si vzemi, da ti bo v pomoč,« so govorili njemu in pri tem določno namignili, katero naj vzame.

— Boljše bo zate, če ga vzameš. Pokojnino ima, pa bosta lahko lepo živela,« so govorili njej.

Oba že v poznih letih življenja sta poslušala nasvete drugih. Poročila sta se kar na hitro, razumljivo, vsak s svojim računom. On si je mislil, da mu bo lažje, ko bo imel pri sebi žensko, ki bo skrbel za njega, mu kuhala in prala ter ga negovala v boleznih. Ona pa si je mislila, da bo tako morda res bolje. Dokler je še za delo sposobna, jo ima vsak bolj ali manj rad. Če bi imela vsaj skromno pokojnino, bi ji bilo na stare dni lažje. To možnost si pridobi s poroko.

Očitno so imeli pri tem svoje račune tudi tisti, ki so predlagali zvezo med dvema priletima človeka. Če ne drugega, bosta dve družini rešeni skrbi za starega človeka.

Zivljenje je dokazalo, da je samo račun za sožitje med človekoma mnogo premalo.

— Prej ne smem umreti, preden se od nje ne ločim,« je on skušal pokrepi tožbo za razvezo in dodal, da ga nima rada.

— On me je hotel samo za delo, drugače me ni nič upošteval. Morala sem drugam za zaslužkom, ker mi ni dajal denarja za vsakdanje potrebe. Res ga nimam rada, on pa mene ne. Premalo sva se prej poznala, vse je šlo tako hitro. Saj ga ne bi vzela, pa so me drugi nagovorili,« je povedala ona. Na razvezo pa ni pristala, kajti to med drugim pomeni zanjo, da je ob upanje na družinsko pokojnino. Kam naj gre potem?

DOZORELI POGOJI

za enotno organizacijo v gozdarstvu in za ureditev lesnega trga

Gozdarstvo in lesna industrija sta v povojnih letih razvoja našega gospodarstva odigrala izredno važno vlogo, ko je bilo treba začeti vse na novo in ko sta bila gozd in les med glavnimi viri sredstev za druge gospodarske panoge. Razumljivo je, da so se v tem obdobju in kasneje, ko smo začeli z gozdovi varčevati, prav zaradi neenotnih pogojev gospodarskega razvoja razvile tudi neenotne organizacijske oblike v gozdnem in lesnem gospodarstvu. Tako imamo zdaj neenotne oblike glede delokroga poslovanja osnovnih gozdno-gospodarskih enot (gospodarstvo, uprava), glede na ekonomski status gospodarstev (podjetje, ustanova s samostojnim finansiranjem), glede na odnose z osnovnimi politično-teritorialnimi enotami (okraj, občina) in glede na odnose med gozdno-gospodarskimi in lesno-industrijskimi enotami.

Različni pogoji dela in proizvodnje na območjih in širših pokrajinah, ki se ne pokriva vedno z mejami posameznih upravnoteritorialnih enot, zahtevajo, da postavimo gozdarsko organizacijo čim bolj prožno, seveda v okviru določenih splošnih načel. Pri tem morajo otveljati take organizacijske oblike in odnosi med gozdarstvom in lesno industrijo, ki bodo hkrati zagotovili na eni strani doseganje postavljenih ciljev, in proizvodnih nalog, na drugi pa tudi najboljše vključitev v družbeno-politični in gospodarski sistem v državi.

Če hočemo doseči cilje v gozdarstvu in lesni industriji, bo treba intenzivno izkoriščanje gozda, les čim bolj izkoristiti, povečati porabo industrijskega lesa ter ga čim več izkoristiti za končne proizvode. Razen tega bo treba stalno težiti za elastičnim ravnotežjem med izkoriščanjem gozdov in industrijsko porabo lesa. V tem pogledu ne bi bilo napak pospeševati specializirane obrate, ki so v določenih pogojih lahko gospodarskejši od kombiniranih obratov. Prav tako bi bilo treba razmisliti o kooperaciji med zainteresiranimi gospodarskimi in lesno-industrijskimi podjetji ter med temi podjetji samimi.

Ko govorimo o organizaciji v gozdarstvu, ne smemo mimo dejstva, da zlasti v Sloveniji obstajajo gozdovi, ki so last za sebnikov. V teh gozdovih je treba gospodariti tako, kot v gozdovih splošno-ljudskega premoženja. Tako gospodarjenje pa lahko zagotovijo posebne gozdno-gospodarske organizacije (poslovne zveze).

S stališča družbeno-političnega sistema moramo v gozdarstvu najti organizacijske oblike, ki bodo omogočile polno uveljavitev samoupravljanja.

Novi pogoji gozdarstva in gozdne proizvodnje govorijo za prenos izkoriščanja gozdov od podjetij lesne industrije na gozdna gospodarstva povsod tam, kjer so že dozoreli pogoji za sodobno intenzivno gozdarstvo. Pri urejanju ekonomskega statusa osnovne gozdno-gospodarske organizacije, nastaja vprašanje gozdnega gospodarstva kot gospodarske organizacije in vprašanje enotnega sistema financiranja gozdnega gospodarstva. Pri financiranju gozdarstva je treba upoštevati, da sodi v dejavnost gozdnih gospodarstev ne samo izkoriščanje in nega gozdov, pač pa tudi gradnja raznih gozdnih objektov, zlasti komunikacij.

Ko imamo že organizirano gozdna gospodarstva podjetja, kot so gospodarske organizacije, nastaja vprašanje odnosov le-teh do politično-teritorialnih enot. Ti odnosi zadevajo zaščito interesov skupnosti v gozdarstvu, vprašanje, kdo naj bo ustanovitelj podjetja, in končno vprašanje geografske razsežnosti gospodarstva. Mnega glede ureditve teh odnosov so deljena. Nekateri gozdarji, ki imajo v tem že nekaj izkušenj, menijo, da bi bilo napak delegirati zaradi večje družbene kontrole v organe delavskega samoupravljanja predstavnike oblasti ter predlagajo, da bi okrepili upravno nadzorno službo, ki bi imela status upravne inšpekcije. Glede ustanavljanja gozdnih gospodarstev, je občina premajhna teritorialna enota, zato naj bi to zaenkrat še ostalo v pristojnosti okrajne. Gozdna gospodarstva naj tvorijo ekonomsko-geografsko celoto in naj bodo materialno in kadrovske sposobna za samostojno gospodarsko življenje.

Glede organizacije gozdarstva preostanejo še odnosi gozdnih gospodarstev in lesno-

industrijskih podjetij. Ti odnosi se morajo razvijati v smeri vzdrževanja ekonomskih odnosov (oskrba z lesom, cene in preprečevanje monopolnih pravic) ter v smeri vsklajevanja dolgoročnega razvoja gozdarstva in lesne industrije v doobnem pokrajinskem obsegu. Pri tem vsklajevanju pride predvsem v poštev zagotovitev surovin za primarno predelavo lesa, skupna izgradnja in izkoriščanje gozdnih objektov in komunikacij, poslovnih zgradb in zgradb družbenega standarda, povezovanje glede urejanja gozdov, lesnega trga, mehanizacije in končno tudi poslovno povezovanje gozdno-gospodarskih organizacij na primer s kmetijstvom.

V predlogu ukrepov, ki sta ga izdelala zvezni sekretariat za industrijo in zvezni sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo, za ureditev proizvodnje, potrošnje in cene žaganega lesa iglavcev in drugih proizvodov lesne industrije in gozdarstva, je med drugim govora o ukinitvi določil cen za žagan les in smrekov les ter o uvedbi svobodnih cen za vse proizvode lesne industrije in gozdarstva razen za žagan les in hlode za žaganje iglavcev, za katere naj bi uvedli sistem dogovorjenih cen. Davek na promet za žagan les iglavcev naj bi se nadalje znižal na 22 odstotkov, za prioriteten potrošnik pa 17 odstotkov od prodajne cene, medtem ko bi davek na promet za žagan les mehkih listavcev ukinili. Nekateri gospodarski predlagajo nekatere spremembe k temu predlogu. Tako naj bi po njihovem predlogu znižali prometni davek za žagan les iglavcev le na 17 odstotkov, medtem ko bi davek na promet za žagan les mehkih listavcev ukinili. Nekateri predlagajo, da bi po njihovem predlogu znižali prometni davek za žagan les iglavcev le na 12 odstotkov, medtem ko bi davek na promet za žagan les mehkih listavcev ukinili. S tem ukrepom naj bi preprečili negospodarsko žaganje lesa na vencilankah. Za večje izkoriščanje manjvrednega lesa in za boljše preskrbo s kurjavo pa predlagajo, da bi se davki na promet naj bi tudi izenačili gozdarske poslovne zveze z gozdnimi gospodarstvi.

Glede dogovarjanja cen je rečeno v predlogu, naj bi bile cene enotne, vendar po predlogu nekaterih gozdarjev def-

rencirane po posameznih območjih odnosno provincinah. Proste cen janskega in celuloznega lesa ter drugih gozdnih proizvodov, naj bi se formirale po dogovoru med proizvajalcem in končnim koristnikom. Vendar naj ne bi bile višje od enotno dogovorjene cene hloda. Vine iglavcev za žago. Predlog določa tudi nov način obračunavanja gozdnih takse.

Glede trgovine z lesom predlagajo, znižanje števila trgovskih podjetij za žagan les, na drugi strani pa predlagajo gozdarji, da bi za vsako območje industrijske žage določili kontingent žaganega in gradbenega lesa za široko potrošnjo. S tem bi popustil pritisk na vencilanke in na hlode za žaganje pri privatnih posestnikih.

Predloge, oziroma teze refrata zveznih sekretariatov bodo dopolnili s pripombami prizadetih organizacij iz posameznih republik, nakar jih bodo predložili zakonodajnim organom, ki naj ukrepajo za končno reorganizacijo gozdnega in lesnega gospodarstva ter trgovine z lesom. Teze, kakor so jih predložili v obravnavo, pomenijo za rešitev vprašanja organizacije gozdarstva in za ureditev lesnega trga zelo trdno osnovo. Ko bodo pojmi še bolj izčiščeni, lahko pričakujemo učinkovite konkretne ukrepe, ki naj končno v vsej državi enotno uredijo pereča vprašanja v tej naši važni gospodarski panogi.

M. Št.

Ribiči vleče mrežo

SLAB POMORSKI LOV

V prvem polletju so neugodne vremenske razmere povzročile zmanjšanje lova rib na Jadranu

Pomorsko ribištvo je končalo prvo polletje z neugodnimi rezultati. Slab lov je povzročil težave v industriji za predelavo rib in je zaostal tudi plan izvoza rib in ribljih konzerv.

Po podatkih Združenja pomorskega ribištva Jugoslavije so v prvih šestih mesecih letos nalovili 6375 ton majhnih in velikih plavalnih rib, rakov in mehkužcev, medtem ko so jih lani nalovili v istem času 7790 ton. Zmanjšanje lova rib na Jadranu je v glavnem posledica neugodnih vremenskih razmer in slabšega pojava ribjih jat. Zlasti se je zmanjšal lov sardel, ki jih predvsem predelavajo v industriji. Od januarja do konca junija so letos na vsem našem ribolovnem področju nalovili 1399 ton sardel, medtem ko so jih v istem času lani 2491 ton.

Industrija za predelavo rib zaradi pomanjkanja surovin ni izpolnila svojega polletnega plana. Tako je v tem času izdelala le 3302 ton steriliziranih konzerv, medtem ko jih je v istem času lani 5288 ton. Plan je zaostal tudi v proizvodnji ne-steriliziranih konzerv, nasoljenih rib, ribje moke in ribjega olja.

Na tuje trge smo v prvem polletju izvozili 688,4 tone svežih morskih rib, jastogov, rakov in ostrig v skupni vrednosti 75,8 milijonov deviznih dinarjev. Nasoljenih morskih rib in gob smo izvozili 7,4 tone v vrednosti 12.092.000 deviznih dinarjev. Steriliziranih ribljih konzerv smo izvozili 4.833.500 ton, nesteriliziranih ribljih konzerv, antipaste, ribje paste v konzervah in drugih omotih v skupni vrednosti 706,3 milijona deviznih dinarjev. V primerjavi s prvim polletjem 1958 se je izvoz predelanih rib zmanjšal za 730,2 tone oziroma za 65,2 milijona deviznih dinarjev.

Teh proizvodov smo največ izvozili na tradicionalne trge v Vzhodni Nemčiji, Avstriji, Italiji, Belgiji, Franciji, Zah. Nemčiji, Veliki Britaniji, Finski, Grčiji, Nizozemski, Švici in Švedski. Izmed evropskih držav smo izvažali v ZDA, Peru, Belgijski Kongo, ZAR, Tunis, Ceylon, Jordanijo in v Malajo. M.

ZABELEŽENO

„Turistična“ zgodba s Pokljuke

Bled-Pokljuka: 16 km, lepa vzorna cesta. Za tistega, ki ima svoj avto, ni problem — pol-
drugo uro in že je daleč od Ljubljane v bogatem gorskem svetu. Kdor pa je odvisen od drugih prevoznih sredstev, najprej stopi k ljubljanskemu Putniku in vpraša za zvezo.

Tovarišci pri informacijah pove, da vozi od Bleda na Pokljuko dnevno avtobus ob 11. uri dopoldne.

Krasna zveza! Z avtobusom, ki stane od Ljubljane do Bleda na osebo, brez popusta 230 din, smo se pripeljali na Bled. Izstopilo nas je 12, ki smo čakali na avtobus za Pokljuko.

Ko se nas je okoli enajste ure nabralo še malo več, se je pred nami ustavil obrabljjen, siv avto — eden tistih prvih tipov, ki mu že dajejo v muzejnih častno mesto. „Je to vse za Pokljuko?“ je povprašal voznik in nas z očmi preštel...

„Kakšno avtobus...“

„Kakšen avtobus Jaz vozim na Pokljuko, in avto od Sport-hotela, pa ga ni, ker je v popravilu...“

„Kaj ne vozi avtobus? Na Putniku...“

„Ce vam pravim, da ne...“ Kritično smo ocenili vozilo, prvi smo se še stlačili notri in vprašali za ceno — 600 din na osebo... za prtljago 100 din.

„Kaj, 16 km, pa taka cena? Nemogoče...“

„Takšna je moja tarifa... Pa brez zamere...“

Kaj sedaj? Ali se vrniti v Ljubljano, ali pešati 16 km, s kupom prtljage in z majhnimi otroki? Zakolneš na račun slabih Putnikovih informacij in turističnih izkoriščanj na račun delovnega človeka, kajti vožnja je »požrla« prihranek enega meseca za dopust — 2000 din zase, za ženo in 2 otroka — od Ljubljane do Bleda pa 690 din!

Devet se nas je stisnilo v si-

vo škatlo... In vožnja se je začela... Se kratka postaja pri peku, kjer so naložili dve vreči kruha (ki so jih privzeli na blatnike) in odpeljali smo se.

„Pa ravno na Pokljuko si silila...“ očita moj sosed svojci ženi.

Ostali molčimo in si mislimo svoje. Le na zadnjem sedežu se smejeta in zbijata šale dva študenta iz Italije. Pri Mrzlem studentu sta izstopila. Eden od njiju je pripravil aparat in ujel vanj prevozno sredstvo »Bled-Pokljuka 1959«.

Tako ali tako, srečno smo se pa le pripeljali na Pokljuko. Voznik se nam je prijazno zahvalil in odhitel na Bled po ostale.

Lepo vreme, prekrasen razgled, dobro kislo mleko in že smo nekoliko pozabili na dražjo vožnjo in slab začetek našega dopusta.

Popoldne nas je pot zanesla v najbližji smrekov gozd nasproti Sport-hotela. Toda, namesto svežega zraka smrekovega gozda — smrad od razstresenih kosti in smeti, ki so ležale naokrog. Temu se nisimo več čudili naslednje dni, ko smo videli snažilke Sport-hotela, ki vsako popoldne odnašata gajbece v sosednji gozd in tja odlagata smeti...

Naj bi se napisali vse dobre strani našega dopusta na Pokljuki? Lepo, prijetno je bilo.

redzluze ete e snajei c s Za zaključek še to, da smo se pripeljali na Bled sicer v lepšem avtomobilu, last Sport-hotela, ki nam je izpraznil žepe do zadnjega — cena 500 din za osebo. V artu nas je bilo osem... Lep zaslužek. Zakaj pa ne, tisti, ki gre na dopust, naj plača...

A. C.

Ribež pripravljajo za trg

Hammaršköld predlaga

V letnem poročilu daje generalni sekretar OZN ugodno oceno mednarodnega položaja in predlaga spremembe v poslovanju nekaterih organov Organizacije združenih narodov

NEW YORK, 3. sept. (Reuter). V uvodu svojega letnega poročila, ki so ga objavili v New Yorku, pravi generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld, da pomeni intenzivna diplomatska dejavnost, ki se sedaj razvija, »nov konstruktivni element v svetovnem položaju«.

Hammarskjöld je dejal, da ima ta diplomatska in politična dejavnost dvojen pomen. Na eni strani so različni mednarodni problemi prišli do točke, ko je treba pospešiti in obnoviti prizadevanja za njihovo ureditev. Na drugi strani pa pomeni razširjenje in poglobljanje osebnih stikov na različnih stopnjah uvajanje novih konstruktivnih elementov, ki lahko povečajo upanje, da se bodo našle poti za vsakršno napetost in zmanjšanje napetosti.

Nehru o položaju na meji

New Delhi, 3. sept. (Reuter). Predsednik indijske vlade Nehru je izjavil danes v parlamentu, da na indijsko-kitajski meji ni nastal tak položaj, da bi onemogočil indijski ministru za obrambo Krišnu Menonu odhod na zasedanje OZN.

Ko je govoril o nesoglasjih med Menonom in poveljnikom vojaških sil na kopnem generalom Timajom, je indijski ministru za obrambo Krišnu Menonu odhod na zasedanje OZN.

Pred tremi dnevi je general Timaja odstopil s svojega mesta v indijski vojski, vendar pa je ta odstop na Nehrujevo prošnjo še istega dne prejel.

Porazum v britanskem tiskarstvu

London, 3. sept. (Reuter). Devet izmed desetih sindikatov tiskarskih delavcev Velike Britanije je objavilo, da sprejema pogode sporazuma, ki je bil sklenjen 5. avgusta, ko je bil končan sedemdesetletni spor med delodajalci in več kot 100.000 delavci v tiskarnah. Sporazum postane veljaven, ako ga sprejme najmanj osem izmed desetih sindikatov. Po tem sporazu-

mu bodo mezde tiskarskih delavcev in delavcev v proizvodnji tiskarske barve povišane za 4,5%, delovni teden pa bo skrajšan na 42 ur, kjer je to mogoče. Prvotno so sindikati zahtevali povišanje za 10% in 40-urni delovni teden.

Zahteva po umiku tujih čet z Malaje

Penang (Sev. Malaja), 3. sept. (AFP). Malajska narodno-socialistična fronta je danes zahtevala nujno evakuacijo vseh tujih čet malajskega ozemlja. Oporočila, na katerih so sedaj tuje vojaške sile, naj bi po tej zahtevi prevele malajske vojaške enote. V sporočilu, ki je bilo objavljeno ob tej priložnosti, poudarja narodno-socialistična fronta, da je prisotnost tujih čet na malajskem ozemlju v mirnem času nezdružljiva z nacionalno suverenostjo in neodvisnostjo.

Apel premiera Senegalije

Mamadu Dija poziva de Gaulle in francosko vlado naj najdejo razumno rešitev za alžirski problem

PARIZ, 3. sept. (Tanjug). Afriški vodja Mamadu Dija, predsednik vlade Senegala, ki je skupaj s francoskim Sudanom v federaciji Mali, je pozval danes Francijo in generala de Gaulle, naj uredi alžirski problem z »razumnimi pogajanjimi«. Pričrčan sem, je dejal Mamadu Dija v izjavi za pariški »Monde«, da lahko samo liberalna ureditev tega problema napravi konec težavam, ki jih ima Francija.

Prijateljstvo neodvisnih afriških in azijskih dežel od Francije, zboljšanje mednarodnega položaja metropole, kakor tudi ozdravitev domačih gospodarskih in finančnih razmer, je izjavil afriški pravnik, je mogoče doseči samo z »razumno in liberalno ureditvijo alžirskega spopada«.

To je bilo prvokrat, da se je eden izmed voditeljev dežel francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Francoske črne Afrike javno izjavil za pogajanja v Alžiriji. Po nedavnem sklepu vodilne črne stranke v Sudanu, da nasprotuje francoskim načrtom za preizkus prve atomske bombe v Sahari, kaže izjava Mamada Dija, da je v deželah članicah francosko-afriške skupnosti resna opozicija proti pariški politiki glede na dva največja problema pete republike.

Grivasova politična pisarna v Atenah

Atene, 3. sept. (Reuter). Vodja bivšega odprnega gibanja ciprskih Grkov (EOKA) general Grivas je odprl danes novo politično pisarno v središču Aten. Grivas je imel v Atenah že začasno pisarno, ki pa jo je pretekli teden zaprl, ker je pripadala ciprski etnariji in ni hotel, da bi se čutil vezanega na kogar koli.

Tunijska vlada se zahvaljuje generalnemu sekretarju Arabske lige za ta sklep, ki preključuje krivico, povzročeno Tuniziji. V odgovoru poudarja, da pomeni to prvi korak v normaliziranju odnosov med Tunizijo in Arabsko ligo.

V tunizijskih uradnih krogih pa izjavljajo, da so še nekatere stvari, ki jih je treba urediti, in sicer zelo važna, ker so dejansko pravi razlog za prekinitev odnosov med Tunizijo in ZAR.

Tunijska vlada izjavlja, da bo pripravljena ponovno sodelovati na sestankih Arabske lige, čim bodo odstranjene vse razlike in spori.

Po večerajšnji seji sveta Arabske lige, ki zaseda v Casablanci, so se sestali trije odbori lige — politični, gospodarski in finančni. V gospodarskem odboru so začeli proučevati poročila strokovnjakov, ki se tičejo poostitve bojkota Izraela.

Zastopnik lige je izjavil, da proučuje sedaj politični odbor v okviru vprašanj, s katerimi

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

V torek je prispel v Beograd minister za gospodarstvo ZAR Abdel el Kajsuni. — Na sliki sprejem gosta iz prijateljske dežele na zemskem letališču

Tunis še ni zadovoljen

Kljub temu, da je Arabska liga umaknila svojo lamsko resolucijo, tunizijska vlada še noče poslati svojih delegatov v Casablancu

TUNIS, 3. sept. (AFP). Tunizijska vlada je sinoči odgovorila na sporočilo, ki ji ga je poslal generalni sekretar Arabske lige Hasuna. V tem sporočilu je Hasuna obvestil predsednika Burgiba, da je razveljavljena resolucija, ki jo je Arabska liga sprejela leta 1958 proti Tuniziji.

Tunijska vlada se zahvaljuje generalnemu sekretarju Arabske lige za ta sklep, ki preključuje krivico, povzročeno Tuniziji. V odgovoru poudarja, da pomeni to prvi korak v normaliziranju odnosov med Tunizijo in Arabsko ligo.

V tunizijskih uradnih krogih pa izjavljajo, da so še nekatere stvari, ki jih je treba urediti, in sicer zelo važna, ker so dejansko pravi razlog za prekinitev odnosov med Tunizijo in ZAR.

Tunijska vlada izjavlja, da bo pripravljena ponovno sodelovati na sestankih Arabske lige, čim bodo odstranjene vse razlike in spori.

Po večerajšnji seji sveta Arabske lige, ki zaseda v Casablanci, so se sestali trije odbori lige — politični, gospodarski in finančni. V gospodarskem odboru so začeli proučevati poročila strokovnjakov, ki se tičejo poostitve bojkota Izraela.

Zastopnik lige je izjavil, da proučuje sedaj politični odbor v okviru vprašanj, s katerimi

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Mehri in minister za finance dr. Ahmed Francis.

Svet Arabske lige je sprejel predvčerajšnjim resolucijo, ki umika lamsko obtožbo, da zavzema Tunizija »stališče, ki je v nasprotju z arabsko enotnostjo«. Delegati upajo, da bo sedaj tunizijski predsednik Burgiba pristal, naj se tunizijski zastopniki udeležijo zasedanja v Casablanci.

Incidenti na meji Tunizije

TUNIS, 3. sept. (AFP). Tuniško ministrstvo za informacije je sinoči objavilo, da so francoske letalske, oklepne in topniške enote v Alžiriji večkrat v zadnjih dneh avgusta prekršile integralnost tuniškega zračnega prostora in ozemlja. Po tuniškem sporočilu so se vdori francoskega letalstva in streljanje francoskega topništva na tuniškem ozemlju pripetili 25., 26., 27. in 28. avgusta na področju med Edime, Ain-qana, Bu Ganema in še nekaterih naselij.

Zjutraj 30. avgusta so oklepne enote francoske vojske prodrle na tuniško ozemlje in začele streljati na postojanke pri Remili. Sporočilo pravi, da so tuniške enote prisilile s protinapadom francoske čete k umiku na drugo stran meje v Alžiriji. Istega dne zvečer so naselje Remila hudo obstreljavali težki topovi s francoskih postojank v Alžiriji. Velika škoda je bila povzročena na enak način v tuniškem naselju Sbaia. Napade na tuniška obmejna naselja in obmejne postaje je francosko topništvo ponovilo tudi v noči med 30. in 31. avgustom.

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severnovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da

Povejnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnam«. Danes pa je neki poučni vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve

SPOL
PO SPANJO.

Toledo

Kot zelena kača ga ovija do-
bra reka Tago. Z njo prehaja po
dolini zelenje in se razliva v
okrasno, kot z zlatim prahom
pokrito pokrajino. Mesto samo
se začne skoraj pri vodi in r-
ste s hribom, po katerem se sti-
skajo hiše, do vrha cerkvenih
stolpov in razrušenih zidov Al-
cazarja.

V njem ni širokih trgov, le-
pih ulic ali celo avenij. Niti
lepih izložb in impozantnih ho-
telov. Tu je čas zgetel na stra-
štem položaju kamnite hiše,
jih obdaja s trdnjavami, povzdi-
gnili iz njih cerkve in povezal
stoletja v pisano mozaik, zapisan
v arhitekturi, ter poženil vse
mogoče stile med seboj v eno
samo, veliko, občudovanja vred-
no zlastno. Tu čas je začel niti
svoja leta še pred Rimljani, jih
prešli prestolnici zapadnih
Gotov, zapisal v mestne zidove
neizbrisne sledove arabske in-
vazije in pripeljal nazaj kasti-
ljanske kraje. Bil je priča
slutni moči toledskih škofov, za-
pisal plodne ure življenja pre-
mnoгим umetnikom, prisluhnili
vojaškim pesmim in tožbam v
palaci Alcazar, kjer so se od
Karla Petega vezali španski
soldati, ga večkrat videli v pla-
menih in nazadnje prav zaradi
njega napihali slavo španskih
nacionalistov v državljanski
vojni, da ga še danes čuvajo v
ruševinah kot spomenik.

Zdaj je mesto penzionist, ki
živi od prestanega gorja, talen-
ta umetnikov, ki so pisali po
njegovih zidovih ter od kam-
nov in letnic zgodovine. Vse to
z odprtimi očmi in usti spreje-
ma števili turisti z vsega

sveta, in hvaležni za to, kar so
videli in slišali, rade volje pla-
čujejo rento njegovemu prebiva-
cem.

Toledo je prelepo mesto. Ze-
njegova lega je taka, da bi člo-
vek sedel nekam v senco, pod
drevo ali star zid in se razgle-
daval po rumenih grčih, po
reki Tago, po mostovih, stolpih
ter sem pa tja posegel po mehu
z dobrim, hladnim vinom, se od-
žejal in potem spet zamaknil v
pokrajino, zmeraj bolj pobarva-
no s fantazijo. To pa bi bila se-

navječni umetnik, sveta in s ča-
robnimi idejami in rokami iz-
popolnjevali drug drugega v
impozantno sintezo najboljšega
in najlepšega.

Tu so dela slavnih kiparjev
zvenečimi imeni: Berruguete,
Borja, Salvatierra, Covar-
rubias, Copin Holandec, Petit
Jean, Rodrigo, in slike in fre-
ske še bolj slavnih slikarjev —
Carducia, Lucasa Jordana, Gre-
ca, Tristana, Tiziana, Veronesa,
Tintoretta, Van Dycka, Morale-
sa, Goye, Velázquesa, Rubensa,

Medtem pa danes toledski
škof in kardinal predpisuje ko-
palne kostime in nadzoruje za-
ljubljenice — kakšna škoda, da
ni več svete inkvizicije, da bi
mu pomagala pri tem njegovem
delu in slavo božjo.

Trg Zocodover, ki je bil v ča-
su Arabcev središče trgovine z
Orientom, je danes središče tr-
govine z Zahodom, to je z za-
hodnimi turisti. Sem se stekajo
poti avtobusov, iz katerih vo-
diči naženejo črede obiskoval-
cev na lov za toledskimi zna-
menitostmi in lepotami, nazaj
pa jih pripeljejo spet izmučene
in žejne ter jih razdele resta-
vracljam v nadaljnjo uporabo.
In na trgu, ki je bil menda zi-
bel kastilijanske govornice, je
komaj še slišati domači jezik,
izmed drugih pa najbolj nem-
ščino in angleščino. Nekdo je
pod orientalskimi arkadami
kralj Ferdinand III. — Sveti —
delil pravico, ki je bila menda
bolj ostra kot sveta in na istem
mestu je Ferdinand Katoliški
proglasil svojo hčer Ivano Brez-
umnico in Filipa Lepega za vla-
darja Kastilije. Tu so nazadnje
sekal glave in obešali in je
kamniti obok dobil zaslužen
ime »krvave«.

Ko mineš oboke »de la San-
gre«, je pred teboj Alcazar. Ne-
kdanja vojaška pehotna akade-
mija, ki jo je zgradil Karel V.,
je zdaj ruševina. Ze trindvajset
let na zidovih so sledovi stroj-
nic, notranjost so porušile gra-
nate. Dva meseca so se leta
šestindesetega v tej trdnjavi
branjali nacionalisti pred repub-
likanci, dokler jih ni odrešil
Franco, katerega se je mudilo
zavzeti mesto na pragu Madri-
da. Slavo Alcazarja so naciona-
listi razglasili po vsem svetu,
njega samega pa pustili v ruše-
vinah kot spomenik vse do dan-
es. Zdaj postavljajo okrog zi-
dov zidarske odre. Ali ga bodo
popravili ali hočejo samo ruše-
vine ohraniti ljudstvu v spomin
— opomin? Pred Toledom je te-
kla tudi slovenska kri.

Gostilna Meson de Sevillano
je bila poškodovana v dneh držav-
ljanske vojne. V njej je,
pravijo, Cervantes pisal svojo
»La ilustre Fregona«. Hiša, v
kateri je živel in delal slavni
Grk Domenico Theotocopuli,
imenovan El Greco, pa še stoji.
V votlinah pod njo so bile ne-
koč kleti, ki so vzbujale grozo
prebivalcev. V njih je markiz
de Vileña uganjal primitivno
kemijo, za ljudi pa je bila to
šola črne magije, pred katero
se je bilo treba prekriti. Tu
je hranil zaklade žid Samuel
Levi, mogočni zakladnik in mi-
nistar kraja Petra Kruteja.
Zdaj je v tej zgradbi muzej
Grecove umetnosti, zakladnica,
ki je trajnejša od tiste, ki hrani
in skriva zlato in srebro.

Toledo je zakladnica, ki je od
časa Keitilijcev pa do sedem-
najstega stoletja zbirala arhi-
tektonske zaklade. Kamorkoli
te zapelje korak po tesnih uli-
cah, jih odkriješ. Kamni, zido-
vi, stebri, mostovi, stolpi, cer-
kve, sinagoge, palače — zgodov-
vinski in umetniški spomeniki
minulih stoletij. Edini spome-
nik novega časa je Alcazar, Ru-
ševina. Spomenik legendarne
hrabrosti? Ne — spomenik za-
grizenosti in fanatizma, trdnja-
va reakcije, ki čepi nad Tole-
dom in vnaša v vzhlenost nad
leptoto in kulturnim bogastvom
mesta trpko žalost. S teboj gre
in se razliva nad kamnito po-
krajino, nad revnimi vasmi,
pod razbeljenim svinečnim ne-
bom. Zalost nad tragično usodo
španske republike.

A. M. Velazquez: Portret dvornega norca (detajl slike iz madridskega Prada)

ROSSELLINIJEVA VRNITEV

Z beneškega film-
skega festivala

Mirno povprečje letošnjega
filmskega festivala v Benetkah,
ki je doslej potekal zgolj v pri-
čakovanju velikih umetniških
dogodkov in konkurenčnem pro-
gramu in so mu dajali kvalitete,
ni poudarek v glavnem filmi
informativne in retrospektivne
sekcije je malce razgibal Ros-
sellinijev film »General Dela
Rovere«. O zanimivem filmu, v
katerem igra naslovno vlogo
odlični igralec Vittorio de Sica,
smo našim bralcem že poro-
čali. Zato jim je razumljivo,
da je italijanska publika z za-
nimanjem pričakovala film o
lažnem generalu, vohunu v nem-
ški službi in njegovi tragični
smrti, ki še do danes ni dočela
razjasnjena. Pričakovanje je
večalo dejstvo, da se je Ros-
sellini po dolgih letih molka
ali ustvarjanja v tujih deželah
zopet vrnil med italijanske
filmske delavce in da bi moglo
to srečanje postati odločilno za
njegovo ustvarjalno pot. Ros-
sellini je s svojim zanimivim
filmom uspel pri publiku, pa
tudi pri kritiki. »General Dela
Rovere« uvrščajo med kandi-
date za nagrade dvajsetega
beneškega festivala.

Kvalitetni nivo festivala, ki
se je z Rossellinijem dvignil, je
naslednji dan ob madžarskem
filmu »Leta brez sna« spet

upadel. Filmska kronika, ki
pričuje o borbi madžarskih de-
lavcev proti nasilju vladajočim,
se časovno razteza na široko
obdobje in obravnava dogodke
iz leta 1916, 1919, 1932, 1942 in
1944. Film je ostal fragmenta-
ren in nepričljiv. Režiser
Mariassy z njim ni ponovil svo-
jih prejšnjih uspehov (tak je
bil n. pr. film »Mala časa pivca«,
ki je dobil veliko nagrado v
Karijih Varih in smo ga vi-
deli tudi pri nas).

Tudi naslednji dan je pri-
nesel povprečje z japonskim fi-
lmom »Plamen strasti«. Film je
sicer solidno delo, a ob misli
na uspehe, ki so jih v Bene-
kah dosegli Japonci v prejšnjih
letih, je skoraj majhno razoča-
ranje. Pripoveduje zgodbo raz-
čaranega idealista, ki si je v
vaski samotni ustvaril idealno
predstavo o svetu in ljudeh, pa
mu jo je stik z resničnim živ-
ljenjem razdrobil. Iz protesta
proti lažni moralji zagreši kaz-
nivo dejanje in napravi na poti
v ječo samomor. Dobra igra in
še boljša kamera pa filma nista
rešili pred neizrazitostjo.

Naslednji večer, 2. septembra,
se je v konkurenčnem progra-
mu predstavil mladi francoski
režiser Claude Chabrol, zmago-
valec letošnjega berlinskega
festivala (nagrajeni film »Brat-

ranca«), z delom »Dvojni
obrat«. Režiser si je izbral
snov, ki s svojim degeneriranim
aristokratskim okoljem spomi-
nja na naše Glembajce. V
francoskem podeželskem dvorcu
razpada zakon, ki je že davno
zgolj formalnost. Oče zapusti
svojo postarano ženo zaradi
mlade Italijanke. Materi vdan sin
pa mlado lepoticco ubije. S fi-
lmom »Dvojni obrat« je Chabrol
razočaral vse, ki so videli nje-
gova »Bratrance«. Film je po-
snet v barvah, zrežiran nekon-
vencionalno in z rafiniranimi
akcenti, pa vendar ne pred-
stavlja novega uspeha za reži-
serja. Kawalerowicz in Rossel-
lini sta ostala za sedaj edina
pretendentata za nagrade.

Publika pričakuje še posled-
nje štiri filme v konkurenčnem
programu, od katerih bo prvi
na vrsti Premingerjev film
»Anatomija nekega umora«.
Njega zanimanje pa velja v
prvi vrsti filmov v retrospek-
tivi in informativni sekciji, v
kateri so se zvrstila z velikim
uspehom nekatera že poznana
dela (n. pr. lutkovni češki film
»Sen kresne noči«, poljski film
»Pepele in diaman«, za ljudi z
močnimi živci pa še poslednji
Hitchochov film »Sever« — se-
verozapad, z Gary Grantom in
Evo Marie-Saint).

B. E. Murillo: Mozes je priklisal vodo iz skale (detajl slike iz bolnišnice v Sevilii)

Ko je Mr. Gilbert Phelps
odhajal iz Slovenije, je dejal:
»Ne bom pozabil vaše gostol-
jubnosti!« V Begunjah je pred
spomenikom talcev še pred
tem menil: »Tega ne bi smeli
pozabiti!«

Sicer pa, kdo je pravzaprav
Gilbert Phelps? Priznam, da
sem ga tudi sam osebno, po
imenu in delu tokrat prvič
spoznal. V Piranu je predaval
na angleškem univerzitetnem
seminarju, v Londonu je eden
izmed vodilnih članov osebja
BBC, predvsem pa je napreden
in hkrati tudi dober angleški
pisatelj.

»O tem pisatelju bomo še
marsikaj slišali«, je zapisal
nekje eden izmed britanskih
časopisov in podobno ga oce-
njuje v svojih člankih tudi
vrsta drugih uglednih angle-
ških, ameriških, norveških in
nizozemskih kritikov. Napisal
je poleg številnih literarnih
in razgojnih esejev doslej tudi
še tri oziroma štiri romane,
zbirko poezij, literarno studio
o ruskem romanu in njegovem
vplivu v angleški književnosti
ter pripravil nekaj radijskih
in televizijskih iger.

Pri njegovem romanu »The Dry
Stone«, Suhi kamen, je izšel
leta 1953 v Angliji; razen tega
pa tudi v Ameriki v drugačni
verziji z naslovom »The Heart
in the Desert«. Sreča v puščavi.
Z obeh knjigama je avtor
vzbudil precejšnje zanimanje

Stoletniki ali ne stoletniki

RAZGOVOR Z ANGLEŠKIM PISATELJEM
GILBERTOM PHELPSOM

in londonski »Spectator« je v
svoji kritiki med drugim zapi-
sal: »Ze prvi Phelpsov roman
nam predstavlja pisatelja, ki
kombinira nežnost z robustnim
občutkom, ki se nikoli ne obot-
lja izpovedati tega, kar mi-
sliti, iz bojazni, da bi se mu kdo
smejal. Dejansko je s tem
svojim intimnim romanom o
življenjski zgodbi egocentrič-
nega Martina Chyslada od
otročkih let, preko dveh po-
rok, svetovne vojne in borbe
za delo in pisateljevanje, od-
kril ne samo del sodobne an-
gleške družbe, ampak v mar-
sičem tudi svoja lastna notra-
nja nasprotja. S svojim drugim
romanom, »A Man in his Prime«,
ki pripoveduje preprosto
človeško zgodbo malega po-
slovnega človeka je znova do-
kazal svoj grenki humor, smisel
za ironijo in usmiljenje do
sočloveka.

Največ popularnosti pa si je
gloucesterski pisatelj, ki se
je, kot mi je pripovedoval, v
mladosti letih sam moral s te-
tela v Rusijo, pridobil z
zavjo prebiti skozi revne raz-
mere in javne šole do Cam-
bridgea, nedvomno pridobil s
svojim še nedavno objavljen-
im romanom »The Centena-
rians«. V tem utopičnem ro-

manu o stoletnikih, znanstve-
nikih iz raznih blokovskih de-
žel, ki so se nekoč v bodo-
čnosti znašli v skupnem zato-
čišču neke v samotnih hribih,
da bi proučevali dolgotraj-
ljenja, a ostanje po atomski
vojni edini preživeli ljudje, je
Phelps izrazil ves svoj huma-
nistični in protimilitaristični
pogled na svet.

Zanimivo, da so to knjigo
zelo pozitivno sprejeli med
drugimi tudi na Norveškem,
kjer pripravljajo norveški pre-
vu letopis umov af op ut »poa

pozitivni odziv tudi v Sovjet-
ski zvezi. »Se posebej so temu
delu v prid prizadevanja pisa-
telja za razreševanje sodobnih
problemov, njegova borba za
mir in osvoboditev sile reakcije«,
je med drugim ugotovila v eni
zadnjih števil »Inostranaje
Literature« kritičarka D. Zam-
tjeva.

Podobno je naletelo Phelps-
ovo zgodovinsko literarno delo
»Vpliv ruskega romana na an-
gleško književnost« zelo po-
sitivno in objektivno oceno v
angleškem tisku. Londonski
»Times« je tako v enem svo-
jih vodnikov posrečeno ugo-
tovil, da prinaša to delo dvo-
jni korist: »po eni strani od-
kriva mnoge še neznane toke-
ve v Rusiji, po drugi pa kaže
na intelektualno evolucijo tudi
v sami Angliji.«

Phelps je tako dejansko prav
eden izmed tistih angleških in-
tektualcev, ki se trudijo za
vzajemno sporazumevanje med
Vzhodom in Zahodom. Na
vprašanje, kaj se mu zdi pred-
vsem sodobna vloga intelektua-
lca in pisatelja, je odvrnil:

»Predvsem intelektualci dan-
es ne more zanikati nevarno-
sti atomske vojne in strašnih
posledic take morebitne vojne
za vso človeško raso. Pisatelj v
sodobni svobodni in še posebej
svobodni socialistični družbi
mora globoko verjeti v člove-
ške odnose in še posebej čutiti
te odnose v okolici, v kateri
živi. Njegova naloga je, da pri-
kaže, kaj se v tem človeku
dogaja, če se ekonomski in
družbeni pogoji spreminjajo.
To lahko dela brez obvezne
propagande, kajti propaganda
je stvar politike, naloga knji-
ževnosti pa je, da pokaže, kaj
se v družbi dogaja. Seveda pa
mora biti pisatelj blizu vsem
tem dogajanjem in občutiti
vse življenjske biti svoje druž-
be in časa. Zato se mi tudi
zdi, da so v marsikateri prav in
intelektualci še posebej pokli-
cani, da krepijo mednarodno
sporazumevanje. Mislim, da je
treba poudariti vse, da se pre-
maga mrtva točka v odnosih
med Vzhodom in Zahodom in
da se najde neka rešitev, ki
pa nikakor ne more biti voj-
na. Kulturne izmenjave pri-
tem lahko samo pomagajo gra-
diti mostove. Če se kulturni

delavci raznih dežel znajo
skupaj, jih drži toliko skup-
nih točk, da gotovo odkrijejo
skupni jezik in možnosti za
sodelovanje.« je ugotovil in
pozneje ponovil tudi glavno
idejo iz nekega svojega dela,
ki pa je v bistvu podobna tudi
neki Puškinovi misli, namreč,
da človeški duh ne sme biti
nikoli poražen.

Tudi v svojem literarnem
ustvarjanju ne miruje. Prav
zdaj dokončuje, kot mi je po-
vedal, svoj novi roman »The
Love Before the First«; se
pravi — ljubezen pred prvo
ljubeznijo oziroma zgodba o
dveh otrocih, ki je v bistvu
dokaj humoristična, čeprav ne
brez grenkobe. »Ko sem bil
mlad, sem v Angliji doživel
spoznal kapitalizem«, je mimo-
grede menil. Glede svoje nove
zbirke pesmi pravi, da je v
začetku skušal pesmi zlagati v
neki bolj modernistični obliki,
»zdaj pa postajam vse bolj in
bolj preprost«. Izmed njegovih
radijskih iger je zlasti igra
»The Winter People«, za ka-
tero una da bi jo morda knji-
ževnik Matej Bor predstavil
tudi v slovenščini, doslej šla
že preko oddaj v številnih de-
želah od Anglije preko Južne

Afrike do Kitajske in Avstra-
lije.

Ze v njegovi odsotnosti, ko
je bil v Jugoslaviji, so uprizo-
rili v Angliji drugo njegovo
dramo z naslovom »The Tan-
kerdown Skull«, satiro o ar-
heologu, ki je v svoji veliki
ambiciji izdelal lažno staro lo-
banjo. »Zdaj pišem še tretjo.
novo igrjo, o brezposelnosti v
Angliji leta 1920«.

»Se vedno sem živ! In do-
kler je življenje, je tudi ve-
ra!«, je zapisal nekje ob kon-
cu svoje knjige o stoletnikih.
Morda je bilo tudi ironija,
da je med pisateljskim umor —
žal nekaterim — vendar —
niti ne smemo biti tako ro-
kar mislejo, in ne tako se ro-
čutijo.

B. Pogačnik

DO POSLEDNJEGA TRENUTKA

ALOIS JIRASEK

V svoji sobi pri surovo obtesani mizi je sedel Bydlynsky z Zdenko. Svetloba leščerbe je padala na njegovo glavo z lepimi, mehkiimi brki. Na upadlem obrazu je počivala senca. Obrnjen je bil k Zdenki, ki je sedela poleg na težkem tnal. Prigovarjal ji je, naj gre na grad, ker je tu nevarno. Posebno zanjo, ker jo razjarjene sestre sovražijo. Saj gre samo za danes. Današnja noč naj bi prebila gori, jutraj pa odideta za vedno.

Zdenka je tiho sedela in ga gledala. Ko je umolknil, je rekla pridruženost:

«Kaj naj grem tja sama?»

«Boj se bo, na varnem boš.»

«In ti?»

«Zame se ne boj.»

«Sama, se bom bala zate. Prišel bo Kaniš, spet bo prišel...»

«Prosim te, Zdenka, pojdi,» ji je nežno prigovarjal. Predvsem je hotel obvarovati njo.

Se bolj se je sklonila nad mizo in rekla:

«Pošiljaš me k očetu, da bi obvaroval moje telo? Sam pa nočeš iti?»

Na to ni mogel odgovoriti. Molčal je. Bilo je slišati samo šum nočnega vetra in ropot oknic. Cez hip je Zdenka spet spregovorila.

«Če bi te ubogala, in šla — bi me — on — mislila je očeta, — spet zapodil.» To je govorila preprosto, a težko. «In on bi zares tako storil —»

Glas ji je zadrtel in umolknila je. Obraz ji je preplavila boječa rdečica, nato pa je prebledela. Bydlynsky je vstal, stopil k njej in jo prijel za roko.

«Prav imaš. Samo sem te poslal v po-nižanje,» je govoril hitro, mrachno in sam sebe karajoč. «Oprost, oprost mi. Ne, ne greš, sama ne. Dobro sem mislil, — a sama ne greš. Midva s. ne moreva več ločiti.»

Prijela ga je za roko in uprla vanj oči. Obraz ji je sijal in videti je bilo, kako so jo te goreče besede potolažile. Ko ji je rekel, naj vstane, da jo odvede od tod, ga je ubogala in vzela temno volneno obleko in si jo vrgla preko ramen.

«Čez noč nas bodo morda že pustili zgoraj,» je dejal Bydlynsky. «Oče morda niti zvedel ne bo in jutraj —». Vzel je iz kota palico, toda nehoti jo je izpustil in ni izgovoril stavka do konca. Od pivovarne je zamojlo zahrmeto. Prislunhnila sta. To ni bil veter, temveč mešanica glasov, divje vpitje. Vihar se je naglo bližal. Bydlynsky se je zganil, prijel palico, povlekel Zdenko za roke in zaklical: «Pojdi, hitro, hitro —»

Šla sta skozi temno vežo; med vrati pa sta se ustavila. Divje rjovenje je bilo tik pred njima in že sta razločila posamezne glasove.

«Prepozno je!» je zaklical Bydlynsky, skočil k vratom in jih zapahnil. Potem je prijel Zdenko za roko in jo hitro odvel v sobo. Pri vratih se je ustavil. «Zbeži — tukaj,» ji je pokazal v ozadje sobe, na kolibo za hišo, «pojdi po vrtu do reke, — tam se nekje skrij, ali pa skušaj priti do mosta —»

Vrata so se stresla, ko so skušali ulomiti, tudi na okna so padali težki udarci. Mnogiča je rjavela, kričala in ječala.

«Sama ne grem,» je rekla Zdenka trdno.

«Ne morem takoj za tabo, moram jih zadržati. Le pojdi!» ji je ukazal Bydlynsky in kričal.

«Ne grem. Ubili te bodo — je odvrnila odločena; bilo je jasno, da se ne bo vdala.

«Ne dam te, Zdenka. — Kot boga te prosim — pojdi, zbeži!»

Bil je ves iz sebe od strahu za njo. Zunaj je butal val za valom ob vrata in oknice, dokler jih ni ustavil glas iz teme:

«Pridi, Zdenka, zgorel z ljubeznijo!»

To je hropeče klical Kaniš; drugi glas je zavpil:

«Ti vrag duhovniški, pridi ven!»

«Beži!» je kričnil Bydlynsky in se pogljal z Zdenko na dvorišče. Toda tudi tam so že viharili razvneti glasovi. Očitno je bilo, da so vdrli na dvorišče, na vrt in da bodo prišli do hiše. Bydlynsky se je brez premisleka obrnil in držeč Zdenko okrog pasu stekel z njo v sobico. Tam je takoj začel zagrajevati vrata. Veliko tnal je privlekl k njim. Zdenka je na njegov ukaz privlekla težko klop, to je delal, da bi sovražnike kar najdalje zadržal. Upal je, da pridejo z gradu na pomoč, da bo hetman poslal vojske na te besneže, ki so kričali:

«Pogani! Pogani! Sežgite jih!»

«Zemanka, zemanka! Plemkinja!»

Oknice so se tresle, vrata so pokala, Bydlynsky je medtem zastavil vrata v sobi, hotel je zagraditi tudi okno, pa ni imel s čim. Stisnil je palico v pest in se postavil k oknu; Zdenki pa je ukazal, naj se umakne čim dlje. V tem je oknica zaskripala in se razletela in reka divjih glasov se je iz teme oglašujoče privabila v izbo. Iz divjega rjovenja je sikalo:

«Sežgite ju! Sežgite ju!»

Temo je prerezala prodirljiva svetloba; spremljalo jo je besno vriskanje.

«Gori! Gori!» so rjuli. Grozilo so in mahali s stisnjenimi pestmi in kij, ko so zagledali Bydlynskega. Stal je obrnjen proti njim, razoglav in bled, a odločen in vzravn, pripravljen na obupni boj.

Hladni veter je vel v izbo in mu mršil kodre nad čelom in brado. Kričal je v množico, a njegov glas se je izgubil v

NOVO KNJIGO DRŽAVNE ZA-

LOZBE SLOVENIJE NAŠIM BRAL-

CEM MARIKARJ PRIPOROČA.

PREDVSEM IME AVTORJA, ZNA-

NEGA ČESKEGA PRIPovedNIKA

ALOISA JIRASKA, KI SI JE Z RO-

MANOM »PSOGLAVCI« ŽE PRED

VOJNO PRIDOBIL POPULARNOST

PRI NAS. PA TUDI SNOV, KI JO

JE PISATELJ IZBRAL ZA SVOJ

ZGODOVINSKI ROMAN »PROTI

VSEM«, JE ZANIMIVA IN MIKAV-

NA. IZ ČESKE ZGODOVINE JE

IZBRAL RAZBURKANO ODOBJE

HUSITSKIH VOJN, KI JE RAZ-

KLALO ČESKO NA DVA TABORA,

JO PRETRESLO Z GROZOTAMI

NASILJA IN JI DALO VELIKE

NARODNE JUNAKE, KAKRŠEN

JE BIL JAN ŽIŽKA. NA PODOBEN

NACIN KOT POLJSKI ROMANO-

PISEK SIENKIEWICZ JE TUDI JI-

RASEK GRADIL SVOJO ZGODO-

VINSKO KRONIKO NA RESNIČ-

NEM ZGODOVINSKEM OZADJU IN

VPLETEL VANJO MNOGE ZGODO-

VINSKE OSEBNOSTI. SVOJ PRIPO-

VEDNI DAR PA SPROSTIT OB PO-

PISOVANJU IZMIŠLJENIH JUNA-

KOV IN NJIHOVIH USOD. TAKO

JE ZDRUŽIL NADH PRISTNOSTI

Z RAZGIBANOSTJO LITERARNE

PRIPOVEDI TER USTVARIL ENE-

GA TISTIH ZGODOVINSKIH RO-

MANOV, KI SO MED BRALCI SE

POSEBEJ PRILJUBLJENI.

hrumenju človeških strasti. Odgovarjalo mu je vpitje, psovanje in kletve; tudi kamenje je začelo leteti v sobo. Zdenka je naglo skočila k svojemu možu, ga pahnila od okna in ga ni več izpustila.

V oknu se je prikazala Kaniševa glava. Voditelj »izvoljenega ljudstva« je zaklical:

«Sestra Zdenka! Pridi se sežgat v lju-bezni. Popeljal te bom iz Sodome. Pojdi, že gori!»

Zdenka se je obrnila in sklonila glavo na prsa Bydlynskega. Ta je mrtvaško bled s široko razprtimi očmi dvignil pest proti oknu in prekel svojega nekdanjega »brata«. Kaniž je skočil od okna in besno zarjovel:

«Bijtel!»

Toča kamenja se je vsula v sobo; udarjalo je na tla in v stene. Bydlynsky je stopil v najoddaljenejši kot in pokril Zdenko s svojim telesom. Ob zadimljenem ognjišču je padel na kolena, z bokom proti oknu, da bi ščitil Zdenko, ki se je stiskala k njemu. Krčevito jo je prižel k sebi. Kamenje je letelo in že ga je zadelo v glavo. Začutil je toplo kri, toda ni se zmenil za to, samo na Zdenko je mislil. Počivala je kleče v njegovem objemu kot golobica. Zunaj je divjalo rjovenje in ogenj. V njem se je vtapljalo, trepetajoči, tresoči plamenček leščerbe na mizi. Potem je zamežikal v oblakih dima, ki se je privlekl v sobo in ugasnil. Nastala je tišina. Mož je objemal ženo do poslednjega trenutka.

Njen duh je bil prežet z mislijo, da bosta prišla v sveto mesto. Veselila se je, da gre tja z Janom, da se bosta njuni duši sešli v večnem blagru, kjer ni strahu, ne razočaranj.

Rdeča svetloba se je razlila nad mestom po črnem nebu. V tej zarji je stopil iz teme kot zaračan pribešniški grad z okopom, braniki, s palačo in kapelo, z bogato obloženimi okni. V trepetajoči svetlobi so se pordečile skale nad reko in voda. Pred gorečo hišo so kot prikazni stali okrog goreče grmade blazežni »izvoljenega ljudstva«.

Poskakovali so, vriskali, se krčevito priklanjali, ploskali, se lovili za roke, možje, žene, pol nagi in pol nage. Zavrteli so se v kolo in prepevali pesem desetih božjih zapovedi. Razpuščeni lasje so žarele, vsi so valovili, se naglo oddihavali, se v divjem kolu prepletali, mešali in se zvijali v strašen klobčič teles.

Cepali so premagani od strahotne napetosti norega zamaknenja. Ležali so na zemlji v omedlevici, trdi, otrpli kot mrtvi.

JARMILA

GLAZAROVA

Štiri leta so odplula po dolinah v hri-bih, obtežena s snegom, meglami in dežjem, s prekipevajočim, vročim vzhuhom poletja. In s temi štirimi leti je odplulo morje nogavic, vojaških rokavic, jagod, malin, borovnic in gob. Neutrudne rjave roke pletejo, nabirajo in trgajo, neutrudne noge se ubijajo po cestah in skalah, po gozdovih in rutih. V ta štiri leta se je zgnetlo tudi nekaj služb pri kmetih pod gorami, od koder pa je neznansko daleč domov k Metodu.

Metod je edina odklonev te dolge vrste dni in noči, središče, ki se v njegov vrtnec vsuče, ki se vanj nevrtačljivo potopi vse dobro in hudo, kar doleti Františko.

V fari je že zdavnaj pozabljena raz-burljiva skrivnost Metodovega rojstva. Otrok je tu, otrok raste, z njim računajo, z malim edincem, ki docela krepko živi, čigar osebnosti in dejanj ni mogoče spregledati. Prišla so nova presenečenja in begotno zanimanje javnega mnjenja se ukvarja z novimi dogodki.

Františka pa dosledno vztraja v svoji izključenosti. Usoda jo je nekdanj potisnila onstran rešilnih vrat zaupne skupnosti in Františka, prevarana in zlomljena, zadeta preveč globoko, nima več poguma, da bi se vrnila. Vas vidi njeno pridnost in nemo prizadevnost. Moški se prodorno zavedaajo njene lepote, kadar koli plašno pobegne mimo njih, kadar koli boječe pozdravljajo svoje črne oči v smeri prijazne besede in šale. Je pa v svoji osamljenosti nedostopna, nedosežna možem in ženam. Je zazidana ko nočni romar v čeladenski dolini, ko zapade oblasti hudih moči. Poležajka je — ta zavest ne izgubi svoje ostrine in nobena prijaznost, noben izrek priznanja ne zmanjša njenega čustva o izključenosti, manjvrednosti, nepravilnosti omečenosti.

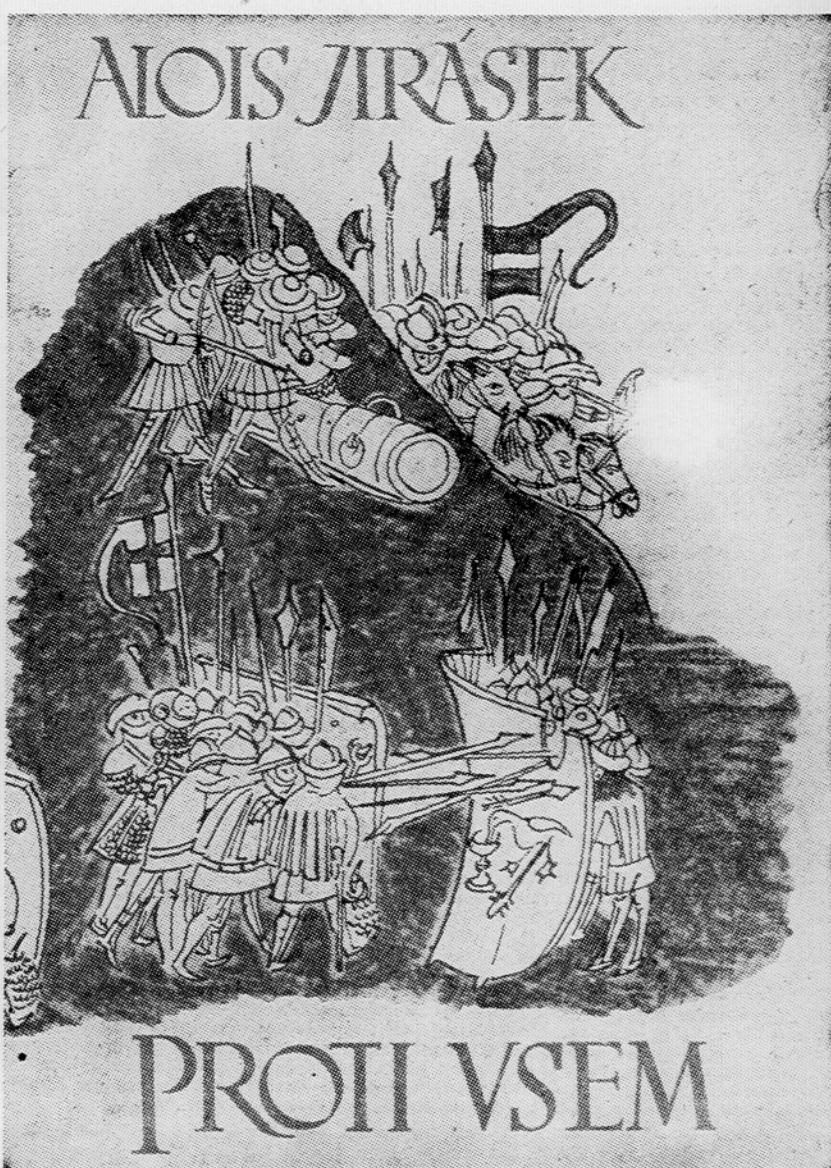
Potem je dobila Františka službo pri revirnem gozdarju. Pri ljudeh brez otrok v urejeni in inoviti hiši.

Prvič v življenju okuša blagodejnost lastne čiste, tihe sobice, postelje z resničnim vzglavnikom iz perja in prevlečene pernice. Giblje se v ozračju neprestane ljubeznivosti in prijaznega zanimanja, ki premaga njeno zaprtost.

Vsako soboto pod večer sme privedi Metoda v gozdarsko koč. Sme segreti zanj banjo vodo in ga izgrniti iz ovojja celotenskega pepeljenja.

Františko pri tem presunljivo prevzame zapletena mešanica čustev. Metod, ki raste, ki odločno brani svoj zaklad umazanije za ušesi, kateremu zavija močno namiljene lase v tog petelinček na temenu glave, ki se smeje in tuli in jo grize v roko z vrsto belih, lepih zobov. In prijazna gospa, ki se vsakokrat udeležuje te procedure, ga požira z očmi, ki se blešče od zadrževanih solz, in se smehlja z nasmehom, ki trepetja na meji hli-vanja.

Potem leži Metod, čist in sijoč v beli raji, črne in goste kodre okoli žarečih oči. Gospa sedi na robu postelje in boža z belo roko Metodovo grivo in njegove temne ročice. In ko se nad njegovimi bledimi modrozelenimi očmi zapreta gredici veje, se skloni in poljubi spečo glavo s koprmenjem in žalostjo.

MIETOD

Tako ga poljublja, otrok pa je pole-
žajki!

Františka je hvaležna in ponosna in vsa prekipeva čustev ob žalosti, ki jo do-jame in razbire iz vsakega giba starajoč se gospe. Da, ne samo kazen in sramota, otrok je tudi sreča, ki je doletela prav njo in šla mimo imovite gospe. Kar jo je izključilo iz kroga rednih, neoporečnih žensk, je lahko pekoče, nezmožno hrepe-njenje.

TUDI DRUGA NOVITETA, KI NAM JO JE POSREDOVALA MARI-BORSKA ZALOŽBA »OBZORJA«, ROMAN »ADVENT«, NAS SEZNA-NJA S SODOBNIM ČESKIM PR-POVEDNIŠTVOM. AVTORICA JAR-MILA GLAZAROVA JE POSEGLA V KMEČKO OKOLJE HRIBOVITIH BESKYDOV, KI REŽE KMETU TENAK KOS KRUHA IN MU IZ DNEVA V DAN NALAGA BREME TRPLJENJA, V KATEREM RASTE-JO SEBIČNOST, POHLEP IN BREZ-DUŠNA BORBA ZA OBSTANEK. Z RETROSPEKTIVNO TEHNIKO, KI OKLEPA DOGAJANJE V ČASOVNI OKVIR ENE SAME NOČI, JE POPI-SALA ŽIVLJENJSKO POT PRE-PROSTE KMEČKE ŽENE, TRPIN-KE, DOSEGLA V PRIPOVEDI VZOR-NO STILNO KOMOZICIJO IN HLADNO GROZEČO SIMBOLIKO, KI ŽE V NAPREJ NAPOVEDUJE NEIZBEŽNO KONČNO TRAGEDIJO. ČESKA KRITIKA JE ROMAN OCE-NILA ZELO POHVALNO IN NAJ-BRŽ BO »ADVENT« JARMILE GLAZAROVE DOŽIVEL PODOBEN ODMEV TUDI PRI NAS. SEZNANIL NAS BO PA SE Z REALISTIČNO VERNOSTJO PODANIM OKOLJEM, KI BO ZA NAŠE BRALCE NOVO IN JIH BO VABILO K PRIMERJAVI Z DOMAČIMI SORODNIMI DELI.

Ima več ko bogastvo. Vsako soboto dobiva obresti iz bridke vloge. Vsako so-boto pogasi žejjo iz prečistega vodnjaka, katerega studenec je iskala in odprla ta-ko težko.

Františki kane v srce zdravilna kaplja spoznanja, da je treba tudi njo, tudi njo zavidati za dar, ki je bil drugi ženi od-rečen.

Metod raste, njegove ročice in nožice so vedno trše od mišic in njegov besednjak se množi. Košata krošnja njegove besede pa nagosto vzcveteva v psovkah in izra-zih, katerih pomena ne sluti, ki pa tako

kričeče zvane iz otroških ust. Strički Plesniki, razbojniki z Mečovke, ki niso bogzna koliko starejši in pametnejši od nečaka, vzgajajo dečka od ponedeljka do sobote.

Namisljeni in modri možič, poln modric in podpludb, sedi v banji in razklada: »Jaz pa hop! po kamnu in čof! s kamnom po njem, ves je bil, hudič, krvav. O, jaz sem togoten, koj popadam poleno! Pobili bi človeka, če bi se jim pustil!«

Metod kašlja, ker se je dobesečno preselil v potok med ribe, rake in mrgo-lazen. Babica ga vsak večer s krikom vlači za ušesa na suho. Metod je ven in ven nahoden od svetega Gedēja od svetega Badēja, ker iz razpačnosti, najbolj pa, da bi razdrazil babico, teka bos po snegu.

Františka začneja misliti na sobote v tesnobnih bojaznih. Cesto mora fanta iz-velič iz najbolj čudnih skrivališč, zakaj Metod bi znal sobote in nedelje prebiti mnogo bolj zabavno, kakor spodobno, čisto in dolgočasno v gozdarjevi hiši. Res je, buhti, košček mesa, malinovce, vse to človeka še lahko spravi z življenjem, samo če ne bi to trajalo ves večer, vso noč in cel dan. In tako se da Metod vleči za roko, nejevoljen z našobljeno spodnjo ustnico in objočan.

Vsakokrat se Františki posreči otroka raznežiti. Vsakokrat se vrta v njenem na-ročju ko ptiček v rojstnem gnezdu, se stresa v blaženem dežju njenih poljubov in odkriva zavetni dom v njeni toploti. Rade volje odžebra molitvico, med katero pri babici vedno spi. Rade volje priznava svoja dejanja in se da rade volje pre-pričati o njih grodoti. V vneti spokornosti se jim odreka;

»Ne jezi se, mama, saj ne bom več. Saj jaz tega ne bi delal, pa me speljuje ta kurbirski svet.«

Františka odreveni nad takim izrazom kesanja. Uporabi svojo zgovornost, prizadevnost in ljubezen in deček nazadnje zaspi med odkritosrčnimi dobriimi sklepi. Toda jutraj sune iz igelnice vse bučice za trške in z gorečo strastjo nadrobno preizkuša ostrino kuhinjskih nožev.

Vsako nedeljo odpelje Františka v do-lino Mečovega potoka krotkega jagenjčka, vsako soboto pa prihaja dol po ježatega, v pretepih zdelanega, bojevitiga volčiča.

Metod šteje pet let. V njegovem ka-zenskem spisku, zaradi katerega potoci Františka toliko solz, se bleščiijo vodna, poljska in gozdna škoda, telesne poškod-be Cyrila Bacule, Jindriške Krenkove, Marška, Vaška, Anne in drugih, telesne poškodbe, povzročene s kamenjem, po-leni, zobmi in nohti. Jabolka s šolskega vrta Mečurki. Pobožna Lucie iz Kubánke, ujeta za noge v zanke. Lumparija iz cerkvi. Jezik, ki ga je pokazal žandarjem iz složnosti s Kantorjevimi pobli, katerih starši imajo z žandariji zmerani nevrstien družabni stik. In veliko, veliko drugega.

Františka čuti, da je v vsem nekaj nepravilnega, da teče nekaj po napačni poti. Da potrebuje Metod doslednega, stal-nega vodstva, da ne bo njegova bistrast, njegova dejavna poštenost krenila v na-pačno smer. Da je treba neprestano nad njim bedeti, ne ponustiti najeti, ga nara-tili reda, sicer bo v svoji slobodnosti ne-popravljivo podiral.

Jarmila Glazarová

Krajevni praznik v Gorjah pri Bledu

V Gorjah pri Bledu v dne od petka do nedelje proslavili svoj krajevni praznik. Priredili so v proslavo praznika vrsto prireditev. Na sam praznik so akciji sivo krajevnih odborov iz Gorij, Zasipa in Podhorma, nato pa so obiskali pokopališče padlih borcev in rojstno hišo narodnega heroja Andreja - Zvana Borisa. V soboto je bila svečana proslava v nedeljo pa nastop TVD Partizana. Prav zanimiva je tudi razstava nagrad in trofej, ki so jih osvojili člani Partizana v vseh povojnih letih v raznih športnih panogah.

Novi uspehi v mariborskih tovarnah

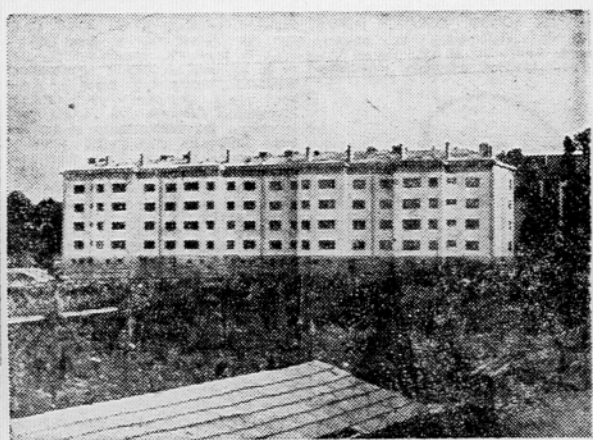
V mariborskih delovnih kolektivih kažejo polletne bilance mimo uspešnega izpolnjevanja dokaj napetega proizvodnega načrta tudi vrsto novosti in osvajanje novih proizvodov in dvigu kvalitete. To velja predvsem za kovinsko industrijo, ki je poleg tekstilne ena najmočnejših vej mariborske industrije. O uspehih Tovarne avtomobilov, ki žanje mnogo priznanja na beograjskem sejmu tehnike s prototipi novih vozil, smo že pisali.

Metalna se pripravlja na intenzivno kooperacijo z nemško tovarno »Eickhof«. V najkrajšem času bodo pričeli izdelovati transportne naprave za rudnike, in sicer transporter za jeklenim trakom in še dvoveržni transporter. To so najmoderneje rudniške naprave, kakršne imajo naši najbolj mehanizirani rudniki, med drugimi Velenje, »Elektrokovina« in v naslednjih dneh izvozila svoj 60-tisoči elektromotor. To podjetje se je v šestih letih — leta 1953 je iz-

vozilo prvih 13 elektromotorjev — izredno naglo dvignilo na ravne upeševane proizvodnje in izvoznikov. Odkar so »Elektrokovina« priznali na znanem nizozemskem inštitutu odlično kakovost, izvoz nenehno narašča. Lani je vrednost izvoza dosegla 400.000 dolarjev, letos pa se bo predvidoma podvojila. Zdalj proučujejo tudi možnost izvoza svetlobnih teles.

Vesti iz Ptuja

■ Svet za prosveto pri Občinskem ljudskem odboru v Ptuj je sprejel predlog delavškega sveta Tovarne glinice in aluminija Kidričev, da bi v

Novi 48-stanovanjski blok v Gregorčičevem drevoredu v Ptuj bo kmalu gotov

Ptjuj ustanovili Ekonomsko srednjo šolo za odrasle. Nujnost ustanovitve te šole pa je pokazala tudi anketa Občinskega sindikalnega sveta in Društva knjigovodij. S poukom bo začela že to jesen. Se sedaj je prijavljenih več kot 100 kandidatorov.

■ V vinogradih Haloz in Slovenskih goric ugotavljajo vinogradniki občutno škodo na žlahtnem grozdju in na sadju. Ki jo povzročajo roji os, ki praznijsko sok iz jagod in sadja.

KRATKE Z JESENIC

Prebivalci stanovanjskega naselja, ki raste na Plavzu, so pričeli s prostovoljnimi deli urejanja okolice stanovanjskih stavb. Pobuda za to je vsekakor najhitreje in največje vidne naselja. V treh novih stolpnih, ki so bile letos zgrajene na Plavzu, bodo kmalu zaključili dela tudi obrtniki. Vse kaže, da se bodo lahko vsi prvi prebivalci že v prvi polovici meseca oktobra.

Dela pri komunalnem servisu, ki ga pripravljajo v poslopiju bivše osnovne šole, so v polnem teku. Kaže, da bo lahko na jesenskih prireditvah servis odprl do konca leta. Pred valjarnami na Javorniku stoji skoraj vsak dan na cesti dolga kolona teklih tovornjakov s težko nalozili material. Vendar ne bo več dolgo, ko se to ne bo več dogajalo. Kati dela na novem parkirnem prostoru pred valjarno mi zadovoljivo poteka in bodo potem vsi tovornjaki parkirali na tem prostoru.

Z DOLENJSKE

Več kot polovica mladine v Svobodah in prosvetnih društvih

Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev v Novem mestu je izdal analizo kulturno-prosvetne dejavnosti v novomeškem okraju. V njej zlasti preseneča ugotovitev, da je med članstvom 81 odstotkov starih do 35 let. Mladine do 25 let pa je v Svobodah in prosvetnih društvih 52,3 odstotka, torej več kot polovico. To pa zanika pogosta trditev, češ da je v pro-

svetnih društvih premalo mladine.

● 80 Svobod in prosvetnih društev, kolikor jih je v novomeškem okraju, je imelo lani 573 raznih prireditev s 155.664 obiskovalci. Najbolj obiskane so bile zabavne prireditve (270) najmanj pa pevski koncerti (190).

● Izobraževalni odseki pri Svobodah in prosvetnih društvih so pripravili lani 11 predavanj, vsako povprečno s 30. ljudske univerze pa 21 predavanj s povprečno 160 obiskovalci.

● Vsa društva so imela lani 8,5 milijonov din dohodkov, od tega 2.687.000 din donacij, ali 35.000 din na društvo. — ne

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij podjetja

»INDOS«

Ljubljana-Moste

razpisuje

naslednje delovno mesto

admini-

stratorke

z znanjem strojeopisja

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

3711

Prodajnega

REFERENTA

s srednjo strokovno izobrazbo in daljšo prakso — sprejme industrijsko podjetje v Ljubljani. — Možen takojšnji nastop službe. — Naslov in oglasnem oddelku »Dela«.

3683

UPRAVNI ODBOR

Bolnišnice za duševne bolezni Begunje na Gorenjskem

razpisuje delovno mesto

POMOČNIKA RAVNATELJA

Pogoji: Ekonomska ali pravna fakultetna izobrazba ali popolna srednješolska izobrazba z večletno prakso v upravnih stroki.

Nastop službe 1. oktobra 1959 ali po dogovoru.

Ponudbe s kratkim življenjepisom sprejema upravni odbor 15 dni po objavi.

3712

V Šiški bodo odprli novo šolo

zen tega pa ima še fizikalno dvorano, več kabinetov, (fizikalni, kemijski, biološki, zgodovinsko-zemljepisni), knjižnico, dva razreda za tehnično-gospodarski pouk in mlečno kuhinjo. V mlečni kuhinji so uredili tudi poseben prostor, kjer bo pouk gospodinjstva za učence in učenke sedmega in osmega razreda.

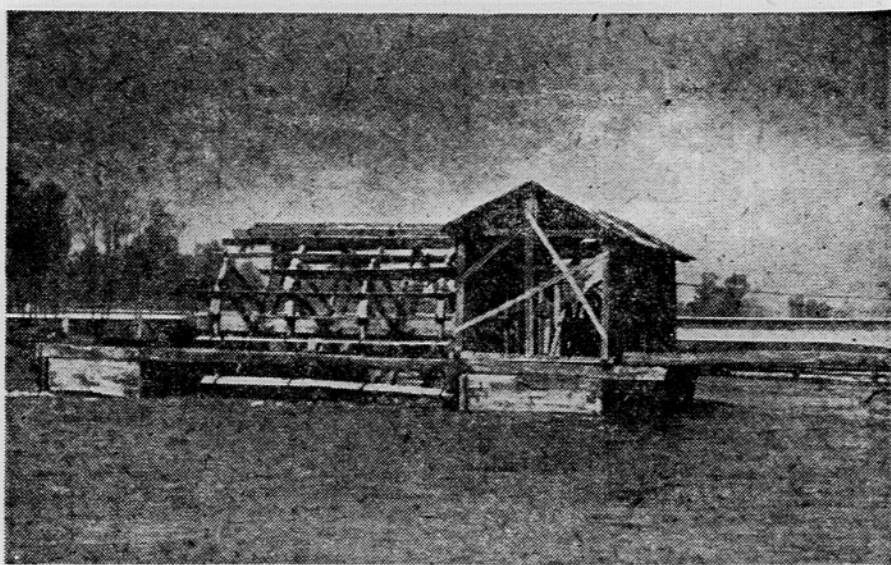
Dosedanji podatki kažejo, da bo ta šola ena najcenejših: kvadratni meter zasedene ploskve z opremo velja 36.250, brez opreme 28.250 dinarjev, kubni meter zasedene prostornine z opremo 8.400, brez opreme pa 6.620 dinarjev.

Notranjost in oprema šole je sodobna: šolske klopi so prekriti z ultrapasom, otroci bodo morali nositi copate; čevlje plašče in druge pa odlagati v posebnih omaricah v avli; vsak razred je opremljen, imajo tudi magnetofon itd.

Solski odbor, ki ga je imenoval občinski ljudski odbor v aprilu 1958, je s svojimi predlogi vplival na prenekanter zboljšanje glede opreme razredov, kuhinje, kabinetov itd., v šolskih podjetjih pa je sprožil nabiralo akcijo. Tako bodo podjetja opremila šolski delavnici s potrebnim orodjem, darovala kinoprojektor itd.

Občina bo morala poskrbeti še za telovadnico. Za pravilno rast mladine in vsestransko delovanje šole je nujen tudi ta prostor.

-maj

Ob sodobnem železobetonskem mostu na Muri pri Petanjcih še vedno poje staro pesem preprost mlina na vodni pogon. Bo še dolgo kljuboval modernizaciji in sodobni mehanizaciji ali se bo pozibal na valovih le kot zanimivost, spomin na minule čase?

SREDI GRADBENE SEZONE

Povečan obseg gradenj GP »Obnova«

Od leta 1952, ko je s 70 ljudmi opravljalo le manjša popravila in ureditvena dela, se je GP »Obnova« razvilo v podjetje, ki zaposluje 650 ljudi in katerega plan vrednosti gradenj znaša 700 milijonov dinarjev. V prvem polletju letos so ga realizirali s 360 milijoni dinarjev, tako da bodo letni plan presegli z 850—900 milijoni dinarjev. Dela tega podjetja so razdeljena v šest sektorjev.

V prvi sektor spada gradnja novega doma sindikatov ter moderne samopostrežbe trgovine »Supermarket« v Dalmatinski ulici. Slednje bodo začeli graditi, ko bo končana adaptacija doma »Ivana Mojzerja«, ker stoji na zemljišču, kjer bodo zidali trgovino, študentski dom. Obe gradnji naj bi zaključili sredi prihodnjega leta. V ta sektor spada tudi gradnja 68 metrov dolgih garaž, delavnice in skladišča za »Ljubljana-transport« v Šiški, ki bodo končane do 29. novembra. V Kamniški ulici grade delavnice in upravne prostore za »Ključničarstvo«, ki jih bodo končali še letos.

V Trdinovi ulici je v III. fazi gradnja poslovne stavbe za »Avtocommerce« ter trgovinsko in gostinsko zbornico, ki bo vseljena letos. Pred dnevi so začeli s pripravljalnimi deli za novo poslovno 5-nadstropno stavbo Jugobanke na Titovi ce-

sti. Za garaže, ki bodo za novo zgradbo, pa bodo morali urediti izhod na Trdinovo ulico. Z nadzidavo hotela »Turist«, ki je zadalj v IV. fazi, se bo zmogljivost hotela povečala za 65 postelj. Dela bodo končana novembra. Letos bo tudi urejena pokrita tržnica ter trgovine na Jovančarjevem trgu.

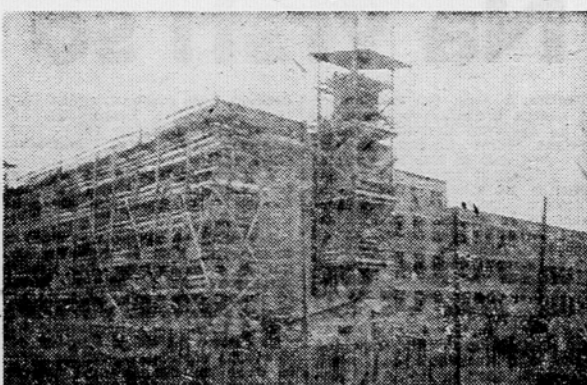
Na Poljanah grade srednjo medicinsko šolo, ki bo kombi-

delajo zdaj tri paviljone za notranjo organizacijo dela.

Samski dom za »Toplovod« in GP »Obnova« bo dvonadstropna stavba s 160 ležišči (61 za »Toplovod«, ostala za »Obnovo«). Delavci se bodo lahko vselili oktobra. V domu bo tudi pralnica za komunalni servis terne »Boris Kidrič«. Za združniške gradnje GP »Obnova« gradijo 17 dvosobnih stanovanj »Zadruga XVI«. Stanovanja bodo vseljena v začetku oktobra. Popolnoma enaka stanovanja zidajo tudi za »Odpad«, končana pa bodo konec prihodnjega leta. V ta sektor ob (Linhartovi ulici) spada še gradnja 5-nadstropnega bloka XII v Savskem na-

Težke gradbene stroje si pri »Obnovi« sposojajo, za prihodnje leto pa imajo v načrtu nabavo buldožerja. Leta 1955 so se vsi v podjetju odrekli delitvi dobička in namenili sredstva za nabavo strojev, imajo dva žerjave, več mešalcev in vibratorjev, kompresorjev, dvigala, kamione, traktorje itd. Letos so si precej pomagali z belgijskim načinom zidanja. — Urediti mislijo manjšo gramoznico, s katero bodo rešili problem preskrbe z gramozom. Okrog 70 odstotkov opeke morajo uvažati iz Vojvodine, ker je pri nas še ni mogoče dobiti. Za svoje delavce, ki stanujejo zaenkrat še v provizorijih in po gradbiščih (nekateri se bodo oktobra že vselili v samski dom in družinska stanovanja), imajo v načrtu gradnjo samskega doma z 200 ležišči ter bloka s 34 dvosobnimi družinskimi stanovanji.

S. L.

Z letošnje šolske leto bodo morali dokončati pritlične prostore Srednje medicinske šole v Sarančičevi ulici (Foto: Z. Denšič)

nacija dvo in trinadstropnih stavb, do začetka letošnjega leta pa bodo morali urediti prostore v pritličju. V III. sektor spada tudi gradnja astronomskega observatorija, in sicer

selju, v katerem bo 86 dvosobnih in trisobnih stanovanj, ki so tik pred vselitvijo.

Na Kodeljevem grade tri stanovanjske bloke, od katerih bo v pritličju enega bloka tudi trgovina. V vseh blokih bo 110 dvosobnih stanovanj, dograjeni pa bodo poletni 1961.

V VI. sektor spadajo gradnje v Ihanu, kjer grade za farmo bekonov 6 hlevov za plemenske svinje (300 stojišč) ter pet hlevov za pet tisoč bekonov. Hlev za svinje je že končan, do konca leta pa bodo zgrajeni tudi ostali.

Za delavce in uslužbence farme grade dve zgradbi, v katerih bo 16 dvosobnih stanovanj, ki bodo vseljena spomladi 1960. V Ihanu grade tudi upravno poslopje za farmo ter dva hleva za dvesto govedi. V ta sektor spada še gradnja 3 stanovanjskih hiš za KP Pšata, v katerih bo 24 stanovanj, in gradnja dvanaestih hlevov za 1200 govedi.

Pešec na izplitu

Ali znate hoditi po cesti?

Predstavljamo vam absolutnega svetovnega prvaka v boksu — Ingemarja Johanssona Za zdravje duha — je naslov članka o problemu duševnih bolezni v atomski dobi

Film, moda, roman, novele, humor, priloga »Kaj veš, kaj znaš?« —

tovaris

NESREČE

Maribor, sept. Na cesti Ruše-Smolnik se je v Ljubici pripetila huda prometna nesreča. Traktor, ki ga je upravljala Franc M. iz Maribora, je pri prevozu čez potok Ljubico podril most in tako zadržal dva in pol metra globoko v vodo. Mirko K. Traktorist in otrok Jožeta ni opazil. Otroka so s hudimi poškodbami prepeljal v mariborsko bolnišnico.

Huda prometna nesreča pri Hočah je terjala življenje posestnika Antona Novaka. Četko B. je vozil oseben avto s hitrostjo 75 km na uro proti Mariboru. Na križišču v Hočah pa je s poljske poti privozil na cesto kolesar Anton Novak, ne da bi se prepračil. Če je cesta prosta. Udarce je bil tako močan, da je Novak takoj podlegel poškodbam.

V Bolgarski ulici na Tezmem je dva in pol letni otrok Jože N. prišel pod kolesa osebnega avtomobila, ki ga je vozil Edvard M. Leta je v tej ulici razkladal sadje. Med razkladanjem se je okrog avtomobila nabralo precej otrok. Ki jih je spodbil, medtem ko matega Jožeta ni opazil. Otroka so s hudimi poškodbami prepeljal v mariborsko bolnišnico.

Maribor, 3. sept. Srečko B. je pustil na občinski cesti v Kosakih pri Mariboru dvoprežno konjsko vprego z vozom brez ljudi. V tem trenutku je pripeljala kolesarka Elvira H. in se zaletela v voz. S poškodbami so jo prepeljali v bolnišnico.

Ljubljana, 3. sept. Danes ob 0.55 uri se je na križišču Tržske in Prešernove ceste zgodila hujša prometna nesreča. Tovornjaki avtomobil S-1923, ki ga je vozil Henrik P. z veliko hitrostjo po Tržski cesti proti mestu, je na križišču zanesel v desno na pločnik, kjer se je zaletel v prometni znak in nato v drevo. Na vozilu je škoda za nad 2 milijona din. Voznik pa je k sreči dobil le lažje poškodbe.

Včeraj ob 13. uri se je na križišču Erjavčeve in Prešernove ceste zgodila prometna nesreča. Kolesarka Anica J. je pripeljala pravilno po desni po Erjavčevi ulici do križišča Prešernove. Tedaj pa ji je prišla z leve strani posveto čez cesto nepravilno Jožeta S. Kolesarka se je zaletela vanjo in ji prizadela hude telesne poškodbe, sama pa je lažje poškodovana.

Po Celovski cesti v smeri Sentvidske je vozil pravilno po desni motorist Janez P. Ko je pripeljal do križišča, mu je prišel z leve nasproti neprevidni pešec Zarif V. Motorist se mu je sicer začel unikati, vendar ga je kljub temu postrl. Oba sta dobila hude telesne poškodbe.

Včeraj ob 18. uri se je na križišču Kidričeve ulice in Ulice tacev v Mengšu pripetila prometna nesreča. Od Kamnika proti Ljubljani je vozil motorist Andrej O. motorno kolo S-2270. Ko je pripeljal na križišče, je z leve strani zapeljal pred njega voznik vprege Alojz T. Ker mu je zaprl pot, se je motorist zaletel v voz in dobil pri tem hujše telesne poškodbe. Voznika vprege, ki je bil vinjen, po vsem telesu so jo prepeljali v bolnišnico.

■ V torki si je ogledala Ljubljano skupina 300 turistov. Zadržali so se na Trzinu, kjer so pripeljali »slavnikov« avtomobilov iz Beljaka v Slovensko Primorje. Letos je podjetje Slavnik iz Kopra prejelja že 40 takih turističnih skupin, v začetku septembra pa pričakujejo, da bo prišlo s posebnim vlakom v Ljubljano približno 500 turistov. Tudi to skupno bodo prepeljali Slavnikovi avtobusi v istro.

■ Od srede popoldne do večerj opoldne so na Prometnem odseku TNZ Ljubljana registrirali 11 avtomobilov in dve motorni kolesi.

■ Včeraj dopoldne so odprli na Smeru trgovo trgovino za športne potrebščine »Sport«. Na trgovino je prva poslovalnica športnega kombinata »Sport« iz Beograda v Sloveniji ter istočasno 34 poslovalnic tega podjetja v državi. Trgovino je odprl in pozdravil namizni tenisač, generalni direktor podjetja Haso Sahbegović. Lokal so uredili po načrtih Zavoda za ureditve stare Ljubljane. Računalno pa, da ga bodo čez nekaj časa razširili še v prostore sosednje mikarke. V novi trgovini bodo prodajali vse vrste kovinskih, lesenih, umjenih, tekstilnih in plastičnih izdelkov. Mislijo, da bo promet v tej poslovalnici še letos znašal približno 40 milijonov dinarjev.

■ V počastitev občinskega praznika občine Ljubljana-Bežigrad bo v nedeljo v sindikalni dvorani kurilnice na Vilharjevi cesti slavnostna seja. Pred sejo bodo odprli razstavo urbanističnega razvoja in ureditve občine Ljubljana-Bežigrad, ki bo v prostorih Stanovanjsko-komunalnega centra Zavoda za stanovanjsko in gradnjo OLO Ljubljana. Po slavnostni seji bo skupen odhod z avtobusi v Savlje, kjer bodo odkrili spominsko ploščo na Zatterjevih hiši. Na svečanosti bo govoril tov. Boris Zierler.

■ V sredo ob 17.05 uri sta se vrnili XXV ljubljanski MDB »Maks Pečarja« in VI. študentska MDB »Srečka Kosovel«. Ti brigadi sta delali na odseku Demir Kaplja-Negotin. V četrtih ob isti uri pa sta prispele še XXI. ljubljanska MDB »Ane Zihnerlove« in XII. ljubljanske MDB »Anice Cernjeve«. Slednji sta delali na odseku Parafin-N. Vse štiri brigade so se dobro izkazale in so bile večkrat udarne in posebno pohvaljene.

■ Na Prometništolni aerološkem oddelku Hidrometeorološkega zavoda so nam naredili da pričakujemo v naslednjih dnevih še oblačno vreme vendar brez padavin. Tudi temperaturna se žal zaenkrat ne bo spremenila.

■ V obliki ljubljanskih poročnikov so se od srede popoldne do večerj opoldne rotirale tri dekile in trije dekli.

Prizor s tekme Jugoslavija : Italija 5:3 na univerziadi v Torinu. Naš igralec Nardeli (štev. 7) je trikrat ukanil italijanskega vratarja

Po dveh jesenskih kolih pod zvezdnimi koši

Obrisi se že kažejo

Najboljši jugoslovanski košarkarji so pretekli teden startali v jesenski del zvezne košarkarske lige. Kar v štirih dneh so odigrali dve koli, na igriščih 10 ligazev so bili doseženi precej ne pričakovani rezultati, ki se bodo videli še posebno očito ob koncu te prvenstvene kampanje.

Po prvih dveh jesenskih kolih moramo zapisati, da prav na splošno nismo zadovoljni z igranjem nobenega ligaša. Res so to šele prva srečanja za točke in bodo moštvu šele v naslednjih kolih prišla v popolno formo.

V soboto in nedeljo bo sporedu XII. prvenstveno kolo.

Na programu so tale srečanja: Ljubljana — Crvena zvezda, Zastava — Olympia, Lokomotiva — Beograd, Zadar — Zvezdarnik in Partizan — Zvezdarnik.

Derby tega kola je vsekakor srečanje v Ljubljani. Prav bi bilo, da bi zdaj v soboto pred domačim občinstvom pokazali, da zadnji zmagi nista bili zgolj naključni, temveč, da so zvezdniki res uredili vrste. Zmaga proti Crveni zvezdi bi tudi pripomogla k boljsemu plasmanu Ljubljane v končni razvrstitvi. Olympia mora to

pot v goste k Zastavi v Kragujevac. Njena zmaga ne bi smela biti na tehnični. Partizan bo skušal v Beogradu osvojiti prvi Proleterju prvi dve točki v jeseni, Zadar pa bo prav gotovo zmagovalec v srečanju z Zvezdarnikom. Spopad v Zagrebu med Lokomotivo in Beogradom bo ogorčen. Zagrebčani, ki si z dvema točkama mogoče še prizgajski upanja..., kolikor bi Proleter ne zbral v končni razvrstitvi vsaj 14 točk, Zagrebčani pa osvojili vse točke doma.

—lc

UNIVERZIADA V TORINU

Na vrsti so atleti

Torino, 3. sept. (po telefonu — od našega urednika) — Danes so se na stadionu Comunale začele atletske tekme Univerziade. Čeprav prvi dan ni bilo na sporedu več privlačnih finalov in je zanimanje za tekme z odstopoma Wernerja Delecourja, Platkowskega in še nekaterih znanih atletov nekoliko popustilo, pa so prav teki, skoki in meti vnesli v spored novo živahnost. Naposled je udeležba še zmeraj izredno kvalitetna, prava uganja pa so japonski, korejski in nigerijski tekmovalci.

Od Jugoslovancev sta dopoldne nastopila v kvalifikacijskih bojih v metu kladiva Račić in Bezjak in se oba plasirala v finale. Najdaljši met je zabeležil Madžar Zsivodski (60,50). Račić je dosegel rezultat 53,50. Bezjak pa 57,61. Po uspešnih kvalifikacijah je v popoldanski finale plasiral tudi naš metalec krogla Ra-

došević. Izidj finala: Lingnau (ZN) 17,32, Nagy 17,10, Tsakanikas (Grčija) 16,70, Lucking (VB) 16,59, Harrison (VB) 15,82, Radošević (Jug) 15,38.

V predkvalifikacijah na 100 metrov sta bila najhitrejša Italijana Berutti (10,7) in Leone pri ženskah 13,6.

Zaključili so tudi tekmovalstvo v paterboju, kjer je svetovni rekord v paterboju Rus Vasilij Kuznjecov zlahka zmagal. Zbral je skupaj 3741 točk, drugi je bil Nemec Salomon 3023, tretji pa Čen Vojteh 2636.

Naš tekač na 400 m Snajder, se je uvrstil v polfinale, vendar spričo hude konkurence nima upanja na prvo mesto.

Jutrišnji atletski spored bo dokaj pestrejši, saj bo med drugim na sporedu več finalov.

NASI ODOBJARJI PETI?

Odobjarji in košarkarji so danes počivali. Jugoslovanska odbojarska vrata se bo jutri pomerila z Italijo za peto mesto. Košarkarski turnir so sinoči nadaljevali v torinskem razstavšču, ki je bilo kljub nogometni tekmi Juventus: Reims (5:2) nabit do zadnjega kotika. Italijani so premagali Brazilce 80:72. Čeprav so Južnoameričani po prvih minutah vodili

Branki : Odred 1:0 (1:0)

Maribor, 3. sept. — V četrtfinalni republiški tekmi za pokal FLRJ 22 se danes v ljudskem vrta pred 4000 gledalci pomerili nogometni enajstorič domačega Branka in ljubljanskega Odreda. Po premočni igri v prvem polčasu so zmagali Mariborčani z golom Lamze v 17. minuti.

Odred: Babnik (Mozeč), Eltrinc, Odvočič, Gugoli, Bečič, Limbo, Velkavrh, Gruđen, Brezinger, Kastelic (Vlanti), Oblak.

Branki: Eferl, Bonko, Čučko, Radulović, Zelezinger, Draženović, Sober, Pikel, Elzner, Lamza, Klebavšček.

V oblačnem vremenu je sodil Kukanja iz Murske Sobote.

Branki je bil skoraj ves prvi polčas v popolni premoči, tako da je domači vratar Eferl dobil prvo in še to nenevarno žogo šele v 22. min. Pet minut prej je Lamza s preciznim strelom v desni spodnji kot že bil prvič prevaril dokaj nezanesljivega vratarja Odreda Babnika. Proti koncu polčasa je domačinom pošla sapa, tako da je bila igra po odmoru dokaj izenačena. V 53. min. se je Brezinger znašel sam pred mariborskimi vrati, vendar pa je zadeli vratnico.

Odrito žogo pa je Velkavrh prav tako poslal mimo vrat. Samo dve minuti kasneje se je nekaj podobnega primerila Soberju, ki je iz bližine streljal brez vrata.

Pri zmagovalcih so bili najboljši: Elzner, Lamza in Pikel pri Odredu pa je bila obramba boljše del moštva.

Prijateljski nogomet. ZELEZNIKAR (S) : DINAMO (Z) 5:3 (2:3)

VELEMOJSTER DR. PETAR TRIFUNOVIĆ O TURNIRU KANDIDATOV ZA ŠAHOVSKO SVETOVNO PRVENSTVO NA BLEDU

BREZ RAVNOTEŽJA SIL

Ce sovjetsko velemojstrsko četvorko označimo kot glavno gravitacijsko silo na turnirju kandidatov, tedaj morajo Gligorić, Fischer, Benko in Olafsson kot zastopniki vsega ostalega sveta pomeniti antigravitacijsko silo na tem turnirju. V naravi nahajamo te sile navadno v ravnotežju, kar pa na tem turnirju ne bo tako. Antigravitacijska sila bi bila lahko zastopana z bolj udarnimi elementi, kot na primer Reshevskim, Szabom, Ivkovom ali Matanovičem, nakar bi lahko govorili o položaju »približnega« ravnotežja, čeprav tudi tedaj nihče ne bi verjel, da bi se celo ta najbolj sestavljena četvorka lahko uspešno uprla dirigirani sovjetski četvorki in ji odvzela naslov kandidata. Po sedanjem pa bo turnir potekel v znamenju premoči gravitacijske sile nad nasprotno.

Od Benkója in Olafssona nihče ne pričakuje velikih del. Njima sta v prognozah že vnaprej pridržani zadnji dve mesti na tem velikem turnirju. In to ne brez razloga. Na mednarodnem turnirju v Moskvi in jubilejnim turnirju v Zürichu je Olafsson igral slabo. Na turnirju v Zürichu, ki ni bil močan po sestavi, je zbral pet ničel, kar pa je preveč za tak turnir. Malo je duševno strel in če upoštevamo še njegovo slabo fizično kondicijo tedaj st ni težko zamisliti, kaj ga lahko doleti vse na tem turnirju. Ne-ki »kibice« na žiriskem turnirju, pri katerem je podzavestno najbrž še ostalo nekaj »kanibal-skega« nagona je ogledujoč Olafssona, dejal: »Če ga skuhaš, iz njega ne bi dobil niti ene juhe.« Malo je verjetno, da se je v tako kratkem času pripravi in popravil fizične moči, kar bi mu omogočilo, da bi se uspešno boril na turnirju, ki je veliko močnejši od prvih dveh. Če je po eni strani gotovo, da ne bo izšel dobro, pa je hkrati tudi zanesljivo, da bo plasman favoritov na tem turnirju v marsikateri odvisen prav

od njegove igre, in jim bo prav on prizadejal mnogo glavobola, ker zaigrati zna in še kako dobro.

Podobno je z Benkójem. Oj turnirja v Portorožu ni igral na močnejših turnirjih. Pri tem je zelo naderjen in močan pozicijski igralec, ki pa ima zelo malo prakse na velikih turnirjih. Na turnirju v tako močni sestavi do sedaj še ni igral, pač pa je nekaj manjših turnirjev v ZDA, kar pa ni zadosten trening za turnir kandidatov. Si-ker pa je tudi kakor Olafsson. Zdal zaigra zelo dobro, kakor na primer v Portorožu proti Averbachu, takoj drugi dan pa postreže z mazaško partijo. Benko in Olafsson bosta nezanesljivi plen favoritov, ki jih čaka ta neprijetna dolžnost.

morajo proti njima igrati na zmago, bodo pa nič kako na izgubi, če se nad njima spotaknejo. Videti je, ali bosta Benko in Olafsson znala izraziti zanju tako ugodno priljubljenost.

Mislili, da bo ta turnir najtežji za našega prvaka Gligorića. Vse oči so uprte vanj in vsi pričakujejo od njega pravih pravzaprav nemogoče. Tudi naša javnost in tuji šahovski strokovnjaki edino njemu pripisujejo nekaj upov v boju s sovjetsko četvorko. Vsi verjamejo, da bo Gligorić ponovno pred Keresom. Talju se je zgodila nesreča, ki zmanjšuje njegove šanse. Na moštvenem prvenstvu svoje republike je igral zelo slabo in iz 10 partij zbral samo točki in pol. Njegovi rojaki so bili zelo v skrbah za svojega ljubljence, toda oddahnili so se, ko so zvedeli, da krivda ni v Taljevi glavi, temveč v slepiču. Čeprav ima Talj ogromno volje in podjetnosti in je po ooperaciji izjavil, da bo igral na turnirju kandidatov, pa naj bi ga tja odnesli na nosilih, vendar ni mogoče dvomiti, da mu bo ta nesreča škodovala, da bi zalgal z vsemi silami. Mimo tega mu je ostalo, tudi malo časa za popolno okrevanje. Glavna sprotinika in natježji zapreki

bosta za Gligorića Petrosjan in Smislov. Gligorić se je do sedaj večkrat srečal s Petrosjanom in zdlo se je, da slednji zelo težko igra z Gligorićem. In niti sam strahni Smislov ni tako strašen, kakor se zdi na prvi pogled. Njun dosednji skupni rezultat je pozitiven za našega prvaka, a njuno zadnje medsebojno srečanje na matču v Kijevu je bilo neodločno. Po dosedanjih igri ... rezultatih bi se dalo sklepati, da Gligorićevih upov na tem turnirju ne gre podcenjevati. Vse, kakor bi bile te šanse mnogo večje, če bi ta turnir igrali po sistemu dvobojev z izpadanjem, ker bi tedaj ne prišla tako do veljave homogenost in število sodelujočih iz ene države. V tem grmu tiči zajec in zaradi tega tudi Gligorić sam skeptično gleda na lastne račune na tem turnirju, da bi morebiti lahko osvojil naslov kandidata.

Nepoučeni ljudje imajo pod vtisi bobnjanja šahovskega tiska ameriškega prvaka in najmlajšega velemojstra na svetu Bobby Fischerja za edinega, ki bi se lahko uspešno spustil v mejdaz z Rusi. Pravijo, da Bobby v enem mesecu napreduje toliko kakor drugi v dveh letih. Po vsej priliki malo pretiravajo. Toda tu so rezultati zadnjih turnirjev: iz Mar del Plate, Santiaga de Chile in jubilejnega turnirja v Zürichu. Na teh turnirjih je pokazal igro in dosegel rezultate, ki jih glede na njegova leta lahko označimo kot izredne. Če pa bi enake izide dosegel kakšen drug znani velemojster — denimo — Gligorić, bi te izide ocenili kot slabe in srednje. Sklepi o Fischerjevi moči slonijo zaradi njegove mladosti dosledno na vedrejšem in optimističnem gledanju. Prav gotovo je Fischer izreden talent, vendar bi bilo pretirano pripisovati mu šanse na tem turnirju. Ne morem si misliti, da bi Bobby v tej konkurenci dosegel drugo ali tretje mesto.

Turnir je pred vrati. Spored bo trajal skoraj dva čela meseca. Izidj pa bodo pokazali, ali in koliko sem pogodil s svojimi napovedmi.

Velemojstri se zbirajo na Bledu

BLED, 3. sept. Kakor smo že poročali, je že nekaj dni na Bledu Paul Benko. Sedaj je rešeno tudi vprašanje njegovega sekundanta. Sporedu so mu, da je Mar-rić se sprejel njegovo ponudbo.

Danes sta priselila še dva igralca, ki bosta nastopila na turnirju kandidatov. Olafsson je že sinoči prispel iz Münchena v Ljubljano, kjer je prenočil, danes jutraj pa se je že jvil na Bledu v organizacijskem komiteju. Z njim je prispel tudi poseben poročevalec Islandskih časopisov in radija Tor Bergson. Za sekundanta si je izbral lanskega državnega prvaka Islanda Johanssona. Tudi naš zastopnik Svetozar Gligorić je danes popoldne prispel iz Beograda na Bled. Vsi kandidati so se nastanili v hotelu Toplice, Talj, Keres, Smislov in Petrosjan pa so sporečili, da bodo v petek prispeli v Beograd, v soboto jutraj pa z vlakom na Bled. Le od Fischerja še ni nobene vesti. Zvedelo se je, da je toliko, da je v Evropi in da si je izbral za svojega sekundanta danskega mojstra Larsena. Poleg kandidatov je prišlo na Bled tudi več novinarjev.

B. B.

STOKHOLM, 3. sept. Predsednik FIDE je določil za rezervo na turnirju kandidatov na Bledu sovjetskega velemojstra Bronsteina, ki je na mednarodnem turnirju v Portorožu delil 7-11 mesto. Druga rezerva je bil velemojster Matanovič, tretja pa Averbach (SZ).

BOBBY FISCHER

Za vzgojo gre...

Zal se je vse to zgodilo — in se dogaja na stadionu enega največjih slovenskih športnih klubov — na stadionu Odreda. Morda bi bilo boljše, da te vrstice ne bi bile nikoli zagledale belega dne, toda če se je to zgodilo, tedaj pogledajmo resnici v oči.

Minuli četrtek popoldne je bilo na stadionu Odreda — kakor vse dni v tednu — precej živahno. Nekaj desetih pionirjev je pod vodstvom trenerja Piskarja vadilo na nogometnem igrišču, medtem ko so na rindi trenirali atleti Olympije. Med ogrevanjem so si atleti z dovoljenjem (ponavljam: z dovoljenjem) trenerja Piskarja izposodili eno od številnih nogometnih žog in se z njo žogali na rindi.

Izenada pa prideče nad atlete oskrbnik Odredovega stadiona in jim prične groziti in jih psovati zaradi tega, ker so se žogali z njihovo žogo s takšnimi besedami in izrazi, da so kletevice in psovke za njegove prostaške izraze prenežljive.

— Razbil vam bom gobec... je ena od najnedolžnejših, ki jih morda še prenesa papir. Ves ta njegov odurni in skrajno nešportni izbruh je tekel pred skupino pionirjev (ponavljam: pionirjev), pa čeprav so mu atleti brez ugovaranja takoj vrnili zahtevano žogo in mu hkrati pojasnili, da so jo uporabljali z dovoljenjem trenerja Piskarja. Ko sem ga vljudo opomnil, da smo navsezadnje le na športnem igrišču in bržčas zlasti glede na okolico njegov izbruh ni najprimernejši, je svoj sila bogat besedni zaklad »sončnih cvetk« še podvojil.

Kakor sem izvedel pozneje, so takšni njegovi »nastopi« skoraj na dnevnem redu. In po vsem tem naj bi bilo športno igrišče kraj, kjer naj bi se mladina vzgajala? Sedaj mi je razumljiv ukrep staršev dveh mladih fantov, ki sta hotela igrati nogomet pri Odredu, pa so jima doma prepovedali vstop na stadion, ker sta se vrata iz igrišča domov s takšnimi

izrazi, da je človeku postalo slabo. Mar se lahko ob takih dogodkih sploh še pogovarjamo o vzgoji? Kaj pravijo k temu odborniki Odreda? TONE FORNEZZI

Brez posluha za red

Zdal na jesen in ob ponovnem »ve-selem teatru« po nogometnih igriščih se bodo spet začele one neljube in hudo grde zgodbe z nediscipliniranimi gledalci in njihovimi nešportnimi kretnjami in vzkliki sredi morda sicer še dovolj priključnih prizorov na igriščih samih. Seveda se v tem pričakovanju ne kaže tolažiti s tem, da je takih, podobnih ali še precej hušjih predstav po vsem nogometnem svetu na pretek, marveč je treba poskusiti vse, kar je potrebno in možno, da bi po nogometnih travnikih prevladovalo res pravo športno vzdušje — dostojno in vredno plemenitih nagibov in ciljev, ki naj jih telesna vzgoja (nogomet je v tej kategoriji, čeprav je včasih precej daleč od nje) ima in izpolnjuje.

Zapišem k temu še primer, kako so se lotili preganjanja slabo vzgojenih nogometnih navijačev (reci: kričavec ali razgrajavec) nekje v Švici, kar pa pobudnikom »bržkone« ne bo pomagalo na zeleno vejo. Menili so namreč, da bodo za vstop na nogometna igrišča prodajali za naprej dve vrsti vstopnic: redne s pravico do ploskanja in ostalih načinov dostojnega odobravanja dogajanja na terenu in druge za vsakršno prostaško obnašanje. Tudi s pribitkom — 100 švicarskih frankov v gotovini. Slednje vstopnice bi bilo vrhu tega treba nositi na vidnem mestu od začetka do konca vsake tekme.

Naši viri ne vedo povedati, ali so ta predlog uresničili. Če so ga res, bo šel po zlu. Tu pomaga samo vzgoja, v skrajnem primeru pa strogi ukrepi zoper vsakega krivca. Delati pa je treba na drobnem — nikakor pa ne z okrožnicami ali prijaznimi nasveti. Kajti navijač brez discipline je tudi brez posluha za dobro besedo!

(S)

Obrtna zbornica za okraj Ljubljana razpisuje mesto

RACUNOVODJE ZBORNICE

Pogoji: ekonomska fakulteta — zaželena praksa ali ekonomska srednja šola s triletno prakso. Plača po Zakonu o plačah javnih uslužbencev. Prijave pošljite najpozneje do 20. septembra s kratkim opisom dosedanjega dela.

3704

MEDZADRUŽNI LIP

»ČESNJICA« na Češnjici pošta Zeleznički nudi v prodajo po nizki ceni

DVE VODNI ČRPALKI

brez motorjev.

Ponudbe pošljite na gornji naslov.

3703

ZA DELO

v skladiščih z železom

sprejememo

delavce-težake

STANOVANJ NIMANJ

Zglaste se v tajništvo

»METALKE«

LJUBLJANA, Parmova 33

3642

Sprejemamo na delo v finančnem knjigovodstvu

USLUŽBENKA (USLUŽBENKO),

ki je kontrola Ekonomske srednje šole ali, ki ima popolno srednješolsko izobrazbo in 2 leti prakse ali pa ne popolno srednješolsko izobrazbo in 10 let prakse v finančnem knjigovodstvu. — Ponudbe pošljite do 19. sept. 1959.

»Tehnoizgradnja, Ožbalt ob Dravi — Komisija za delovna razmerja.

3702

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju

»NOVOTEK S«, NOVO MESTO

razpisuje delovno mesto

SALDOKONTISTA

s popolno srednješolsko izobrazbo.

Plača po tarifnem pravilniku.

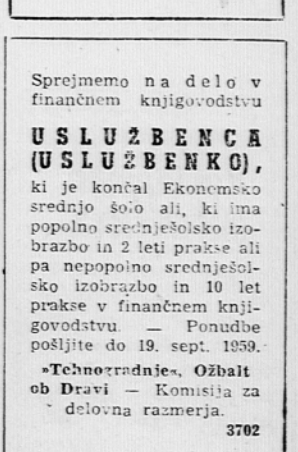
Stanovanja nimamo.

Nastop službe takoj oziroma po dogovoru.

Pismene ali ustne ponudbe sprejema uprava podjetja.

3701

DOBRO JO JE IZVOZIL

OBJAVE — OBVESTILA — OBJAVE

KOLEDAR
Petek, 4. septembra: Ida,
ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

NOCNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA
SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA
BOLNIŠKOVEM DOJMU OD 23.—7.
URE ZJUTRAJ. OB NEDELJAH
IN PRAZNIŠKIH VES DAN.

Zdravstveni dom MOSTE:
Dr. Stanič Milena, Grablovičeva
18, tel. 30-723. V odstopnosti
zdravniška kličite tel. LM 30-300.

Zdravstveni dom VIG:
Dr. Janež Jez, Prešernova 36-IV,
tel. 32-740.

Zdravstveni dom RUDNIK:
Dr. Maj Miran, Wolfova 5-I, tel.
22-684. V odstopnosti zdravniška
kličite tel. LM 20-300.

Zdravstveni dom CENTER:
Dr. Zalta Maks, Miklošičeva 24,
tel. 30-151. Za obiske otrok ista
telefonska številka.

Zdravstveni dom SISKI:
Dr. Ježek Pavle, Knezova 11,
tel. 21-744.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD:
Dr. Titar Lojze, Veselova 19, tel.
21-965. V odstopnosti zdravniška
kličite tel. LM 30-500.

GLEBALIŠČE
DRAMA LJUBLJANA
Sobota, 5. septembra, ob 19.30: F.
Schner: "Prosti dan". Izven in za
podzvežje. (Vstopnice so že v
prodaji.)

V soboto, 5. septembra ob 19.30
bo v tej sezoni prvi uprizor. F.
Schnerjeva igra "Prosti dan". Pred-
stava bo izven abonmaja, vstopni-
ce so že v prodaji pri dnevi, dia-
skaji v opori.

L. VEDRA LJUBLJANA
KRIZANKE
Sobota, 5. septembra, ob 19.30: R.
Liebermann: "Sola za zeno". Ko-
medija o ženski v zvezi, marbor-
ske opere. Predstava bo zaradi
neugodnih vremenskih napovedi
v opernem gledališču.

Vstopnice dobite pri blagajni v
Križankah — Vstopnica: 250, 300
in 450, stroške 50 din.

"FLEX" idealno čisti vse made-
že: maza, olja, smole, znoj, id.
Zahtevni in paži na znamko

OBVESTILA
Kozmetični inštitut, Medvedova
4, sporoča, da je spet prišel z
rednim delom. Sprejema vsak dan
od 8. do 11. ure in od 17. do 20.
ure. — Rezervacije na tel. 31-297.

ZAHVALA
Ob izjavi ljubega sina se
zahvaljujemo vsem, ki ste nam ob
briskih trenutkih neotolajljive za-
kleti izkazali svoje sočustvanje.
Predsem se zahvaljujemo kolek-
tivu IEV, kolektivu MO in kju-
žničarjem Slovenije ceste, TVD
Partizanov Tabor ter vsem prija-
teljem in znanjem, ki ste ga obšli
s čustvom in pospremlili našega
ljubega Jožka na zadnji pot.
Družina PIRC

Ob nenadomestljivi izgubi naše
ljubljene žene, mame in stare ma-
me

ANTONJE ZAMEČNIK
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki
so nam pomagali med njeno bo-
lezni, jo spremljali na njeno zad-
nji pot, darovali cvetje in nam
izrazili sožalje.

Posebna zahvala Dr. Janežu
Schrottu za njegov trud in pri-
zadevanje ter za lajšanje njenega
trpljenja.

Zaljubljeni mož, hčerke ter ostalo
sorodstvo.

Po dolgi in hudi bolezni nas je za vedno zapustil naš
dobri mož, oče, stari oče, brat, stric, vsak in tast

AVGUST LENASI
upokojenec državnih železnic

Pogreb draga pokojnika bo v petek, 4. septembra
1959 ob 15.30 pri Franciškovi mrliške vežice na Zalah.
Zaljubljeni: žena Ivana, hčerka Vera,
Majda, sin Stane z družinami, brat in sestre
ter družina Lenasi, Beber, Jeran, Godič,
Mlakar, Kelbel.

Ljubljana, 2. septembra 1959.

PUTNIK SLOVENIJA

NA MEDNARODNI VELESEJEM
v ZAGREB od 5. do 20. septembra
potuje z ekspresno avtobusno
prugo. Odhod iz LJUBLJANE vsak
delavnik ob 6.30 uri, povratek iz
ZAGREBA ob 18. uri. Vozne karte
kupite ŽE NEKAJ DNI PRED
POTOVANJEM v predprodaji v
poslovalnici PUTNIKA SLOVENIJA
v Ljubljani.

JESENSKI IZLETI
ki jih prejeja PUTNIK SLOVENI-
JA bodo za vsakega prijetno do-
življe. Zahtevajte v najbližji po-
slovalnici PUTNIKA SLOVENIJA
natancen program izletov. Pred-
vsem opazujamo na veliko zani-
manje za izlet v MAKEDONIJO,
po STAJERSKI, na PLITVIČKA
JEZERA in po ISTRI. V oktobru
bomo priredili izlete na POHOR-
JE, v KRANJSKO GORO (z vož-
njo z žičnico na Vitranc), po novi
jadranski cesti do ZADRA in v
ZAGREB. Vse izlete organiziramo
z lastnimi, modernimi turističnimi
avtobusi.

Kolektiv Komunalne banke 600-
704 je poklonil ob smrti Ivane
SKAFAR 3000 din za slepo mladi-
no. Ravateljstvo Zavoda za slep-
mo mladiño se za poklonjeni znesek
iskreno zahvaljuje!

SAPTURIST
VAS VABI

IZLETI PO SLOVENIJI
s strokovnim ogledom kulturno-
zgodovinskih spomenikov
V želji, da izletjem naše oče
domovine omogočimo cenen obisk
in ogled kulturno — zgodovinskih
pomembnih krajev pod strokov-
nim vodstvom, prirejamo v sep-
tembru 3 zanimivih avtobusnih iz-
letov:

Torek 8. septembra ob 14.30: —
Ljubljana — Vrhnika — Bistra — Močil-
nica. Cena 350 din.

Torek 15. septembra ob 14.30: —
Ljubljana — Lukovica — Prapreč —
Brdo — Krtna — Groblje — Menges. —
Cena 400 din.

Nedelja 20. septembra ob 5.00: —
Ljubljana — Avčostca — Kostanjevica —
Petrice — Mokronog — Zalogina in
Vesolje — gora — Mirna — Trebnje. —
Cena 1.200 din.

Torek 22. septembra ob 14.30: —
Ljubljana — Stična — Draga — Muliava.
Cena 500 din.

Torek 29. septembra ob 13.30: —
Ljubljana — Kropa — Kamna gorica —
Radovljica. Cena 550 din.

Avtobus odhaja omenjene dneve
ob določenem uri izpred turistične
poslovalnice SAP — TURISTA v
Ljubljani, Miklošičeva c. 17, tel.
30-645. V tej poslovalnici spreje-
mamo tudi prijave in rezerviramo
sežede do zaključnega števila ter
dajemo vse informacije. Ob ude-
ležbi vsaj pri štirih izletih nudimo
pripravljenemu 10% popust.

Izlet bodo pod strokovnim vo-
dstvom voditev — zgodovinarjev
in umetnostnih zgodovinarjev, ki
bodo udeležencem dajali podro-
bne opise in vsa potrebna o zani-
mitostih in znamenitostih krajev.
Udeležite se teh izletov, ki so
izredno zanimivi in ceneni! Prija-
vite se pravočasno, da si zagoto-
vite udoben sedež!

SAP-TURIST
Ljubljana

RAZPISI
Komisija za razpis direktorskih
mest pri ObLO Novo mesto razpi-
sluje mesto

DIREKTORJA
podjetja "INDUSTRIJA PERILA
NOVO MESTO".

Pogoji: 1) Intenzivne tekstilne stroke
ali tekstilni tehnik z najmanj 10-
letno prakso na vodilnem o zani-
mitostih in znamenitostih krajev.
2) absoluten ekonomski fakultet-
e s 5-letno prakso na vodilnem
mestu ali komercialist tekstilno-
konfekcijske stroke z najmanj 10-
letno prakso na vodilnem mestu.
Nastop službe takoj. Plača po ta-
rifnem pravilniku. Pismene proš-
nje s potrebnimi dokazili pošljite
na ObLO Novo mesto. R

Kmetijski inštitut Slovenije v
Ljubljani, Hacquetova 2, p. p. 355
razpisuje

Komisija za uslužbene zadeve
Obč. L.O. Maribor-Center naslednja
delovna mesta:

1. asistenta ali strokovnega so-
delavca za rodnostvo.
2. Asistenta ali strokovnega so-
delavca za organizacijo, za pita-
nje govedi.

3. asistenta ali strokovnega so-
za specialne industr. rastline.
4. dveh gradbenih ing. za dela
pri urejanju kmet. zemljišč.

5. dveh gradbenih ing. hidroteh-
nikov za delo pri urejanju kmet.
zemljišč.

6. dveh geometrov za delo pri
urejanju kmetijskih zemljišč.

7. gradb. tehnika za delo pri ure-
janju kmet. zemljišč.

8. geodetskega risarja.

9. kmetijskega tehnika za živno-
rejo.

10. kmetijskega tehnika za pedo-
logijo.

11. laboranta za zaščito rastlin.

12. tehnika za delo na ciklostil
strojih.

13. hišnika.

14. snalžnika.

Pogoji za delovna mesta pod 1.—
5. fakultetna izobrazba, pod 6.—11.
srednja strokovna izobrazba, za
ostale pa splošna izobrazba.

Osnovna in polojna plača se
določita po predpisih o javnih
uslužbenih.

Pismene prošnje z življenjepisom
naj kandidat; dostavijo na zgoraj
navedeni naslov najkasneje do 26.
septembra 1959.

Kmetijsko gospodarstvo Rogaska
Slatina razpisuje delovna mesta
kmetijskega tehnika živinorejca in
kmetijskega tehnika sadjarja.

Pogoji: dokončana srednja kme-
tjska šola z najmanj 3-letno prak-
so v živinoreji, za sadjarja 5-let-
na praksa v sadjarstvu.

Nastop službe takoj. Plača po
tarifnem pravilniku. Stanovanje
zagotovljeno. R

Na podlagi 21. člena zakona o
javnih uslužbenih (U. list. FLRJ
štev. 52-57)

Prodamo večje količine
potiskovnega časopisnega papirja
(makulature)

po din 50.— za 1 kg (na drobno po din 60.— za 1 kg)

Casopisno podjetje »DELO«, Ljubljana
Tomšičeva 1

ČASOPISNO PODJETJE »DELO« Ljubljana,
Tomšičeva ulica številka 1

SPREJMETAKOJ
ODDELKOVODJO strojne stavnice

PONUDBE SPREJEMA SEKRETARIAT PODJETJA
DO 30. SEPTEMBRA 1959.

Podjetje v Izgradnji
HIDROELEKTRARNA TREBIŠNICA —
Obračun Grančarevo v Trebinju

ISCE
VEČJE ŠTEVILO
GRADBENIH INŽENIRJEV

za nadzorne organe pri gradnji jezov, tunelov,
cest, železniških prog itd.

Zaželeni so kandidati z opravljenim strokovnim izp-
tom in da imajo pooblastilo za odgovornega vodjo
pri izvajanju del ali za projektiranje.

Plača in stanovanje po dogovoru. — Nastop službe takoj
ali po dogovoru.

Ponudbe s podrobnimi podatki in o dosedanjem
teju pošljite na gornji naslov. 3675

RAZPISUJE
Komisija za uslužbene zadeve
Obč. L.O. Maribor-Center naslednja
delovna mesta:

1. analitičar v odseku za družbeni
plan in finance
2. Asistenta ali strokovnega so-
delavca od soc. sektorja pri
Upravi za dohodke.

Pogoji: za delovno mesto pod št.
1. — ekonomist s petletno prakso,
za delovno mesto pod št. 2. —
uslužbenec s srednjo strokovno
izobrazbo z vsaj 10-letno prakso v
financijski stroki.

Družinska stanovanja bodo za-
gotovljena.

Pravilno kolkovane prošnje naj
kandidati predložijo Obč. L.O. Ma-
ribor-Center, Rotovski trg 1 — do
25. sept. 1959.

RAZPIS SLUŽBE. Uprava za ce-
ste LRS, Ljubljana, razpisuje
delovno mesto stroješke pri tej
upravi. Pogoji: srednja ali nižja
strokovna izobrazba z znanjem
stroješke vsaj za naziv stroje-
piske II. Prednost imajo kandi-
dati z daljšo prakso v stroje-
pisu in znanjem pisarniškega
poslovanja. Nastop službe s 1.
oktobrom 1959. Podrobne infor-
macije dobite pri Upravi za ce-
ste LRS v Ljubljani, Trg VII.
kongresa ZKJ 1. 3713-1

GREM za gospodinjstvo pomočnik
v Celju k boljši družini. Naslov
DELO, Celje. P 857-1

ISCEM ženske za varstvo trile-
nega otroka od 9. do 13. ure. —
Plačam dobro. Majšo sprejemam
tudi na stanovanje. Naslov v ogl.
odd. 3714-1

USLUŽBENCA za vodenje in-
dustrijskega embalaže sprejme in-
dustrijsko podjetje v Ljubljani —
Moste. Pogoji: ustrezna šolska
in strokovna izobrazba ter zna-
nje stroješke. Možen takojšnji
nastop službe. Naslov v ogl. odd.
K 3710-1

FIAT 600 model 1958, prodam. Na-
slov v ogl. odd. 9318-1

TOVARNA kovinske galanterije,
Ljubljana, Mariborska 4 sprejme
v službo: strojne tehnika, sta-
vističnega, tehničnega admini-
stratorja, kvalificiranega kovino-
strugarja, kvalificiranega kalil-
ca in nekvalificirane delavce.

9223-1
SKLADISČNIKA avtomateriala s
prakso, administrativno moč za
sprejem mot. vozil, stroješko
s prakso sprejemno. Nastop
službe takoj. Pismene in ustne
ponudbe sprejema tajništvo po-
djetja "Avtoservis". Ljubljana,
Prešernova 42. 9221-1

VEČ DELAVCEV za pomoč v bri-
narstvu sprejemno takoj. Gradbeni
servis, Ljubljana, Detelova ul. 1.
9156-1

VEČ ČUVAJEV, lahko upokojen-
cev, sprejemno takoj. Gradbeni
servis, Ljubljana, Detelova ul. 1.
9155-1

KOMERCIALIST, upokojenec išče
primerno honorarno zaposlitev.
Ponudbe pod "Upokojenec" v ogl.
odd. 9358-2

OPEL Olympia model 1949, črn
prodaj. AMD Slov. Konjice, za
420.000 din. P 868-4

LAMBERTO NSU, dobro obra-
njeno z rezervnimi deli prodam.
Kridarjeva c. 1, Kranj. K 865-4

FIAT 600 zelo lepo ohranjen, pre-
vožen 23.900 km. prodam. Ogled:
Vilharjeva 3, ob Jami, od 4. sept.
1959 od 8. do 18. ure. 9315-4

NATANKARICO z delnim znanjem
nemškega jezika, sprejme takoj:
Gostinski podjetje Turist, Lesce.
P-1

ZA JESEN SE OBLEČETE najju-
lje in najceneje v Trstu. Masja-
faktura trgovina MAGAZZINI
ALLA SVIAZIONE, via Cellini
2 (pred glavno postajo), nudi ve-
like izbire modre, ženske, otro-
ške konfekcije, perila, plaščev,
vsakovrstnih bund, dežnih plaš-
čev, športnih, vetrnih jopičev,
dežnikov, nogavic. Nabavljeno
blago pošiljamo tudi po pošti.

MLIN, porcelanski na krogi (KU-
GELMEHLE) 10—50 kg kupim.
Ponudbe "JUGOSLOV". Nova Pa-
zova (Srem). P 859-5

PROJAM dvostanovanjsko takoj
vseljivo hišo z električno nape-
ljavo, z dvema hektaroma zem-
lje. Ribič Anton, Dobrenje 9 —
pošta Pesnica pri Mariboru. P 873-7

HISA in manjše posestvo ugodno
naprodaj. Informacije: Polovje
67 pri Zalcu 6. septembra od 10.
ure dalje. 9212-7

SORICO brez posteljnine iščem za
eno leto v centru ali Sisk. Po-
nudbe v ogl. odd. pod "Marji-
va". 9318-9

ZAMENJAMO trosobno, komfort-
no stanovanje v Mariboru za
enako ali manjše v Ljubljani in
enosobno stanovanje v Kranju
za enako v Ljubljani. Pismene
ponudbe pošljite na Kmetijski
inštitut Slovenije, Ljubljana,
Hacquetova 2 p. p. 355. K 3709-9

KDOR ima možnost oddati eno-
sobno stanovanje v Ljubljani ali
prostor za ureditev enosobnega
stanovanja, naj pošlje ponudbo
pod "Vam ne bo žal" v ogl. odd.
9195-9

MIREN IN SOLIDEN, večji del
dneva odsoten, nujno potrebuje
prazno ali opremljeno sobo v
Ljubljani ali bližnji okolici. —
Ponudbe pod "Miren" v ogl. odd.
9195-9

FARMACEVTA išče sobo za štiri
mesece. Gre tudi za sostanovalec.
Ponudbe v ogl. odd. pod "Za-
časno". 9197-9

POSTOGENA najditelja zlate za-
pustnice, izgubljene 27. avg. pro-
sim, da jo vrne proti nagradi na
naslov: Bydio, Celovška 38 a.
9199-10

AVTOMOBILISTI POZORI! Preve-
ke avtomobile narejene ali po
naročilu dobite: Sarnavsky Van-
da, Ljubljana, Friškovec 5 (Ta-
bor). 9169-11

POSTENO deklo za pomoč v ku-
hinja, sprejme goste "Gorenje"
Sentrid 93 nad Ljubljano. Delo
popoldansko. Nastop službe tak-
oj. V pošto pridejo z lastnim
stanovanjem. 9280-1

KUHARICO, kvalificirano, z naj-
manj 5 let prakse, sprejemno
takoj. Samsko stanovanje je za-
gotovljeno. — Ponudbe pošljite
Kresniški industriji apna. Kre-
snice. K 3692-1

V SLUŽBO sprejemno pod ugod-
nimi pogoji: visokokvalificirane
varilce ter nekvalificirane in
polkvalificirane delavce. Ponu-
be: Kovinska industrija 93 pri
Ljubljani. K 3690-1

PROJAMNEGA REFERENTA s
srednjo strokovno izobrazbo in
daljšo prakso sprejme industrijs-
ko podjetje v Ljubljani. Možen
takojšnji nastop službe. Naslov v
ogl. odd. K 3681-1

REKORD CIGARETO kadil milijon
kadic. K-4

ZAKONCA brez otrok iščeta so-
bo, dobri pogoji. Ponudbe pod
"Takoje" v ogl. odd. 9293-9

USLUŽBENKA, krojačica, išče so-
bo, najraje pri upokojenki. V
prostem času pomaga v gospo-
dinstvu. Pismene ponudbe v
ogl. odd. pod "Mirna". 9276-9

MIREN FANT išče skromno pre-
stano, pozna računalništvo. Po-
d. pod "Hvaležnost". 9278-9

izdaja in tiska Casopisno podjetje DELO — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 telefon 21-522 do 23-526 — Oglasi in oddelci: Ljubljana, Titova cesta 1 telefon 21-696 — Narčniški oddelci: Ljubljana, Titova cesta 5 telefon 20-463 — Poštni predaj 25 — Brsovalni naslov: DELO Ljubljana 21-696 račun pri Komunalni banki Ljubljana 600-704 1-367 — Mesečni naročnina 100 din — Rokopisov ne vračame

CELJE LETNI: amer. barvni film
»DOZIVLJAJI KAPETANA WY-
ATTIA«.

SEMPETER v Sav. dolini »Svobo-
da« franc. film »POLNOČNI
LJUBIMCI«.

PTUJ MESTNI KINO: meh. barv.
film s tednikom: »MEŠKISA SE-
RENADA«, ob 18 in 20.

M. SOBOTA »PARK«: amer. barv.
cinemas. film »VERA CRUSA«,
ob 17.30 in 20.

ROG. SLATINA: amer. barvni film
»NEŽNI AKORDI«, ob 20.

VRHNIKA »CANKARJEV DOM«:
amer. barv. cinemas. film —
»DIRKA ZA SONCEM«, ob 20.

POSTOJNA »ZARJA«: amer. barv.
cinemas. film »OTOK NA SON-
CU«.

SEMPETER pri Gor. »Svoboda«:
amer. cinemas. film »PRINC
IGRALCEV«.

RTV Ljubljana
SPORED ZA PETEK

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan
glasbeni spored) — vmes ob 6.30—
6.40 Reklame: 8.45 Anton Lajovic:
Capriccio; 9.20 Radialski radijski
roman v nadaljevanjih — James
Krüss: Streč, otoki v zavetju;
9.35 Iz albuma zabavnih zvokov;
9.40 Umetine in narodne pesmi po-
je: Janinski, oktet; 12. Maribor;
9.20 Violske skladbe: Panča Vla-
digerova in Karla Szymankowske-
ga; 9.45 Poje Frank Sinatra; 10.10
Blagoje Bersa: Pošasti — Sonce
poljane (Orkester Zagrebske fil-
harmonije dirigira Milan Horvat);
10.43 Od popevke do popevke; 11.00
Baletna glasba iz opere Faust;
11.15 Naš podlistek — Varsava v
plamenih — II.; 11.35 Igrajo veliki
zabavni orkestri; 12.00 Otroci po-
zdravljajo; 12.15 Kmetijski nasve-
ti — Ing. Jože Spauringer: Kako
smo dosegli bogat pridelek oziroma
plence; 12.25 Klavir v ritmu; 12.40
Pesmi raznih narodov; 13.15 Obve-
stila in zabavna glasba; 13.30 Pri-
zori iz francoskih oper — C. Saint-
Saens: Arija in bakanal iz 3. dej.
opere Samson in Dalila — J. Mas-
senet: Arija Athanaela in prizor iz
2. slike opere Thaïs Ch. Goun-
d; Prizor ter kvartet iz 3. dejanja
opere Faust; 14.10 Vaski kvintet in
Zadovoljni Kranje pred mikrofo-
nom; 14.30 Prireditev dneva; 14.35
Od valčka do valčka; 15.15 Rekl-
klame; 15.30 Slovenski samospevi
— Pavle Merku: Opoldanski psalm
Ljubzen sredi dobrane; Slovo
(Miro Branjnik: tenor); Marjan Li-
povek; Boris O. mojla: dobra smrt;
Osamljena pesem: Pesem aše
(Vanda Gerlovič: sopran); 16.00
Sportna reportaža; 16.20 V ritmu
danasnjih dni; 17.05 Razgovor z vo-
love; 17.20 Petkovo glasbeno po-
poludne — V. W. A. Modia: Koncert
za violino in orkester št. 1 v B-
duru (Solist Arthur Grumiaux in
dunajski simfonistični orkester diri-
gira Bernhard Paumgartner) — P.
I. Čajkovski: Romeo in Julija —
C. Duru (Concertgebouw orkester Anster-
dan dirigira Paul van Kempen);
18.00 Kulturna kronika; 18.15 Pet
pevecv — pet popevke; 18.30 Iz na-
ših kolektivov; 18.40 Zabavna glas-
ba, vmes obveščila; 19.00 Koncert
19.30 Radialski dnevnik; 20.00 Igra
kvintet Jožeta Kampeča; 20.15 Te-
denski zunanje-politični pregled;
20.30 Simfonije: Franz Schuberta
(K) »Velika«; 21.00 Koncert
(Dunajski filharmoniki pod vo-
dstvom Herberta Karajana); 21.20
Oddaja o morju in pomorščakih;
21.35 Opera tega tedna — Eugen
D'Aubert: Romeo, opera v dveh
dejanjih — II. dejanje; 22.20 Do-
mači zabavni ansambli in vokalni
solisti; 24.00 Zadnja poročila in
zak

Seznam radioaktivnih izotopov

Zadnja leta beremo čedalje več o uporabi radioaktivnih izotopov v medicini, kmetijstvu in industriji. Ker so zlasti »atomske« in za njih tudi druge dežele začele uporabljati radioaktivne izotope v najrazličnejše namene, je bilo treba vse nekako vskladiti ter posredovati izkušnje v zvezi z njimi. To je opravila mednarodna agencija za atomsko energijo, podatke pa ji je posredovalo 59 poglavitnih izdelovalcev teh snovi z vseh koncev sveta.

Nedavno je izšla prva knjiga te vrste. Na 264 straneh so razne preglednice v zvezi z radioaktivnimi izotopi, podatki o njihovem pripravljanju, o trdnih virih radioaktivnega sevanja za posebne namene, o fizikalnih lastnostih radioaktivnih izotopov, dalje podatki o izdelovalcih in o zmogljivosti njihovih naprav, o poslovanju in uslu-

gan. Zvezek vsebuje tudi seznam dežel, ki bodo v bližnji prihodnosti same pripravljale radioaktivne izotope, v zaključnem poglavju pa so navedeni podatki za varno uporabo radioaktivnih snovi.

Seznam so izdali z namenom, da bi zanašali vrzel v literaturi o atomski energiji in o njeni uporabi v miroljubne namene. Agencija je izhajala s stališča, da je doslej sorazmerno malo dežel po svetu moglo izkoristiti velikanske potencialne možnosti, ki jih dajejo radioaktivni izotopi v znanosti, industriji in medicini.

Najstarejša Angležinja

Pred dnevi je umrla v starosti 103 let Hannah Taylor, najstarejša prebivalka Velike Britanije. Bila je mati trinaestih otrok. Brati in pisati ni znala.

SAMUEL SCOWILL

MIKI MUSTER

304. »Upam, da ne poznajo tudi oni kakšne bližnjice!« je zamrmral profesor in še bolj priganjal svoje popotnike. Onstran predora se je cesta začela viti v klanec, ki je vodil v dolino, potem pa se je vzpenjala v stopničastih terasah. Cesta se je zožila, ob njej so se dvigovale stožaste skale kot kamniti stražni stolpi.

305. S tesno stisnjenimi ustnicami in bledim obrazom je Peggy premagovala vzpetino. »V Machu Pichu bomo varni! V Machu Pichu bomo varni!« si je v mislih nehoma ponavljala. Da ne bi še bolj utrjala svojih tovarišev, je hotela hoditi brez njihove pomoči. Z velikim naporom se ji je posrečilo. Le Hen je še vedno pestoval malo Ajo.

306. Ko so polegale čez skale dolge sence zahajajočega sonca, je profesor obstal na vrhu grebena. Pred njim se je kot velika črna senca širilo staro mesto Inkov. Na vzhodu je že vzhajal mesec in srebrni častiljivo kamnito zidovje nad globokimi prepadi. S tihim občudovanjem so popotniki zavili na zapuščene ulice nekdanjega mesta.

REFREN IZ PRETEKLOSTI

Danci in Švicarji se upirajo nemškemu lastništvu vil in turističnih hišic

- »Nova nemška invazija.«
- pišejo te dni danski listi.
- »Turiščno področje« je postalo
- »nemška kolonija.« so
- nedavno protestirali Švicarji.

Res je, da ne gre za invazijo v uniformah, presenetljivo pri vsem pa je, da so Nemci pravzaprav proslili, naj storijo tisto, kar je zdaj dvignilo toliko prahu. Takšna je zgodba o sporu med čustvi in poslovnimi reči.

Pred dobrim mesecem so bili nemški listi polni oglasov, v katerih so švicarski poslov-

ma, češ da danske zemlje ne gre prodajati Nemcem. V svojem protestu so uspeli. Zemljišče, ki ga je kupil podjetnik iz Hamburga, je pristojna oblast proglasila za nacionalni rezervat. Ker je mož iz Hamburga vztrajal pri svojem, je moral lo odločiti sodišče. Dobil je

sicer denarno odškodnino, hišic pa le ne bo mogel graditi. Pa Nemci? Seveda so užaljeni. Oglasi so ponujali lepe reči. Ko so sprejeli ponudbo, je javnost dežel na severu in jugu planila po njih, ker so storili tisto, česar so jih prosili: poslovni ljudje.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

POSTREZI SI SAM!

PAVIJAN RAD STIKA POD KAMENJEM ZA DOBRIM GRIZLAJEM

KADAR PA NAJDE ZAKLAD...

Distributed by Kine Features Syndicate

© 1959 Walt Disney Productions World Rights Reserved

4-29

Nepremočljiva obleka

Strokovnjaki Ilovskega politehnikega inštituta so sestavili raztopino, ki ne prepušča vode. Tekstilno oblego in zlasti usnje, prepojeno s to snovjo, odbija vodo in sploh vlago.

Proti sevnanju odporen beton

V nevadski puščavi, kjer so delali atomske poskuse, zdaj preizkušajo nove vrste betona. ki odbija radioaktivne žarke. Če se bodo poskusi obnesli, bodo v prihodnje gradili iz takega betona atomska raziskovalna središča.

Aparat za »umivanje« zraka

Za čiščenje prostorov, v katerih se zbira mnogo ljudi, so izdelali v Franciji poseben aparat za »umivanje« zraka. Aparat vsrka nad deset kubnih metrov zraka na minuto. V raznih filterih se zrak očisti in izgubi neprijetni vonj. Pri izhodu iz celice gre mimo električnega loka, kjer dobi še molekule ozona, z dodatkom eteričnega olja, pa diši kot pravi planinski zrak. Na aparatu je poseben merilec čistote zraka v zaprtem prostoru. Dvorano s tisoč gledalci očisti tak aparat v nekaj minutah.

ni ljudje ponujali premožnim Nemcem vrsto nepremičnin od planinskih hišic, vil in poslopij v mestih pa vse do industrijskih naprav. Kakor je že znano, je za sodobno reklamo, so bili oglasni polni prilastkov v presežniku, češ na kako lepem kraju stoji določena vila in kako dobro kupčijo bo sklenil človek z markami.

Severni sosedje Švice kot tradicionalno nevtralne dežele so se množično odzvali lepih ponudbam. Nemci so dobivali v zameno za svoje marke listine o lastništvu vil, hišic in podobnih reči. Razen uspešne reklame je k množičnemu odzivu pripomoglo tudi mnenje, da je denar v Švici varno naložen.

Potem je prišla reakcija. Švicarji so se začeli upirati, kakor da jim ni prav, da so lastniki sosednjih hiš doma onstran severne meje. Od tod tudi izraz »nemška kolonija« v Ticiinu, enem najlepših področij Švice. Nemci so kupili okoli osemdeset planinskih hišic.

Podobna zgodba se je zdaj ponovila na evropskem severu. Glavno vlogo imajo spet Nemci, to pot so prišli oglasiti z Danskega. Ponujali so peščeno obalo za graditev počitniških hišic ob morju. Odziv je bil dober, neki stavbeniki iz Hamburga je kupil kar 30 ha peščene obale, kjer bi zgradil počitniške hišice, ki bi jih dajal v najem. Seveda danski poslovni ljudje niso slutili, da bo tisk sprožil ognjevito kampanjo proti prihodu Nemcev. Bralci so pisali ogorčena pi-

Izkaznica in odstotki

V drugem letu je človek za krmilom najmanj previden

Marsikdo se nikoli ne privzame: zanj ostane avto predmet, ki je nanj ponosen, vendar si ostaneta človek in vozilo tuja. V tem sestavku ne gre za to, temveč za one, ki se navadijo na motorno vozilo in se dan za

dnev vključujejo v dolgo živo reko naraščajočega prometa.

S to ugotovitvijo kot geslom je statistični urad dežele Baden-Württemberg natančno proučil krivice prometnih nesreč na ozemlju te zahodnonemške dežele v letu 1958. Izhajal je predvsem s stališča, koliko časa že ima voznik soferško izkaznico, in ugotovil povezanost med voznikovimi izkušnjami in prometnimi nezgodami. Novopečeni amaterski soferji imajo občutek, da jih soferški tečaj ni opremil z vsem, kar je potrebno za prometni vrvež. To kažejo statistični podatki. Začetniki vozijo omahljivo in neodločno, s svojimi ravnanjem jezijo »stare mačke«, vendar so zaradi bojazljivosti udeleženi le s sedmimi odstotki pri vseh prometnih nezgodah.

Potem ko ima voznik soferško izkaznico dve leti, se vse skupaj precej spremeni. Samozavesten postane, in sicer predvsem zato, ker meni, da je na cesti že kar doma, kot pravimo. Zato vozi hitreje, zato pa pride v povsem nov položaj. Na nepreglednem ovinku je prenehal in — prav tam ga najpogosteje doleti. Poprej opisani odstotek se v drugem letu zviša na dobrih enajst odstotkov. Po tretjem letu se postopno znižuje, in sicer od 9,4 odstotka na 8,27 v četrtem in 6,7 odstotka v šestem letu.

Se ena ugotovitev statističnega urada: soferški tečaj ne more dati drugega kot elementarnega znanja, voznik pa se nauči krmariti svoje vozilo po cestah šele, ko učitelja že zdavnaj ni več ob njegovi strani. Prav zato mora voznik voziti čimveč, in sicer tudi ponoči, zakaj »nedeljski avtomobilisti«, ki zberejo le kakih 5.000 km na leto, zagrešijo so-

razmerno največ prometnih prekrškov in nezgod.

Zanimiv je zaključek poročila statističnega urada: »So vozniki, ki vozijo naglo in tvegano, spet drugi vozijo le tvegano, tretji pa le hitro. Ti zadnji so edini, ki jih je mogoče označevati kot voznike. Le malo verjetno je, da so na cestah tudi vozniki, ki vozijo vedno počasi. Primeri se, da vendarle vozijo hitro, takrat pa so nevarni sebi in drugim na cesti.«

Keramični magneti

Navadni kovinski magneti izgubijo kaj kmalu svoje magnetne lastnosti, če so izpostavljeni visoki temperaturi, zato se mnogi sodobni stroji in naprave pogosto ustavljajo. Skupini ameriških strokovnjakov je uspelo izdelati keramične magnetne. Izdelali so jih iz železnega in barijevega oksida, ki so jima dodali keramične snovi. Magnetno polje nastane v njih prav takrat, ko se posredna glina pri visoki temperaturi spremeni v keramiko. Če magnet dobi svoje lastnosti na ta način, jih pri kasnejših visokih temperaturah ne izgubi več. Razen tega so baje »keramični« magneti nekajkrat močnejši od enako težkih, ki so izdelani v celoti iz kovine.

Kako je s fotonsko raketo?

Shema fotonske rakete je za sedaj še daleč od tehnične realizacije. Teoretično je povsem mogoče izdelati tak letalni stroj, pri praktični izvedbi pa bi bilo toliko problemov, da jih znanost na sedanji razvojni stopnji še ne bi mogla rešiti. Ko bo človeštvo znalo izdelovati tako imenovane fotonske rakete, se bo odprla pot v vesolje, ker bo človek lahko dosegel hitrost, ki bo blizu svetlobne.

DROBIŽ OD VSEPOVSOD

VSE DOVOLJENO

Mary McKenzie je hotela ugotoviti, kaj vse mora imeti ženska na glavi, če hoče zbuditi splošno pozornost. Kljub temu je okrasila s starim senčnikom nočne lučke, kosom gumijaste cevi, z dvema umetnima cveticama, z vezalko za čevlje in z verzičjo za zamašek v kopalni kadi. Vse to je nosila na glavi in hodila po cestah filmske metropole, pa se nihče ni ozrl za njo.

PSA STA GA RESILA

Na obali reke Arno se je sprehajala Osvaldo Giovanelli. Spremljala sta ga dva psa. Na bregu se je spotalnil in padel v vodo, psa sta skočila za njim in ga vsega onemoglega zvelikali iz valov.

NOVA FILMSKA KAMERA

V Sovjetski zvezi so izdelali novo filmsko kamero za 70-milimetrski trak, ki je torej dvakrat širši od dosedanjih filmov. Za poskušanje so posneli krajšo filmsko zgodbo. Slike so baje jasnejše kot na prejšnjih filmih, občutek stereofoničnosti je izrazitejši, posnetki pa dajejo večji videz plastičnosti.

RAZVOJ MATEMATIKE

Vse matematično znanje starih Egiptčanov bi lahko napisali na dvajset metrov dolg papirus. Babilonska matematična enciklopedija je obsegala 44 glavnih plečic. Enciklopedija matematičnega in zvezdoslovnega znanja Grkov je bila v 13 zvezkih. Matematična dela, ki so jih napisali v minulih tisočletjih, pa obsegajo 10.000 knjig in članov.

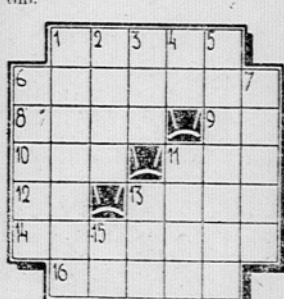
BRASILSKA KAVA

V Braziliji so letos nabrali 27 milijonov vreč kave (vreča tehta 59 kg). Izvozilo so 15 milijonov vreč, 6 milijonov vreč kave je prevzel domači trg, nadaljnjih 6 milijonov pa je odveč.

Križanka

VODORAVNO: 1. zmagovili vojskovedci severnih držav v ameriški secesijski vojni, 6. sodobni rimski pisatelj, katerega roman »Človeški okovi« izhaja v »Delu«, 8. ime filmske igralke Magnani, 9. kemični znak za bizmut, 10. prejšnji generalni sekretar OZN (Trjve), 11. glas, 12. znamenje italijanskih težkih avtomobilov, 13. veliko italijansko pristanišče ob Jadrani, 14. steklena omara za gojenje rastlin in živali, 15. eden od zvezdanih vrčev v Rogoški slatini.

NAVPIČNO: 1. mitološki točaj bogov na Olimpu, 2. najstarejše črke Germanov, 3. turški gospod, 4. kratka država ZDA New Hampshire, 5. privadna husitske verske ločine, 6. francoski pisatelj (»Brez doma«), 7. zivorečni svinčena barva, 11. teža zebala, 13. nekdanji cesarski namestnik na Hrvaškem, 15. grška črka.

RESITEV ZADNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. oda, 4. eks, 7. Tar, 8. mol, 9. Rus, 10. Ira, 11. Emerson, 12. linčati, 14. Lee, 15. ran, 16. or, 17. na.

Sredi septembra bodo Parižani spet lahko gledali balet kabareta »Nova Eva« na Montmartru, ker so se pisalke vrtnile z nekaj tedensko gostovanjem v Londonu, poprej pa so šest mesecev nastopale v severnoameriških mestih. Posnetek kaže baletno skupino v odmoru med vajo.

Hammaršköld predlaga

V letnem poročilu daje generalni sekretar OZN ugodno oceno mednarodnega položaja in predlaga spremembe v poslovniku nekaterih organov Organizacije združenih narodov

NEW YORK, 3. sept. (Reuter). V uvodu svojega letnega poročila, ki so ga objavili v New Yorku, pravi generalni sekretar OZN Dag Hammaršköld, da pomeni intenzivna diplomatska dejavnost, ki se sedaj razvija, »nov konstruktivni element v svetovnem položaju«.

Hammaršköld je dejal, da ima ta diplomatska in politična dejavnost dvojen pomen. Na eni strani so različni medna-

Poročila iz Kašmira

New Delhi, 3. sept. (Reuter). Casopisna agencija Press Trust of India je danes sporočila iz glavnega mesta Kašmira Srinagara, da je kašmirska vlada dobila poročila o pojavi kitajskih čet na treh področjih 5500 metrov visoke nenaseljene planote Ladaka v severnem Kašmiru ter da so zasedle tudi indijsko enklavo Minsar, ki leži 160 km globoko v Tibetu in zgradile letališče na področju Čang Tanga, katerega del pripada indijske- mu ozemlju.

Kitajski čete so prišle iz tibetskega mesta Rudok v raznih smerah proti Čusulu, kjer so indijske območje postaje, ter se vzhodno v indijsko področje Čang Tang in Aksaičin. Poročajo, da so kitajski vojniki zgradili cestno mrežo med Rudokom in ozemljem ob meji Ladaka, na področju Aksaičina pa da so med Sikiangom in Tibetom zgradili celo avtomobilsko cesto. Hkrati so zasedli velika slana jezera, katerih eno oskrbuje Ladak in Kašmir s soljo.

rodni problemi prišli do točke, ko je treba pospešiti in obnoviti prizadevanja za njihovo ureditev. Na drugi strani pa pomeni razširjenost in poglobljanje osebne stikov na različnih stopnjah uvajanje novih konstruktivnih elementov, ki lahko povečajo upanje, da se bodo naše poti za vključevanje in zmanjšanje napetosti.

Generalni sekretar Dag Hammaršköld je tudi predlagal sprejem nekaterih sklepov o izpremembi postopka v delu OZN. Pravi, da bi izprememba postopka bolje ustrezala obravnavanju problemov, ki jih naravnost razvoja mednarodnih dogodkov.

Predvsem predlaga Hammaršköld, naj se sprejme nov postopek za Varnostni svet, ki je sedaj paraliziran zaradi ožnostij veta. Varnostni svet naj bi se v bodoče sestajal na tajnih sejah zaradi proučevanja mednarodnega položaja, ne da bi čakal na uradne zahteve prizadežanih držav. Generalni sekretar OZN predlaga organiziranje krajših sestankov ministrov v gospodarsko - socialnem svetu, na katerih bi proučevali razne mednarodne ekonomske ukrepe in s tem v zvezi sklepali o

skupnih akcijah. Hammaršköld tudi predlaga, naj se poveča dejavnost mednarodnega razsodišča v obravnavanju raznih pravnih problemov.

Grivasova politična pisarna v Atenah

Atene, 3. sept. (Reuter). Vodja bivšega odprtega gibanja ciprskih Grkov (EOKA) general Grivas je odprl danes novo politično pisarno v središču Aten. Grivas je imel v Atenah že začasno pisarno, ki pa jo je pretekli teden zaprl, ker je pripadala ciprski etnarhiji in ni hotel, da bi se čutil vezanega na kogar koli.

Dobro obetajoči stiki med Ljubljano in Nottinghamom

LJUBLJANA, 3. sept. »Vse, kar smo v Jugoslaviji videli, nas je prepričalo o napredku; želimo se zahvaliti za vse gostoljubje, v Anglijo pa se vrnemo kot trdni prijatelji Jugoslavije, je med drugim dejal v svoji zaključni izjavi pred odhodom iz Ljubljane župan mesta Nottinghama J. W. Kenyon, ki vodi delegacijo nottinghamskega mestnega sveta, ki je bila 4 dni gost OLO Ljubljane.

Sest članska nottinghamska delegacija si je za časa svojega štirnednevnega obiska v Sloveniji

ogledala vrsto kulturno-prosvetnih, zdravstvenih, stanovanjskih in industrijskih objektov ter obiskala danes popoldne še Bled, zvečer pa je predsednik OLO Ljubljane dr. Marijan Dermastia priredil gostom poslovilno večerjo.

Jutri zjutraj se bodo predstavniki iz Nottinghama vrnili v Anglijo.

Na tiskovni konferenci v ljubljanskih novinarih je župan mesta Nottinghama J. Kenyon nocoj orisal svoje vtise in izrazil željo po krepitvi nadaljnjih stikov med Nottinghamom in Ljubljano. »Bili smo zelo veseli, ko smo pred nekaj meseci sprejeli pri nas obisk predstavnikov Ljubljane«, je pripovedoval nottinghamski župan in izrazil obžalovanje, da takrat ni mogel biti v ljubljanski delegaciji tudi predsednik OLO dr. Dermastia.

»Mi vsi, ki smo zdaj vrnili obisk Ljubljani, smo prišli prvič v Jugoslavijo, toda povsod smo našli na zelo ljubezniv sprejem in nadvse simpatične ljudi.« Ko je obžaloval, da je bil njihov obisk prekratk, kajti zaradi zasedanja njihovega mestnega sveta se morajo že vrniti, je nadaljeval: »Kljub vsemu smo veliko videli in naš razvoj na področju šolstva, prosvete, stanovanjske izgradnje in na vseh ostalih področjih je napravil na nas velik vtis. Bled pa je tako lepo letovišče, da se samo malo dežel po svetu lahko ponaša s takimi kraji. Ob koncu je izra-

zil upanje, da bodo kot prvi korak v okviru nadaljnjega sodelovanja med obema mestoma lahko uresničili izmenjavo ljubljanskih in nottinghamskih otrok, pa tudi raznih kulturnih skupin, ter ugotovil: »Videli smo, da je jugoslovansko ljudstvo odločno in neodvisno ter da s trdim delom ustvarja bodočnost svoje dežele.«

Visoki ameriški gost na obisku pri nas

Zagreb, 3. sept. (Tanjug). Z letalom je nocoj prispel na zagrebško letališče Pleso državni podsekretar v ameriškem ministertvu za trgovino Henry Kearns. Pričakali so ga predsednik zagrebškega ljudskega odbora Vjekoslav Holjevac in predstavniki ameriškega generalnega konzulata v Zagrebu. Med petdnevnim bivanjem v naši deželi bo g. Kearns obiskal mednarodni zagrebški veleposlednik.

Boji v severnem Laosu

VIENTIAN, 3. sept. (AP-Reuter). Laoško ministertvo za obrambo je objavilo opoldne, da so prekinjene vse radijske zveze s severnimi deli države, ki jih ogrožajo uporniki. Zastopnik ministertva je dejal, da so uporniki bržkone zaplenili ali uničili vojaške oddadnike na področju mesta Sen Neua.

Poveljnik laoske vojske Uan Ratikone je izjavil, da se uporniške sile, močne 3500 ljudi, premikajo proti jugu in da jih podpirajo »regularne enote iz Severnega Vietnama«. Danes pa je neki poučen vojaški strokovnjak zmanjšal na minimum trditve, da sodeluje severovietnamska vojska pri teh operacijah. Dejal je, da je mogoče, da podpirajo v velikem številu

Obisk v Moderni galeriji

Ljubljana, 3. sept. — Nocoj je obiskal III. mednarodno razstavo grafike v ljubljanski Moderni galeriji eden najvidnejših evropskih slikarjev grafikov Nizozemec Corneille, čigar grafična dela so tudi na ljubljanskem bienalu zbudila veliko zanimanje.

Eisenhowerjev veto obveljal

Washington, 3. sept. (Reuter). Predstavniška zbornica ZDA je podprla veto predsednika Eisenhowerja glede zakonskega predloga, ki je določal velike stroške za javna dela. Demokrati, ki so skušali ovreči Eisenhowerjev veto, niso dobili dvotretjinske večine, potrebnega za ukinitev predsednikovega veta. Izid glasovanja je bil 274 glasov za veto proti 131.

Zakon, ki ga Eisenhower ni hotel podpisati, je določal 1216 milijonov dolarjev za regulacijo rek, zgraditev pristanišč in druga javna dela. Doslej kongres še ni ovrgel nobenega izmed dosedanjih 144 vetoov predsednika Eisenhowerja.

Kakor menijo tukaj, so se nocoj napadi v diverzantske akcije začele, da bi razcepili laoske sile v pokrajini in preprečili, da bi v celoti sodelovale pri napadu na drugo važno uporišče na zahodu. Po zadnjih vestih kopije vojske rove in utrjuje izpostavljenosti po stojiščih okoli Sen Neua, od katerega so uporniki oddaljeni samo 30 km. Pripadnikom nekaterih plemen in vaški mlilci razdeljujejo orožje in municijo.

Poveljnik severnega področja general Amkha je sporočil, da bo branil mesto do zadnjega časa. Če upoštevamo, da smo dejansko še v novem mednarodnem vzdušju, ki so po postopoma pripravili prejšnji sestanki, ženevska konferenca in dogovorjeni sestanki voditeljev ZDA in ZSSR, ne bi bilo pretirano pričakovati — seveda, če se v tem času ne bo kaj pripetilo — da bo to zasedanje imelo večje možnosti za iskanje pozitivnih rešitev spornih vprašanj. Dosedanja praksa je namreč pokazala, da so bili napeti odnosi med velesilami poglavito ovira za uspešno reševanje mnogih velikih problemov, ki so bili na dnevnem redu OZN.

OB ROBU DOGODKOV

Pred zasedanjem

Letošnje jesensko zasedanje Generalne skupščine OZN bo z ozirom na probleme, o katerih bodo razpravljali, in spreminjenju mednarodno vzdušje izredno pomembno in zanimivo. Glavni problemi na dnevnem redu bodo razorožitev, trajna ustavitve poskusov z jedrskim orožjem, pomoč nerazvitim državam in Alžirija. Poleg tega pa bodo razpravljali tudi o protestu azijsko-afriških držav proti francoskim atomskim poskusom v Sahari, o sprejemu novih članov v OZN itd.

Za rešitev teh problemov, ki težijo svet, je zainteresirana velika večina držav članic OZN, predvsem pa številne male države, ki ne pripadajo nobeni blokovski grupaciji. Kakor pri prejšnjih zasedanjih bodo težile izvenblokovske države, da bi tudi na tem zasedanju dale svoj pozitiven prispevek v iskanju rešitev za sporna vprašanja. Poudariti je namreč treba, da je v mnogem zasluga državam, ki so izven blokov ter so se dolga leta vztrajno in aktivno zavzemala za mednarodno sodelovanje in reševanje sporov med državami s pogajanjem, da je nastalo v mednarodnem svetu boljše vzdušje in se odpirajo pozitivne perspektive. Seveda pa bodo male in izvenblokovske države težile, da ne bi bili sklenjeni morebitni sporazumi med velesilami na škodo drugih držav, kar bi to pomenilo nevarnost za mir.

Kar zadeva na primer Alžirijo, je treba omeniti, da to vprašanje ni mogoče pravilno rešiti v OZN brez aktivnega sodelovanja vseh članic. Sedanja praksa je namreč pokazala, da so se tudi pri reševanju tega vprašanja, so ga hoteli rešiti v opiru OZN, pojavile težave, ker so države, ki bi morale biti najbolj zainteresirane na pravični rešitvi tega vprašanja, smatrale, da alžirsko vprašanje ne spada v pristojnost te svetovne organizacije. Sodeč po nedavnih izjavah v Washingtonu in Londonu o Alžiriji pa so se tudi ti dve velevidi do neke mere prepričali, da je sedanje popuščanje francoski politiki v Alžiriji prineslo samo škodo, alžirski problem pa je po petih letih vojne še vedno na mrtvem tiru.

Se posebno aktualno je vprašanje pomoči nerazvitim državam, ker je fond OZN še vedno zelo majhen, velevidi se pa branjajo, da bi plačevali denar v ta fond in ga raje dajajo posameznim državam na podlagi dvostranskih pogodb, to pa zato, ker ga tako lahko dajejo državam, ki so članice nekega vojaškega pakta.

Če upoštevamo, da smo dejansko še v novem mednarodnem vzdušju, ki so po postopoma pripravili prejšnji sestanki, ženevska konferenca in dogovorjeni sestanki voditeljev ZDA in ZSSR, ne bi bilo pretirano pričakovati — seveda, če se v tem času ne bo kaj pripetilo — da bo to zasedanje imelo večje možnosti za iskanje pozitivnih rešitev spornih vprašanj. Dosedanja praksa je namreč pokazala, da so bili napeti odnosi med velesilami poglavito ovira za uspešno reševanje mnogih velikih problemov, ki so bili na dnevnem redu OZN.

ZASEDANJE MEDPARLAMENTARNE UNIJE V VARSAVI

Zakaj sprememba statuta?

Jugoslovanska delegacija je glasovala proti britanskemu predlogu za spremembo statuta glede sprejemanja novih članov v unijo

VARSAVA, 3. sept. (Tanjug). V razpravi o vlogi parlamenta v zaščiti osebnih pravic na konferenci medparlamentarne unije je danes govoril tudi član jugoslovanske parlamentarne skupine poslanec zbor proizvajalcev Filip Knežević.

Obrazložil je osnovna načela, s katerimi je državljanom FLRJ zagotovljeno več osebnih pravic ne glede na narodnost in vero, hkrati pa je pojasnil osnovne družbene in politične ureditve Jugoslavije, ker je to neločljivo povezano s pravicami posameznikov. Končno je izjavil, da bo jugoslovanska parlamentarna delegacija glasovala za resolucijo o vlogi parlamenta v zaščiti osebnih pravic.

Danes so razpravljali tudi o predlogu za spremembo 3. člena statuta unije, ki se nanaša na sprejem novih članov. Doslej so sprejemali parlamentarno skupino vsake dežele. Potrebno je bilo le ugotoviti, da je bila vlozena prošnja novega člana, ki je bil s tem tudi sprejet. Tako so svo-

ječasno sprejeli Francijo, Španijo in nekatere druge dežele. Sedaj, ko sta za sprejem zaprošili LR Kitajska in LR Mongolija, pa je britanski delegat predlagal spremembo statuta v tem smislu, da bodo nove člane sprejemali z glasovanjem. Švedski delegat je predlagal, naj britanski amandma odloži in ga bolj pro-

V razpravi o tem vprašanju je sodeloval tudi jugoslovanski delegat Milojko Drulović, ki je podprl sedanji način sprejema novih članov in predlog švedskega delegata. Dejal je, da statut vse do nedavnega ni bil ovira da sprejem parlamentarno skupino vsake dežele, ki ima parlament, ne glede na politična in ideološka merila. Vprašal je, zakaj naj bi sedaj spremenili statut o osnovnem vprašanju. Če bi britanski amandma sprejeli, bi to pomenilo, da bo sprejem novih članov v bodoče odvisen od svobodne politične ocene sveta, ne pa od tega, ali so izpolnjeni pogoji, ki jih določa statut. Videti je, da britanski amandma ima namen sankcionirati doslej nezakonito prakso. Podobna je namreč, da se v zadnjem času ob sprejemanju novih članov prehaja na politična merila. Britanski amandma ni v

duhu statuta, ker bi taka praksa stalno pripirala vrata nekaterim novim članom.

Sodeč, da britanski amandma ne razčišče zadevo niti ne prispeva ideji univerzalnosti, na kateri naj bi unija vse bolj slonela, jugoslovanska skupina ni glasovala za ta amandma, marveč se je pridružila predlogu švedskega delegata. Vendar so britanski amandma sprejeli z večino glasov, medtem ko so predlog švedskega delegata zavrnili. Jutri bo konferenca glasovala o resoluciji in končala delo.

Govor Hruščeva v Kremliju

Moskva, 3. sept. (TASS). Sovjetski premier Hruščev je na današnji slavnosti v Kremliju ob zaključku šolanja novih sovjetskih oficirjev izrazil trdno prepričanje v možnost miroljubne koeksistence dežel z različno družbeno ureditvijo ter je izjavil, da je prišlo v mednarodnih odnosih do določenega popuščanja in se je led hladne vojne začel tati. Po njegovih besedah nudi skorajšnja izmenjava obiskov šefov vlad Sovjetske zveze in ZDA velike možnosti za nadaljnje popuščanje napetosti v svetu in za zboljšanje sovjetsko-ameriških odnosov.

Na slavnosti je govoril tudi sovjetski obrambni minister maršal Malinovski.

Hruščev zopet na ameriški razstavi

Moskva, 3. sept. (AFP). Sovjetski ministriški predsednik Nikita Hruščev je obiskal popoldne že drugič ameriško razstavo v Moskvi. Nikita Hruščev je prikratk obiskal ameriško razstavo 24. julija skupaj z ameriškim podpredsednikom Nixonom.

Ameriško razstavo v Moskvi bodo zaprli jutri, potem ko je bila 40 dni odprta v moskovskem parku Sokolniki. Razstavo je obiskalo 2.700.000 ljudi.

Ponovni obisk sovjetskega ministriškega predsednika na raz-

stavi tolmačijo zahodni opazovalci v Moskvi kot vljudnost in dobro voljo pred njegovim odhodom na obisk v ZDA.

Sovjetski ministriški predsednik Hruščev se bo 17. septembra udeležil slavnostnega obeda kot gost mesta New Yorka. Obed bodo priredili v hotelu »Waldorf-Astoria« preveč dnevo dnevnega obiska ministriškega predsednika Hruščeva v tem mestu. Ob tej priložnosti ga bo pozdravil predsednik newyorške občine Robert Wagner, nakar se bo Hruščev zahvalil.

CLANek SOVJETSKEGA PREMIERA V »FOREIGN AFFAIRS«

Hruščev o svetovnih problemih

NEW YORK, 3. sept. (Reuter). Ameriški časopis »Foreign Affairs« je objavil članek sovjetskega ministriškega predsednika Nikite Hruščeva o miroljubni koeksistenci. Razen o tem, se Hruščev bavi v tem članku tudi z drugimi problemi, kakor so razorožitev, združitve Nemčije, zahodni Berlin in sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo. Sovjetski ministriški predsednik je ob koncu del članka posvetil tudi svojemu skorajšnjemu obisku v Ameriki.

V našem času sta mogoča, piše Hruščev, bodisi miroljubna koeksistenci ali pa najbolj rušilna vojna v zgodovini. Tretje izbere ni. Zato zanima vprašanje miroljubne koeksistence držav z različnimi družbenimi sistemi v razvejanosti človeka kjerkoli živi. »Morda imate radi vašega sosed ali pa ne, nadaljuje sovjetski ministriški predsednik, toda živite drug poleg drugega in kaj lahko storite, ako noben izmed vas ne želi zapustiti starega doma in se preseliti v kako drugo mesto?« To se bolj velja, poudarja Hruščev, za odnosje med državami. Sama zamisel miroljubne koeksistence pa plaši, pristavlja Hruščev, nekatere ljudi, ki se niso navadili, da bi zaupali svojim sosedom in ki vidijo v vsakem kovčku dvojno dno.

Kakor omenja ministriški predsednik Hruščev, na Zahodu pogosto govore, da miroljubna koeksistenci ni nič drugega kot

taktika socialističnih držav. Ko zavrže take trditve, poudarja Hruščev, da želja po miru in miroljubni koeksistenci ni odvisna od nobenih časovnih in taktičnih ozirov. Miroljubna koeksistenci izvira iz same narave socialistične družbe, v kateri ni razredov ali družbenih skupin, ki bi stremele po dobičku iz vojne ali pa osvajati ozemlja drugih narodov.

V nasprotju s tem, kar govore nekateri propagandisti, nadaljuje Hruščev, ki so sovražno razpoloženi proti ZSSR, ne pomeni koeksistenci držav z različnimi družbenimi sistemi, da se bodo ogradile druga od druge z visokim zidom in prevzele medsebojno obveznost, da ne bodo metale kamenja čezenj. »Miroljubna koeksistenci, pravi nadalje v članku, ne pomeni samo živeti drug poleg drugega brez vojne, temveč se lahko in se mora razvijati v miroljubno tekmovalnost zaradi zadovoljitve

človeških potreb na najboljši način.«

Hruščev nadalje pravi v zvezi s tem, da bo v tekmovalnosti med dvema sistemoma, kapitalističnim in socialističnim, zmaga-

gal socialistični sistem, kar pa ne pomeni, da bo zmagal z vmešavanjem v notranje zadeve kapitalističnih držav.

Ministriški predsednik Hruščev nadalje piše, da je problem miroljubne koeksistence držav z različnimi družbenimi sistemi postal posebno nujen zaradi tega, ker je po drugi svetovni vojni stopil razvoj odnosov med državami v novo fazo in ker se je sedaj približala doba, ko je dejanska priložnost, da se enkrat za vselej izključijo vojna iz življenja družbe. Hruščev poudarja, da daje novo razvrščanje mednarodnih sil po drugi svetovni vojni razlog za trditve, da nova svetovna vojna ni več usodna, nezogibna in da se lahko prepreči.

Hruščev spominja nato predloge za razorožitev, ki jih je Sovjetska zveza že večkrat predložila, ko se je približala na pol poti stalščem zahodnih sil. Toda, da bi uredili problem razorožitve, nadaljuje Hruščev, je potrebno, da se razumejo naši zahodni partnerji in da nam

pridejo naproti do pol poti. Ko je poudaril, da je v takšnih okoliščinah zelo težko rešiti kompleksni problem razorožitve, piše Hruščev, da je Sovjetska zveza predlagala, naj se pozornost osredotoči na problem, ki se lahko najlaže uredi. Po vsem je jasno, da je danes eno izmed teh vprašanj ustavitve polkurov z atomskim in hidrogenskim orožjem. Hruščev je dodal, da opravičuje napredek, ki je bil dosežen v tej zadevi, upanje, da bo v kratkem dosežen sporazum o ustavitvi polkurov z nuklearnim orožjem. To bo zelo pomemben korak na poti za ureditev problema razorožitve ter prepovedi nuklearnega orožja sploh, je dodal.

Hruščev je opozoril tudi na druge predloge vlade Sovjetske zveze, o katerih pravi, da bi njihovo uresničevanje pripomoglo k popuščanju mednarodne napetosti. »Tako je sovjetska vlada,« poudarja nadalje, »pred nekaj leti predlagala, naj se skliče konferenca vladnih voditeljev Vzhoda in Zahoda. Predlagali smo, naj ta konferenca prouči tiste mednarodne zadeve, za katerih ureditev se že podaja realni pogoji. Predlagali smo zainteresiranim silam sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo, ka-

kor tudi da bi zahodnemu Berlinu priznali status demilitariziranega svobodnega mesta.« Ko je predlagala uresničitev teh predlogov, je vodila ZSSR želja, da bi odstranila posledice druge svetovne vojne.

In vendar, pravi, nadaljuje sovjetski ministriški predsednik, posamezni zahodni nasprotniki sovjetskih predlogov, da bi moralni zahtevati od Sovjetske zveze, ako je zares za miroljubno koeksistenco, naj se zaveže za ohranitev statusa quo. Drugi trdijo, da bi v primeru, ako bi zahodne sile pristale na sklenitev mirovne pogodbe z demilitariziranimi državami, pomenilo to njihov umik in da bi morala Sovjetska zveza dati nekakšno odškodnino za to.

»Ni nobene podlage za take trditve, pravi Hruščev. Naloga, ki je pred nami, je odstranitev ostankov druge svetovne vojne in sklenitev mirovne pogodbe. Tu sploh ne prihaja v poštev nobena možnost, da bi nekdo dobil, drugi pa izgubil, da bi nekdo pridobil, nekdo pa popustil.«

Hruščev nenja nato, da so včasih, zlasti pa v zadnjem času, nekateri zastopniki na Zahodu šli tako daleč, da so govorili, da bi odstranjevanje posledic druge svetovne vojne dejansko korak, ki bi baje povečal mednarodno napetost. Težko je verjeti, pristavlja Hruščev, da se za tem ne skrivajo tajni nameni in poizkusi pokazati politiko ZSSR v popačeni luči.

Zdi se, pravi nadalje Hruščev, da noben trezen voditelj na Zahodu ni več naklonjen postavljati nerealne zahteve o združitvi Nemčije pred sklenitvijo mirovne pogodbe. Po mnenju Hruščeva bo Nemčija prej ali slej združena. Zaradi tega pa niso, pravi, preden nastopi ta trenutek, potrebni nobeni poizkusi vmešavanja od zunaj v ta notranji proces. Zelja po ohranitvi miru in preprečenju nove vojne bi moral prevladati nad vsemi drugimi ozirom državljano ne glede na njihov način mišljenja.

Hruščev se je zatem bavil z vprašanjem zahodnega Berlina in je označil kot netočno, da namerava Sovjetska zveza osvoboditi zahodni Berlin. Potrebno je prebrzditi, je poudaril Hruščev, težave, ki so nastale v hladni vojni, da bi se našla pot k sporazumu o zahodnem Berlinu in k širšemu obravnavanju vprašanja o sklenitvi mirovne pogodbe z dvema nemškima državama. To je način, da se zmanjša mednarodna napetost in pospeši miroljubna koeksistenci.

Hruščev se nato bavi s konferenco ministrov za zunanje zadeve v Ženevi. Ministri se niso sporazumeli, pravi in pristavlja, da pa so opravili mnogo koristnega. Stališči obeh strank sta se pozitivno zblížila in je postala možnost sporazuma, o katerih zadevah očitno.

Ob koncu je Hruščev poudaril, da so v ZSSR in ZDA znat-

na nesoglasja glede na določeno število vprašanj, toda po njegovem prepričanju to niso bistvene nesoglasja, zaradi katerih bi bil sporazum nemogoč. »Ako bi bil dosežen sporazum o nekaterih važnih zadevah, je to po našem mnenju zaradi popuščanja zahodnih sil kanclerju Adenauerju, ki vodi politiko nemških revanšistov. Mnogo bolj bi bilo, ako bi zavzeli Zahodne Nemčije v Atlantskem paktu zaradi stvari miru pripravljeni kanclerju Adenauerja, da lahko to kontno dovede do neopopravljive nesreče za Zahodno Nemčijo.

Sovjetski ministriški predsednik nadalje pravi, da bo obisk v ZDA in kasnejši obisk predsednika Eisenhowerja v Sovjetski zvezi, dal priložnost za koristno izmenjavo mnenj in za poljskanje skupnega jezika in skupnega razumevanja zadev, ki jih je treba urediti.

»Ako se je treba ravnati po načelih dejanske, miroljubne koeksistence držav, zaključuje Hruščev, je povsem jasno, da ne smemo biti nobena ideološka nesoglasja zapreka za razvoj in razčiščenje medsebojno koristnih gospodarskih stikov in za izmenjavo vsega, kar proizvajajo človeški genij na področju miroljubnih panog materialne proizvodnje. Mi ne prikrivamo želje po uvedbi normalnih trgovinskih in poslovnih stikov tudi v ZDA brez vsakršnih omejitev in brez vsakršne diskriminacije.